

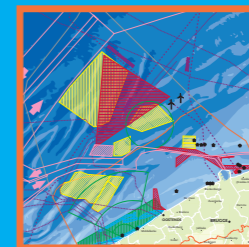

“een boeiend stukje wereld”

ONTDEKKINGEN AAN DE KUST

DE KUSTATLAS

VLAANDEREN / BELGIË

“een boeiend stukje wereld”

ONTDEKKINGEN AAN DE KUST

DE KUSTATLAS

VLAANDEREN / BELGIË

Wanneer de Noordzee koppig breekt aan hoge duinen

en witte vlokken schuim uiteenslaan op de kruinen
wanneer de norske vloed beukt aan het zwart basalt
en over dijk en duin de grijze nevel valt
wanneer bij eb het strand woest is als een woestijn
en natte westenwinden gieren van venijn
dan vecht mijn land, mijn vlakke land

MD

JACQUES BREL *Vertaling: Ernst van Altena*

/ COLOFON

Redactie: Kathy Belpaeme (Coördinatiepunt GBKG) en Philip Konings (Aquaterra)

Coördinatie: Philip Konings (Aquaterra) en Katrien Vanhuele (Magenta)

Cartografie en illustraties ©: Aquaterra

Concept en vormgeving: Magenta

Copywriting: Nathalie Van De Walle voor Belgian Translation Center

Druk: Sintjoris

Fotografie ©: Belcam in opdracht van AWZ Afdeling Kust (Belcam), Daniël de Kievith (DdK),

Misjel Decler (MD), Provincie West-Vlaanderen (Provincie W.-VL.), Yvon Poncelet (YP)

Verantwoordelijke uitgever: Hilaire Ost, provinciegriffier

Depotnummer: D/2004/0248/33

Wijze van citeren: De kustatlas Vlaanderen-België (2004). Belpaeme K. en Konings Ph. (red.).

Publicatie van het Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden, 100 pagina's

met de steun van het Europees fonds
voor Regionale ontwikkeling

DE BELGISCHE KUST ... WAARAAN DENKT Ú SPONTAAN?

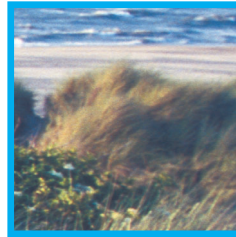
Misschien aan wijdse zandstranden, luxe-appartementen met zicht op zee, zeedijk, en meeuwen ... Of u sluit gewoon de ogen en voelt, ruikt, proeft de wind en de zee, terwijl u zich al verheugt op een portie verse garnalen, zó van de vissersboot gehaald? Of misschien denkt u glimlachend terug aan die fantastische strandvakantie in uw favoriete badstad ...

Hoe dan ook: de Belgische kust is een boeiend stukje wereld, waar op een relatief kleine oppervlakte heel wat activiteiten en functies geconcentreerd zijn. Geen wonder dus dat er een drukke bedrijvigheid heerst en dat er altijd wel iets te beleven valt!

Deze atlas biedt u een kijkje achter de schermen. De eerste elf hoofdstukken schetsen de ontstaansgeschiedenis van de Belgische kust, het fysisch milieu, de natuur, ... U leest er hoe de zee door de mens in toom gehouden wordt, en hoe de mens de zee en kust heeft leren gebruiken. In het laatste hoofdstuk maakt u kennis met het geïntegreerd kustbeheer: de coördinatie die nodig is om een evenwicht te bereiken tussen alle activiteiten en functies van de kustzone, en dit in een nationaal én internationaal kader.

Gaandeweg verwerft u inzicht in de werking van dit boeiend stukje wereld, aan de hand van wetenschappelijk kaart- en fotomateriaal. Laat u verbazen en ontdek wat de Belgische kust allemaal te bieden heeft!

00

DOEL EN INITIATIEF VAN DE KUSTATLAS

Het initiatief voor de kustatlas gaat uit van het Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden. Het Coördinatiepunt is een aanspreekpunt in de kustzone waar sectoroverschrijdende thema's aan bod komen.

In de aanbeveling inzake Geïntegreerd beheer van Kustgebieden in Europa (Aanbeveling van het Europees parlement en de Raad van 30 mei 2002 betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa (2002/413/EG)) worden de lidstaten gevraagd een nationale inventaris voor de kust op te maken. Deze kustatlas werd in de optiek van de rapportering aan de Europese Commissie opgesteld.

ONZE PARTNERS IN HET COÖRDINATIEPUNT:

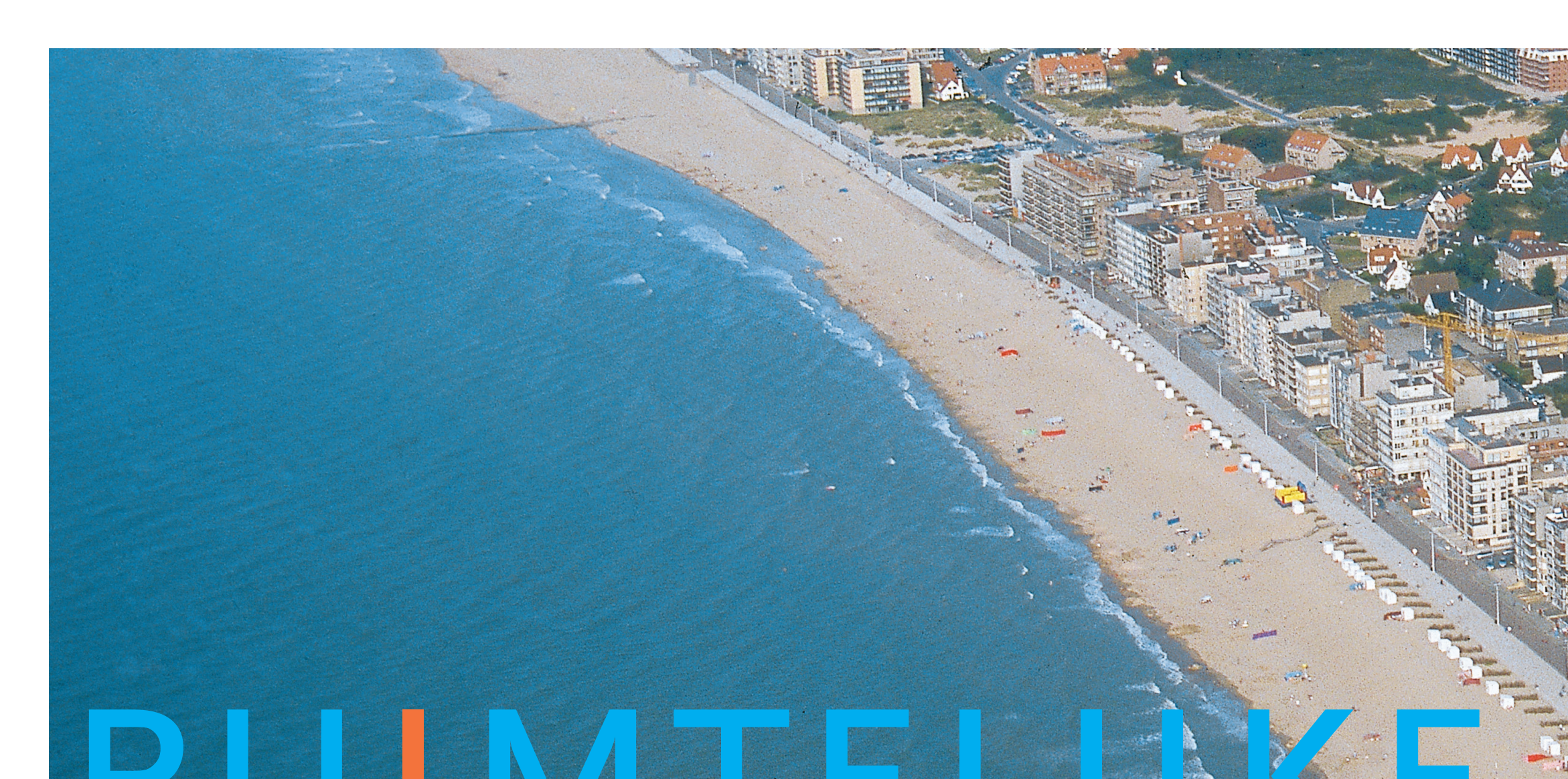

>> TREFWOORDEN

A Activiteiten	13	Estuarium	49	Middelkerke	54	Stromingen	25
Alveringem	10	Europees kustzonebeleid	97	Milieu	42	Structuurplanning	30
Architecturaal erfgoed	85	Evenementen	76	Militair gebruik	38	T Teelten	68
Architectuur	81	F Fysisch milieu	14	Monitoring	40	Temperatuur	24
B Baai van Heist	46	G Gasleidingen	39	Monumenten	72	Territoriale zee	10
Badplaatsen	54	Gebruik van de zee	34	Musea	75	Ter Yde duinencomplex	47
Baggerplaatsen	38	Geïntegreerd kustbeheer	94	N Natuur	42	Toerisme	50
Bedrijven	58	Getijden	25	Natuur aan land	45	Toerisme hinterland	57
Bedrijventerreinen	60	Gistel	10	Natuurgebieden	44	Toeristisch-recreatieve voorzieningen	53
Beginnelen geïntegreerd kustbeheer	97	Golven	25	Natuur en milieu	42	Tradities	74, 75
Begrenzing van de kust	11	Grindwinning	38	Natuur op zee	39, 45	Tweede verblijven	83
Beheer van kustgebieden	97	Groengebieden	44	Natuur tussen zee en land	45	U Uitrustingsniveau	83
Bevolking	80	H Harde zeewering	91	Neerslag	24	V Vastgoed	83
Bewolking	24	Haven Oostende	63	Nieuwpoort	54	Vergrijzing	83
Bewoning	80, 81	Haven Zeebrugge	62	O Onderzoek op zee	40	Verkeersinfrastructuur	82
Blankenberge	55	Het Zwin	19	Oostduinkerke	54	Verouderingsgraad	98
Bodems	16	I Industrie	58	Oostende	54	Veurne	10
Bredene	55	Industrie en bedrijven	58	Oostende - haven en luchthaven	63	Visserij	39, 69
Brugge	10	Inwijking	83	Oppervlaktestructuren	23	Visserij en landbouw	64
C Communicatiekabels	39	J Jabbeke	10	Oudenburg	10	Visserij historisch	69
Contactinformatie	99	K Klimaat	24	P Paraboolduinen	21	Visserijhavens	67
Continentaal plat	11	Knokke-Heist	55	Plattelandstoerisme	57	Visserijzones	66
Coördinatie	99	Koksijde	54	Polders	10	Vissoorten	69
Cultuur	70, 74	Kustagglomeratie	82	Prioriteiten kustzonebeheer	96	W Waterwegennet	60
Cultuurcentra	75	Kustarchitectuur	84	Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan	31	Weer	24
Cultuurlandschap	74	Kustbeheer	94	R Recreatie	50, 52	Wegeninfrastructuur	28
Cultuurmanifestaties	77	Kustduinen	20	Relictlandschappen	19	Wenduine	55
D Dagtoerisme	57	Kustgemeenten	54	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	30	Westende	54
Damme	10	Kustlijn	17	Ruimtelijke afbakening	11	Wind	24
De Haan	55	Kustlijnevolutie	92	Ruimtelijke ordening	30	Wonen	78
De IJzermonding	49	Kuststrook	17	Ruimtelijke situering	6	Wonen aan zee	78
De Moeren	19	Kusttoerisme	56	Ruimtelijke structuur	26	Z Zachte zeewering	90
De Panne	54	L Landbouw	68	Ruimtelijke toekomstvisie	32	Zandbanken	23
Deelruimte kust	33	Landbouwareaal	66	Ruimtelijke verwevenheid	29	Zandwinning	38
Definities kust	10	Landschappen	72	S Satellietbeeld	8	Zeebodem	23
Diepwaterhaven	62	Landschapsgeschiedenis	18	Scheepswrakken	72	Zeebrugge	55
Diksmuide	10	Logiesvormen	56	Scheepvaart	38	Zeebrugge - diepwaterhaven	62
Duinen	20	Lo-Reninge	10	Scheepvaartbegeleiding	40	Zeemist	24
Duinenreservaat	47	Luchthaven Oostende	63	Sedimentatie	93	Zeestromingen	25
Duin-polderovergang	48	M Manifestaties	76	Sedimenttransport	23	Zeewering	86
Duinzoom Oosthoek	48	Maritiem architecturaal erfgoed	85	Situering in Europa	9	Zeeweringstechnieken	88
Duurzaamheidsbarometer	98	Maritiem transport	38	Spoorwegen	60	Zonneschijn	24
Duurzaamheidsindicatoren	98	Massa-evenementen	77	Sportevenementen	77	Zuikerkerke	10
E Economische troeven	61	Meetnetten	40	Stortplaatsen	38		
Energiewinning	39			Strandreservaat	46		
Erfgoed	70, 75			Strandtoerisme	57		
Erfgoed en cultuur	70						
Erosie	93						

>> INHOUDSTAFEL

HOOFDSTUK 1: RUIMTELIJKE SITUERING	6					
Vanuit de ruimte	8					
Situering in Europa	9					
De Kust – per definitie	10					
Ruimtelijke afbakening	11					
Een complex samenspel	13					
HOOFDSTUK 2: FYSISCH MILIEU	14					
Een dynamisch en broos milieu	17					
Landschapshistorische ontwikkeling van de kust	18					
Sporen in het landschap	19					
De kustduinen	20					
> Ontstaan en morfologie	20					
> Paraboolduinen	21					
De zeebodem	22					
> Zandbanken voor de kust	22					
> Oppervlaktestructuren	23					
> Dynamiek en sedimenttransport	23					
Weer en klimaat	24					
> Minder regen	24					
> Minder wolken en meer zon	24					
> Frissere zomers en warmere winters	24					
> Veel meer wind	24					
> Zeemist	24					
Getijden, stromingen en golven	25					
> Getijden	25					
> Stromingen	25					
> Golven	25					
HOOFDSTUK 3: RUIMTELIJKE STRUCTUUR	26					
Een ruimtelijke verwevenheid van activiteiten	29					
Toekomstvisie	30					
> Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	30					
> Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan	31					
> De toekomstvisie voor de kustzone	32					
> Beleidsprioriteiten voor de deelruimte kust	33					
HOOFDSTUK 4: GEBRUIK VAN DE ZEE	34					
Multifunctioneel gebruik van de zee	37					
> Maritiem transport	38					
> Zand- en grindwinning	38					
> Bagger- en stortplaatsen	38					
> Militair gebruik	38					
		> Communicatiekabels en gasleidingen	39		> (Cultuur)landschapsbeleving	74
		> Energiewinning	39		> Cultuurcentra	75
		> Natuur	39		> Musea	75
		> Visserij – recreatie	39		> Erfgoed en tradities	75
		Monitoring en onderzoek	40		Evenementen en manifestaties	76
					> Culturele manifestaties	77
					> Sportevenementen	77
					> Massa-evenementen	77
		HOOFDSTUK 5: NATUUR EN MILIEU	42		HOOFDSTUK 10: WONEN AAN ZEE	78
		Natuur en milieu	45		Grote verscheidenheid in bewoning en architectuur	81
		> Op zee	45		Een kustagglomeratie	82
		> Tussen zee en land	45		> Verkeersinfrastructuur	82
		> Aan land	45		> Inwijking en vergrijzing	83
		Natuurgebieden en –reservaten: strand	46		> Tweede verblijven en hoge vastgoedprijzen	83
		> De Baai van Heist	46		> Goede uitrusting	83
		Natuurgebieden en –reservaten: duinen	47		Specifieke kustarchitectuur	84
		> Ter Yde	47		> Anno 1900 en Leopold II	84
		Natuurgebieden en –reservaten: duin-polderovergang	48		> Het interbellum	84
		> Duinzoom Oosthoek	48		> Expansie en massatoerisme	85
		Natuurgebieden en –reservaten: estuarium	49		> Maritiem architecturaal erfgoed	85
		> De IJzermonding	49		> Specifieke bouwwerken	85
		HOOFDSTUK 6: TOERISME EN RECREATIE	50		HOOFDSTUK 11: ZEEWERING	86
		Toerisme aan de kust en in het hinterland	53		Een kunstmatig rechtlijnige kust	89
		10 kustgemeenten / 13 badplaatsen	54		De veiligheid op een hoog niveau brengen	90
		Kusttoerisme	56		> Zachte zeeveringstechnieken	90
		Logiesvormen	56		> Harde zeeveringstechnieken	91
		Strandtoerisme	57		> Erosie en sedimentatie	93
		Dagtoerisme	57		HOOFDSTUK 12: GEÏNTEGREERD KUSTBEHEER	94
		Toerisme hinterland	57		Een kwestie van evenwicht	96
		HOOFDSTUK 7: INDUSTRIE EN BEDRIJVEN	58		Prioriteiten voor België	96
		Economische troeven en hindernissen	61		Het Europees kader	97
		Zeebrugge – diepwaterhaven	62		> Beginselen van Europa	97
		Oostende – haven en luchthaven	63		Vinger aan de pols	98
		HOOFDSTUK 8: VISSERIJ EN LANDBOUW	64		> De duurzaamheidsbarometer voor de kust	98
		Visserij en landbouw, actueel en historisch	67		Een geïntegreerde benadering	99
		Land- en tuinbouw	68		> Concrete voorbeelden	99
		Visserij	69		> Coördinatie is een belangrijk punt	99
		> De visserij historisch	69			
		HOOFDSTUK 9: ERFGOED EN CULTUUR	70			
		Verleden en heden verenigd	73			
		Cultuur en tradities	74			

RUIMTELIJKE

RUIMTELIJKE SITUERING

“zee en land met elkaar verweven”

01

◀ EUROPA ▶ NOORDZEE ▶ SITUERING ▶ LAND ▶ ZEE ▶ BELGIË

SITUERING

MD

zee en land met elkaar verweven

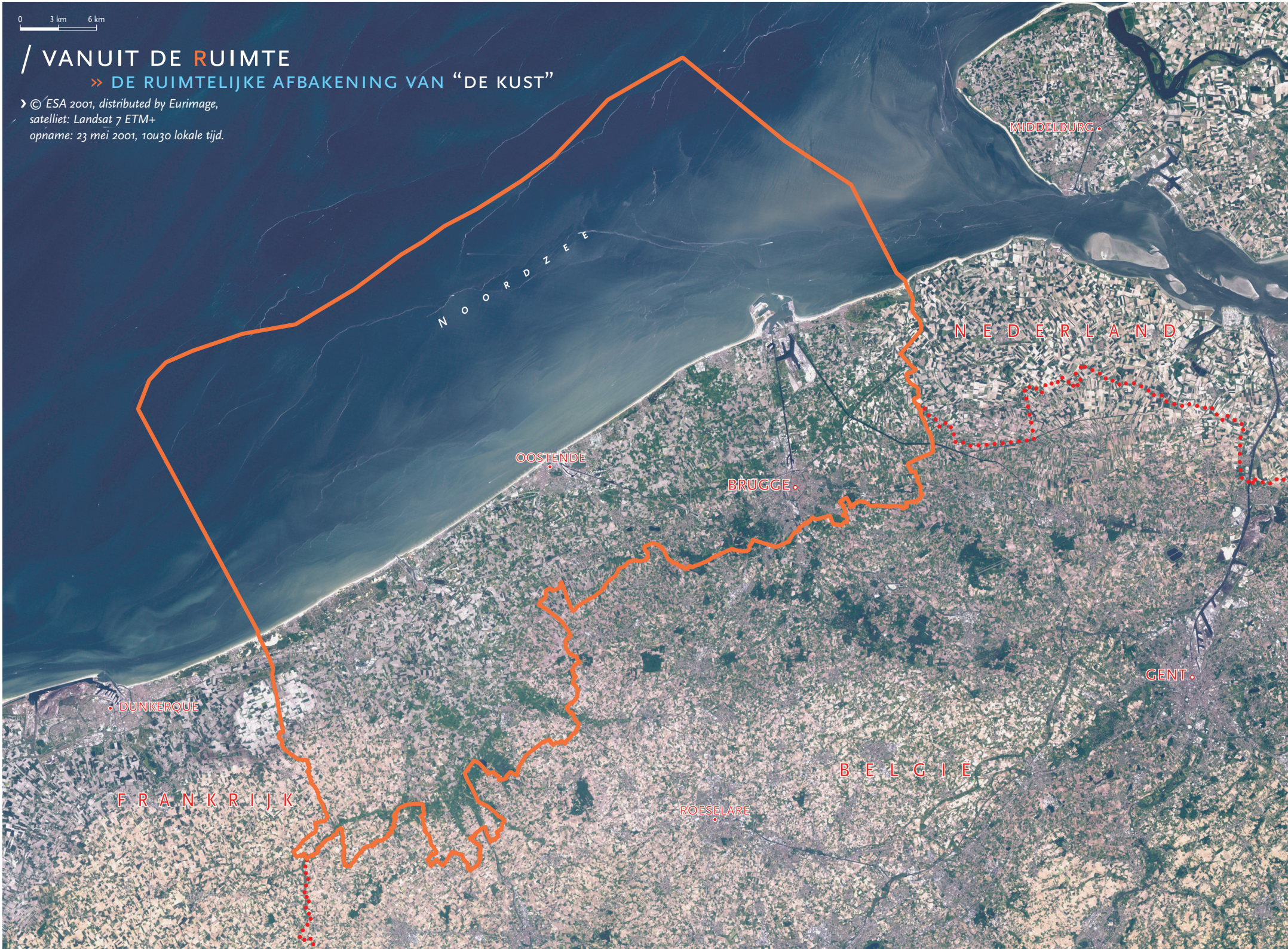
VISSERIJ ▶ TOERISME ▶ INDUSTRIE ▶ NATUUR ▶ WONEN ▶ HAVENS ▶ LANDBOUW ▶ CULTUUR

0 3 km 6 km

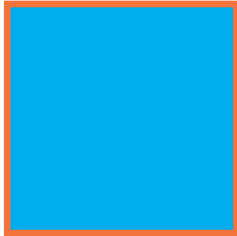
/ VANUIT DE RUIMTE

>> DE RUIMTELIJKE AFBAKENING VAN "DE KUST"

© ESA 2001, distributed by Eurimage,
satelliet: Landsat 7 ETM+
opname: 23 mei 2001, 10u30 lokale tijd.

› Centrale ligging in het Europees kerngebied.

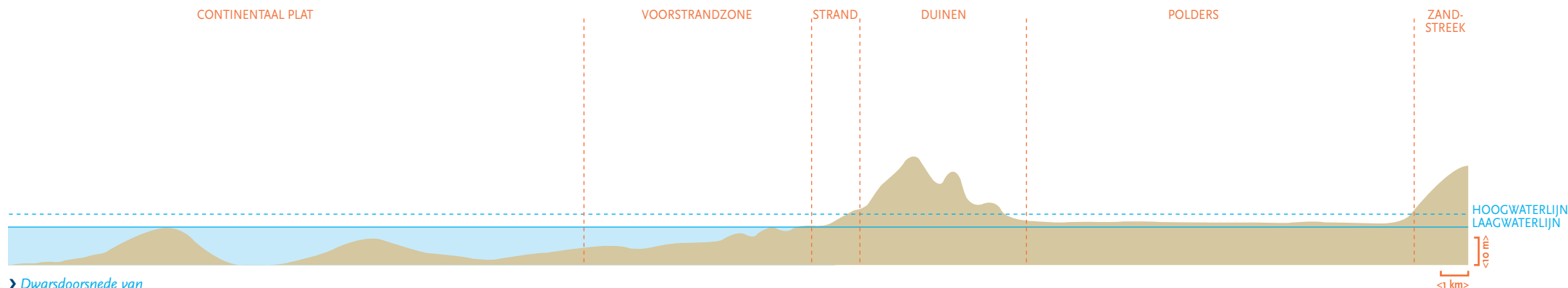
/ SITUERING IN EUROPA

De Belgische kust ligt centraal in het Europees kerngebied, aan de Zuidelijke punt van de Noordzee. Het is een dichtbevolkt gebied met een belangrijke economische en toeristische activiteit.

De kustlijn bestaat uit brede zandstranden waarop meestal een smalle duingordel aansluit. Landwaarts strekt zich een vlak en breed polderlandschap uit, zeewaarts, op het ondiepe continentale plat, vindt men talloze zandbanken.

Dankzij het sterk uitgebouwde wegennet is de kust snel en efficiënt bereikbaar vanuit een ruim hinterland, met steden als Brussel, Keulen, Rijsel, Amsterdam, Parijs en Londen.

De dichte bebouwing en de lineaire verkeersinfrastructuur geven de kust het uitzicht van een smalle aaneengesloten agglomeratie, slechts hier en daar onderbroken door onbebouwde zones.

› Dwarsdoorsnede van de kust volgens de lijn A-B op de kaart hiernaast.

“DE KUST” – KLASSIEK

De strook land en zee van uiteenlopende breedte, die bestaat uit dat deel van het land dat beïnvloed wordt door zijn nabijheid tot de zee, en dat deel van de zee dat beïnvloed wordt door zijn nabijheid tot het land, en de natuurlijke kustsystemen en de gebieden waarbij menselijke activiteiten het gebruik van kustbronnen impliceren (*bron: Duurzaamheidsbarometer, GBKG*).

“DE KUST” – ECOLOGISCH

Het ecologisch functioneel samenhangend gebied, bestaande uit het mariene milieu, strand, slikken en schorren, de duinen en de poldergebieden (*bron: Provoost & Hoffman, 1996*).

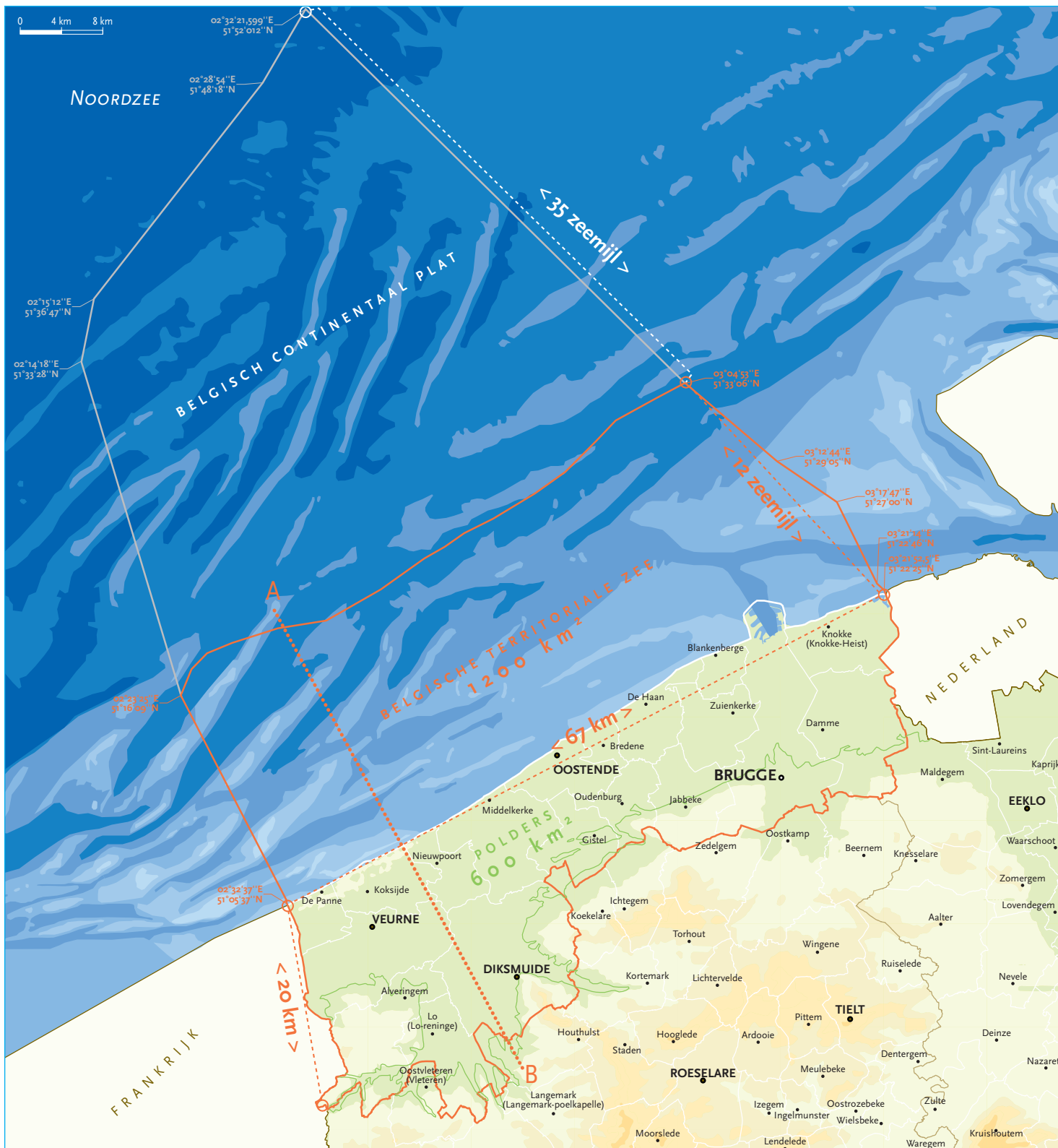
“DE KUST” – GEOLOGISCH

De maritieme vlakte die ontstond na de laatste ijstijd, en die bestaat uit strand, duinen en polders.

“DE KUST” – IN DEZE ATLAS

De zone aan weerszijden van de Belgische kustlijn. De kust omvat het territorium van de kust- en poldergemeenten Knokke-Heist, Zeebrugge, Blankenberge, De Haan, Bredene, Oostende, Middelkerke, Nieuwpoort, Koksijde, De Panne, Damme, Brugge, Zuienkerke, Jabbeke, Oudenburg, Gistel, Diksmuide, Veurne, Alveringem en Lo-Reninge, en is zeewaarts begrensd door de 12-mijlszone.

LEGENDE

50 / 80 meter
30 / 50 meter
20 / 30 meter
10 / 20 meter
0 / 10 meter
0 / -2 meter
-2 / -5 meter
-5 / -10 meter
-10 / -20 meter
-20 / -30 meter
-30 / -40 meter

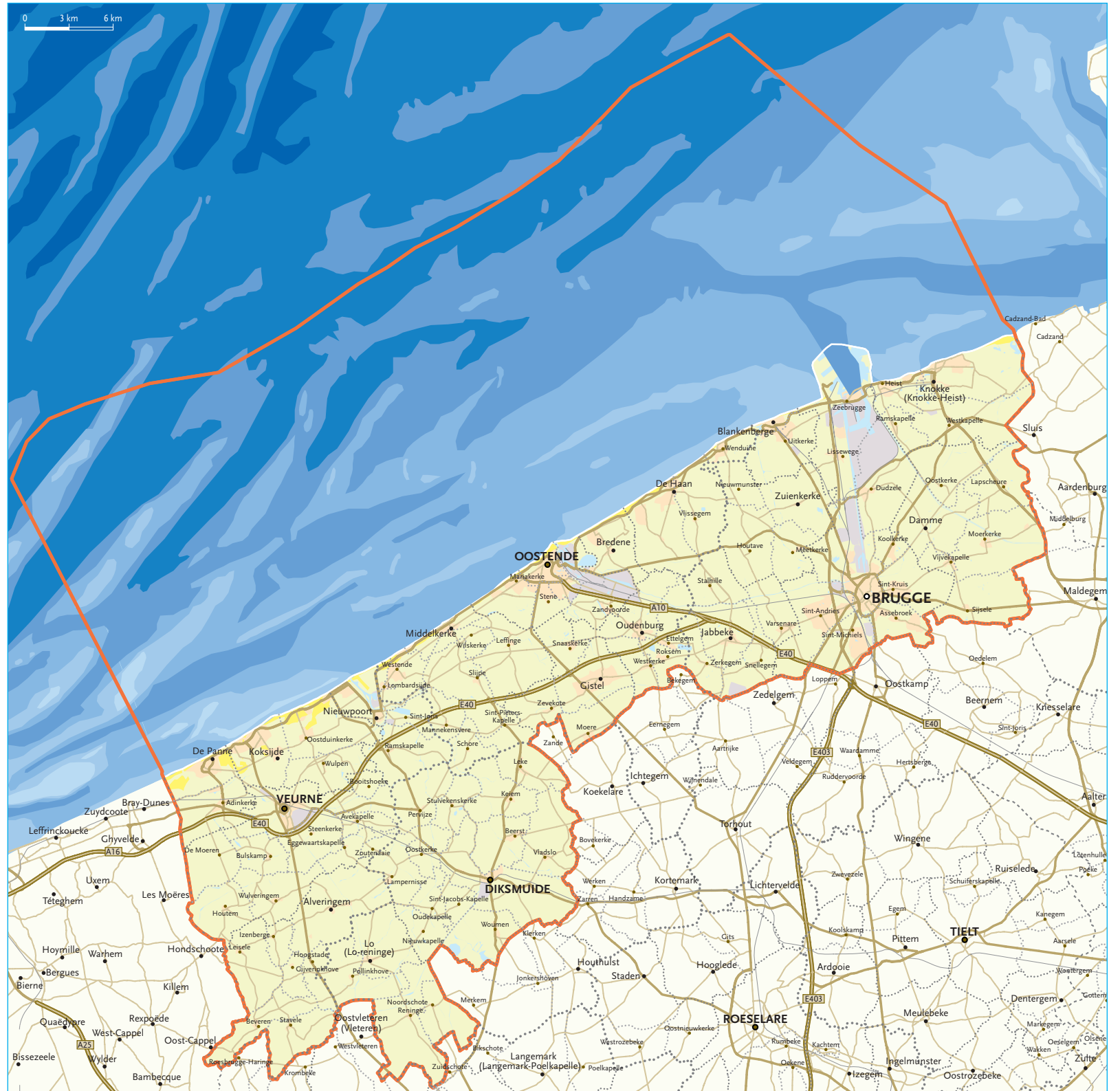
› De ruimtelijke afbakening van “de kust”, met zeedieptes en hoogteligging.

/ RUIMTELIJKE AFBAKENING

De Belgische kustvlakte maakt deel uit van de maritieme vlakte die zich langs de Noordzee uitstrekt vanaf de kliffen van het Boulonnais tot in Denemarken. De kustvlakte is ongeveer 65 km lang en 10 tot 15 km breed, en bestaat uit strand, duinen en polders. Er zijn 10 kustgemeenten.

Zeewaarts van de kustlijn bevindt zich de Belgische territoriale zee. Deze maakt deel uit van het continentaal plat, dat op Belgisch grondgebied nauwelijks dieper is dan 30 meter en gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van een complex systeem van zandbanken die allemaal evenwijdig of bijna evenwijdig met de kust georiënteerd zijn. Er is een getijdenverschil van gemiddeld 4 meter tussen hoog- en laagwater.

LEGENDE

BASISKAART

- bebouwing
- industrie
- open ruimte
- water
- strand & duinen

ADMINISTRATIEVE INDELING

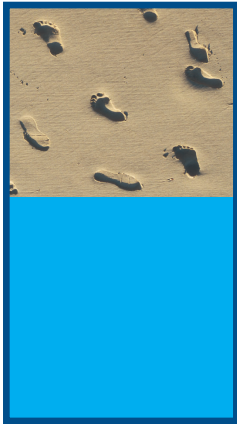
- landsgrens
- provinciegrens
- arrondissementsgrens
- gemeentegrens
- deelgemeentegrens

BRUGGE provinciehoofplaats
VEURNE arrondissementshoofplaats
 Damme gemeente
 Sint-Kruis deelgemeente

ELEVATIE

- 0 / -2 meter
- 2 / -5 meter
- 5 / -10 meter
- 10 / -20 meter
- 20 / -30 meter
- 30 / -40 meter

› Administratieve situering.

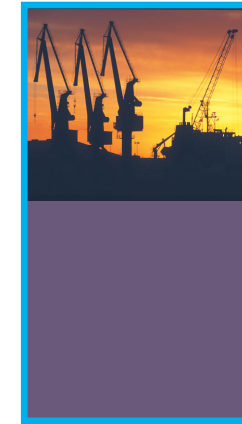
› ACTIVITEITEN
OP ZEE

› NATUUR EN
MILIEU

› TOERISME EN
RECREATIE

› INDUSTRIE

“EEN ZEE VAN ACTIVITEITEN”

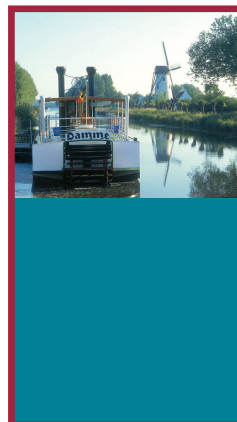
/ EEN COMPLEX SAMENSPEL

01

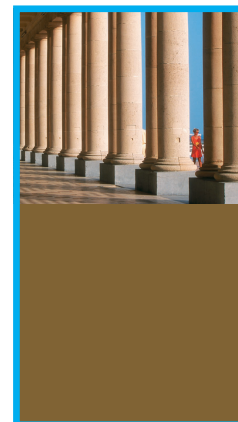
Op de beperkte oppervlakte van de kustzone vinden heel wat erg uiteenlopende menselijke activiteiten plaats, wat leidt tot een zeer sterke concentratie, die bovendien gepaard gaat met een complexe ruimtelijke verwevenheid van functies. Voorwaarden voor het probleemloos samenleven van al deze activiteiten zijn nauw overleg, bereidheid tot samenwerking en een goede coördinatie.

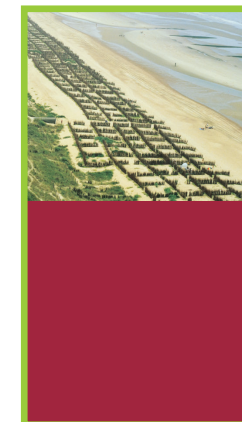
› VISSERIJ EN
LANDBOUW

› ERFGOED EN
CULTUUR

› WONEN EN LEVEN

› ZEEWERING

FYSISCH

MILIEU

“de kust, dynamisch en broos”

FYSISCH

02

MILIEU

Het Zwin, MD

de kust, dynamisch en broos

ZANDSTRANDEN » DUINEN » POLDERS » SLIKKEN » SCHORREN » ZANDBANKEN » GOLVEN » GETIJDEN » WIND

LEGENDE

BODEMTEXTUUR

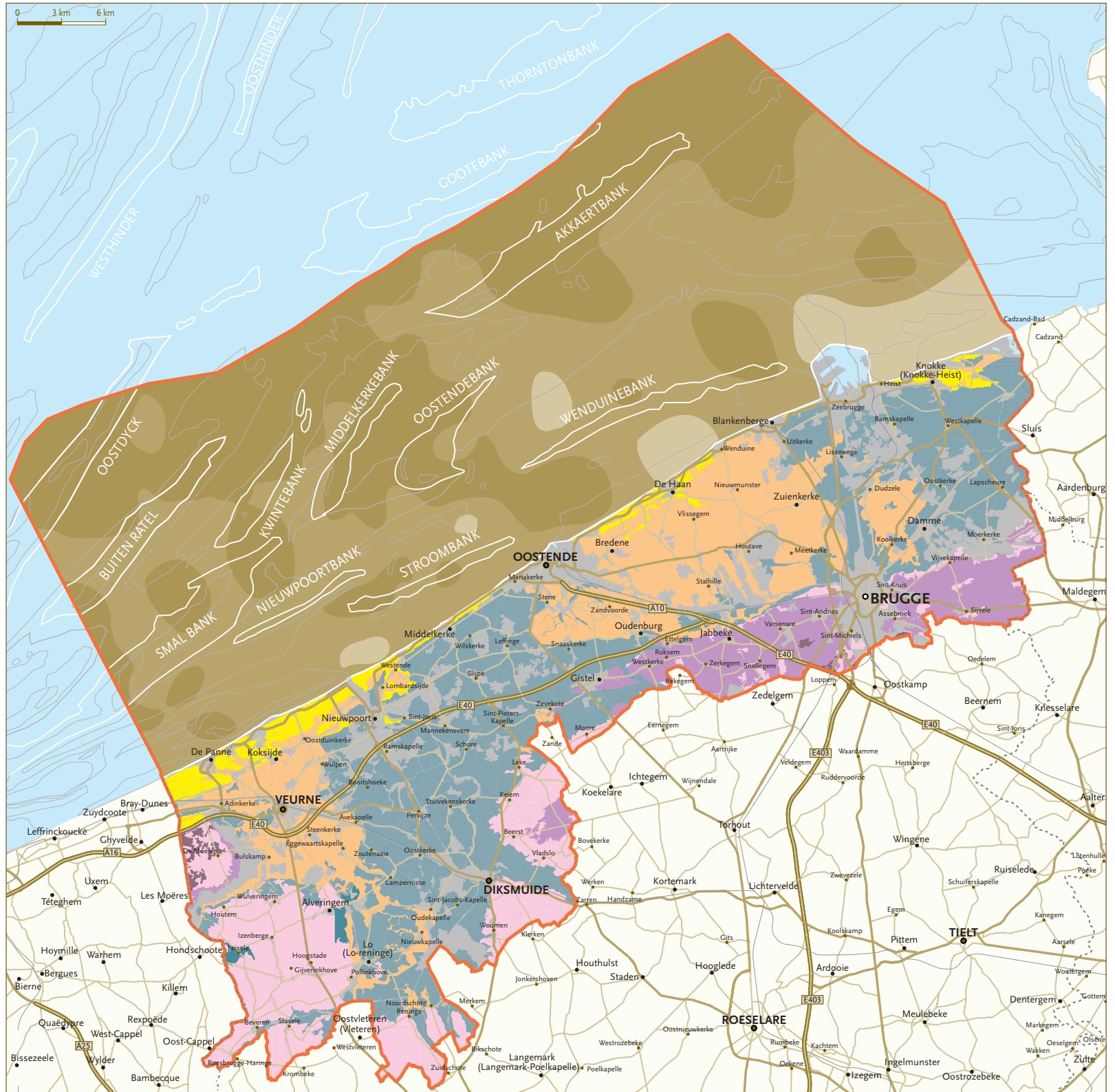
ZEE:

- zeer fijn zand
- fijn zand
- medium tot grof zand

LAND:

- klei
- zware poldergrond
- leem
- zandleem
- duingrond
- lichte poldergrond
- zandgrond
- kunstmatige grond

› Bodemtextuur en sedimenten.

/ EEN DYNAMISCH EN BROOS MILIEU

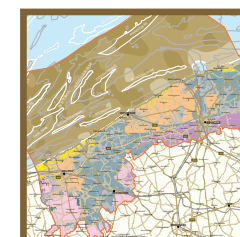
02

De kustzone is een uiterst dynamisch en dus sterk veranderlijk milieu. Het samenspel van golven, getijden en wind werkt in op de losse sedimenten waaruit de zone tot de rand van de zeereepduinen is opgebouwd, en leidt tot een landschap dat voortdurend in beweging is. Meer landinwaarts daarentegen is de mariene dynamiek niet meer echt kenmerkend.

De kustlijn zelf, waar zee en land elkaar raken, is van nature continu in beweging. De zee neemt op de ene plaats kustmateriaal mee en levert het ergens anders weer af, in een voortdurend spel van afslag en aangroei. Het begrip kustlijn verwijst eigenlijk naar een kunstmatige toestand: zonder menselijk ingrijpen zou de overgang tussen land en zee immers een diffuse brede kuststrook zijn die voortdurend van plaats en vorm zou wisselen.

In die zin zijn de achterliggende polders dus een kwetsbaar, kunstmatig gebied. Zonder een in de meeste gevallen door de mens vastgelegde kustlijn zou de zee grote delen van de polders regelmatig overstromen.

Ook het mariene milieu is gekenmerkt door een grote dynamiek. De zeebodem bestaat uit losse sedimenten (klei, zand, in mindere mate ook grind), die door getijstroom in beweging worden gebracht.

/ LANDSCHAPSHISTORISCHE ONTWIKKELING VAN DE KUST

» Ongeveer 10.000 jaar geleden: De Noordzee bereikt onze streken, die vanaf dan onder invloed komen te staan van de getijden. De ontstaansgeschiedenis van de kustvlakte wordt gekenmerkt door voortdurende verschuivingen van verschillende afzettingmilieus, zoals getijdengeulen, slik, schor.

» Bijna 9.500 jaar geleden: Het zeeniveau stijgt, waardoor ook de grondwaterspiegel verhoogt. Er ontstaat een zoetwatermoeras waarin veen accumuleert. In het laagstgelegen gedeelte van het toenmalige landschap ontwikkelt zich bovenop het veen een getijdengebied. Gedurende zo'n 2.000 jaar blijft de zeespiegel stijgen met een snelheid van 7 meter/1.000 jaar, wat leidt tot een aanzienlijke opvulling met zand en klei. Tegelijkertijd breidt het getijdengebied zich vlug landinwaarts uit.

» Rond 7.500-7.000 jaar geleden: Door een opmerkelijke vertraging van de zeespiegelstijging (2,5 meter/1.000 jaar) raken delen van het wad voldoende hoog opgeslibd, waardoor deze minder vaak overstromd raken. Er worden zoetwatermoerassen gevormd waarin zich veen kan ontwikkelen. Getijdengeulen verschuiven voortdurend. Omstreeks 5.500-5.000 jaar geleden doet zich een tweede vertraging van de zeespiegelstijging voor (0,7 meter/1.000 jaar) waardoor het veen kan blijven groeien en accumuleren. De relatieve rust in het gebied en de verzoeting van het milieu zijn te danken aan de aanwezigheid van een gordel zeeverende duinen langs de kust. De Oude Duinen van Adinkerke-Ghyvelde zijn daar waarschijnlijk een overblijfsel van.

» In de periode tussen ongeveer 4.450 en 1.500 jaar geleden: Het verminderde sedimentaanbod in de Noordzee maakt een einde aan de veenvorming. Nieuw sediment om de zeespiegelstijging te compenseren kan alleen verkregen worden door een terugschrijding van de kust en door erosie van de vroeger zeevaarts afgezette sedimenten, wat dan ook gebeurt. Het terugschrijden van de kustlijn brengt ook het getij weer landinwaarts via de getijdengeulen. In een eerste fase ontstaat een lagunair milieu. In een tweede fase wordt onze kust geteisterd door krachtige stormvloeden.

De beschermende duinengordel wordt gedeeltelijk weggeslagen, brak water komt via de getijdengeulen ver landinwaarts en overstroomt de veengebieden. Over een periode van enkele honderden jaren volgen diverse opeenvolgende overstromingen elkaar op.

» Tussen de 8ste en de 11de eeuw: De kustvlakte verlandt. Er wordt een nieuwe duinengordel gevormd en het spel van de getijden zorgt voor een verdere opvulling van het wadgebied tot het oppervlak weer in evenwicht is met het zeeniveau. Het grootste gedeelte van het kustgebied raakt buiten het bereik van de getijden, de schorrenvegetatie wordt geleidelijk vervangen door zoetwatervegetatie.

» Vanaf de 10de eeuw: De eerste cultuurnamen en inpolderingen komen tot stand: het Oudland. De eerste defensieve dijken worden aangelegd, en wel loodrecht op de kustlijn om te vermijden dat het land via de getijdengeulen nog meer overstromd zou raken door extreem hoge vloeden.

» In de 11de en de 12de eeuw: Er zijn nog een paar kortere en meer lokale overstromingsfasen, maar de dijken beperken de gevolgen ervan. De zeeverende duinen worden opnieuw gedeeltelijk vernield. Vanaf het einde van de 11de eeuw wordt het overstromde gebied door systematische indijking grotendeels teruggewonnen: het Middelland. Geleidelijk aan krijgt de huidige duinengordel vorm over de hele lengte van de kust. In de 12de eeuw bouwt men dijken rond inbraakgebieden, waardoor het achterliggende schorrengebied volledig droog komt te liggen: het Nieuwland.

» Vanaf de volle Middeleeuwen: De mens zet de natuur steeds meer naar zijn hand. Inpolderingen, bedijkingen, rechttrekkingen, baggerwerken en oeververdedigingswerken geven de kustvlakte zijn huidige uitzicht en vorm.

Het ontstaan van de kustvlakte is het resultaat van een continue opvulling, die gestuurd werd door de stijging van het zeeniveau tijdens het Holoceen, de periode na de laatste ijstijd (Baeteman, 1983, 1999).

/ SPOREN IN HET LANDSCHAP

Op vele plaatsen zijn de sporen van de ontstaansgeschiedenis van de kustvlakte nog goed zichtbaar in het landschap, maar ook op recente kaarten, op luchtfoto's, en zelfs op satellietbeelden vinden we bepaalde sporen uit het verleden terug. Historisch kaartmateriaal levert belangrijke informatie voor de reconstructie van de kustgenese.

02

› De Sint-Karelsmolen, een vijzelmolen ingezet voor de bemaling van de Moeren.

› Slikken en schorren, het landschap van de middeleeuwse kustvlakte.

DE ZWINMONDING ± ANNO 1777

› *Onderaan: satellietbeeld huidige toestand:*

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, aangemaakt door graaf de Ferraris, ligt Sluis (NL) nog aan de kust. Natuurlijke verzanding en indijking deden de kustvlakte aangroeien. Het huidige Zwin is een laatste klein overblijfsel van de zee-inham die ooit tot Brugge reikte.

© Koninklijke Bibliotheek van België.

© ESA.

DE MOEREN ± ANNO 1777

› *Onderaan: satellietbeeld huidige toestand:*

De Moeren waren in de 18de eeuw nog grotendeels een moerassige vlakte. Deze werd ontwaterd, en veel later dan het aangrenzend gebied geschikt gemaakt voor landbouw. De planmatigere percelenstructuur is duidelijk merkbaar op het satellietbeeld. De brede –nu grotendeels bebouwde– kustduinen waren anno 1777 nog bijna onaangetast.

© Koninklijke Bibliotheek van België.

© ESA.

/ DE KUSTDUINEN

Een relatief smalle duingordel, met een breedte van amper 100 m tot 3 km, vormt de overgang tussen zee en land. In de meeste badplaatsen werd de duingordel vervangen door een vaste zeeverende dijk.

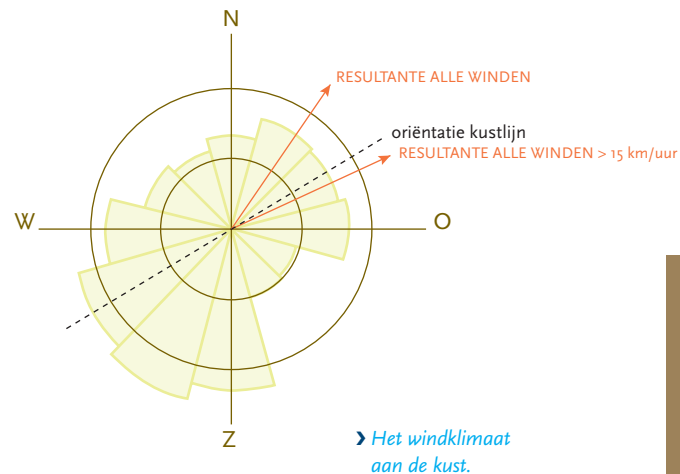
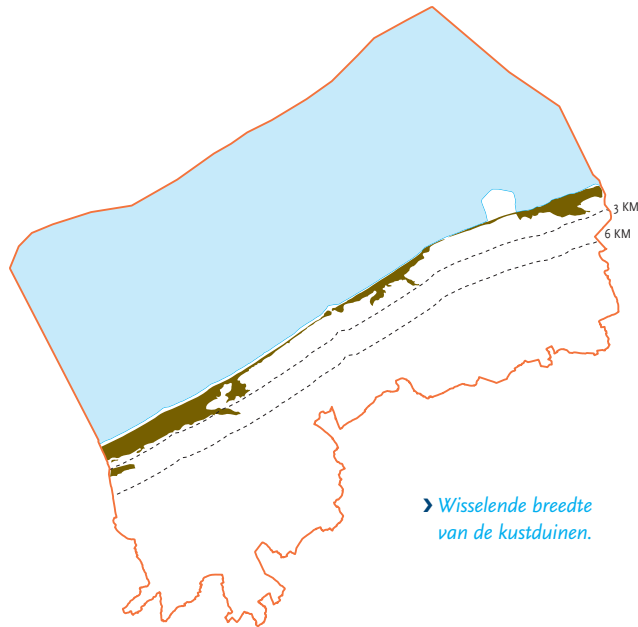
Het duinareaal, dat in het begin van de 20e eeuw nog bijna 6.000 ha bedroeg, is vandaag nagenoeg gehalveerd en vooral sterk versnipperd. De oorzaak hiervan is te zoeken bij de verstedelijking en het groeiende toerisme. Slechts op een paar plaatsen komen nog aaneengesloten duincomplexen voor (tot maximaal 250 ha groot).

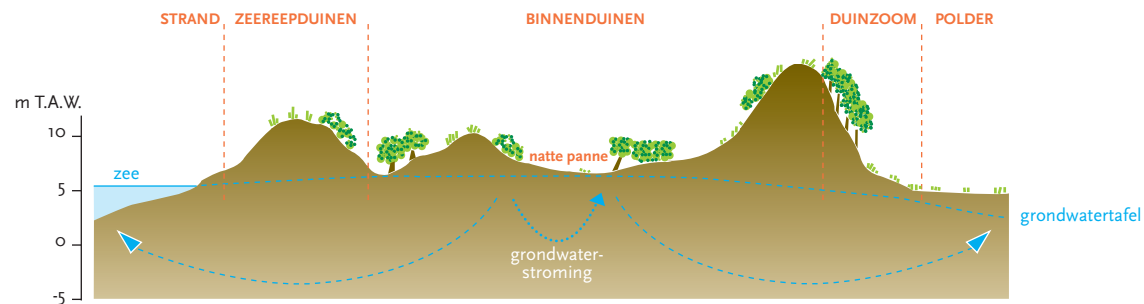
Over de hele lengte van kust zijn de duinen sterk beïnvloed door de mens. De typische natuurlijke dynamiek van het duinenlandschap is overal zo goed als verdwenen. Sinds de jaren negentig worden vanuit het beleid grote inspanningen geleverd om de resterende duingebieden te behoeden voor verdere degradatie, de natuurlijke dynamiek te herstellen, en nieuwe duingebieden te creëren.

>> ONTSTAAN EN MORFOLOGIE

Het ontstaan, de morfologie en de dynamiek van de kustduinen zijn in sterke mate verbonden met het (wind)klimaat aan de kust, de kustlijnoriëntatie, de vegetatie en de aanwezigheid van brede zandstranden.

De kustduinen worden opgebouwd door zandaanvoer vanaf het strand. Hoewel de overheersende windrichting landafwaarts gericht is (zuidwest t.o.v. de westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde kustlijn), waaien de zandtransporterende winden (> 15 km/u) landinwaarts tot kustparallel, en blazen zij het zand naar de duinen.

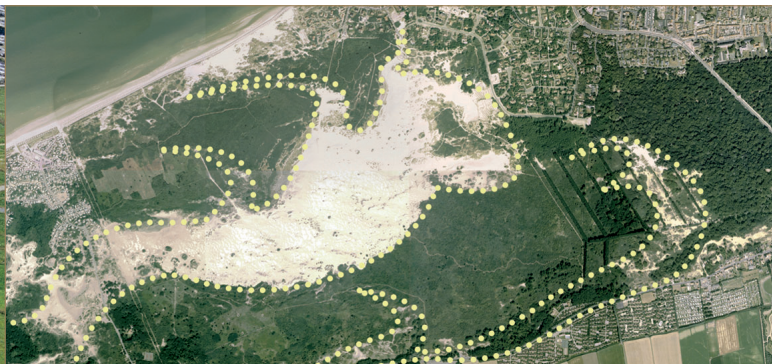
› Dwarsprofiel van de duingordel.

“DUINEN”

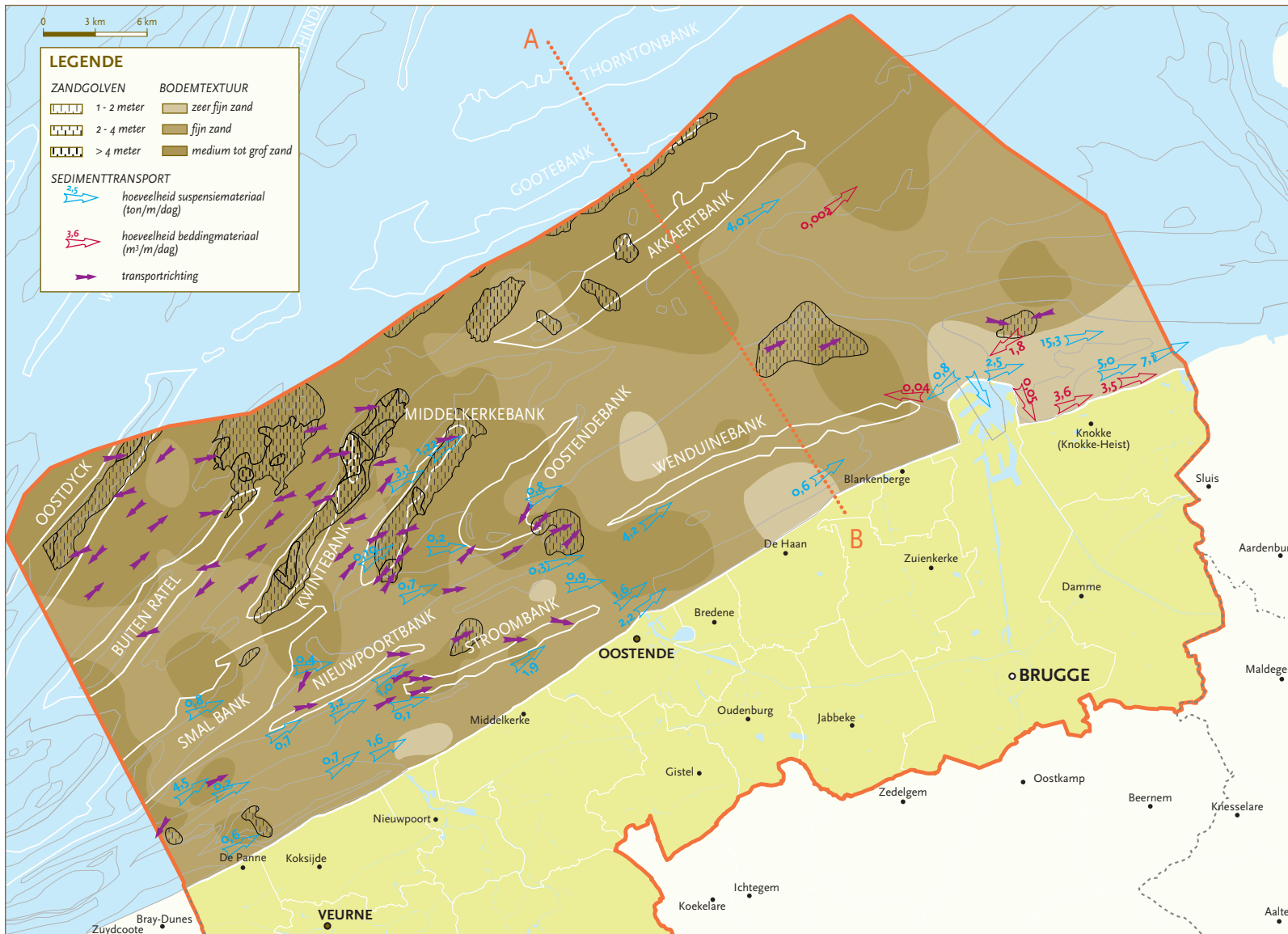
Het aangevoerde zand stapelt zich aan het vloedmerk op. Daar ontstaan embryonale duintjes, waarop zich een zoutminnende pioniersvegetatie ontwikkelt. Door voortdurende zandaanvoer blijven de duintjes groeien en verliezen zij geleidelijk aan hun zilte karakter. De zoutminnende vegetatie maakt plaats voor zoutmijdende vegetatie, die zich kan ontwikkelen dankzij de aanwezigheid van zoet bodemwater. De dominerende plant aan de zeezijde van de zeereepduinen is helmgras. Landwaarts is de duinbodem doorgaans meer gefixeerd, en vertoont de vegetatie een grotere variatie, met struweel, grasland en duinbos.

› PARABOOLDUINEN

Ondanks de nabijheid van de zee is het grondwater in de duinen zoet, en dankzij de insijpelende neerslag wordt de voorraad zoet water onder de duinen voortdurend aangevuld. Deze “zoetwaterbel” wordt sinds het einde van de 19de eeuw gebruikt voor drinkwatervoorziening. Op de plaatsen waar het droge zand weggeblazen is tot aan het grondwaterniveau ontstaan natte pannen, omringd door paraboolduinen. Deze duinen, in dit geval ook wandelduinen genoemd, zijn in het Belgisch kustlandschap grotendeels gefixeerd, hoewel zij zich hier en daar nog steeds verplaatsen. De oriëntatie ervan staat duidelijk in verband met het windklimaat.

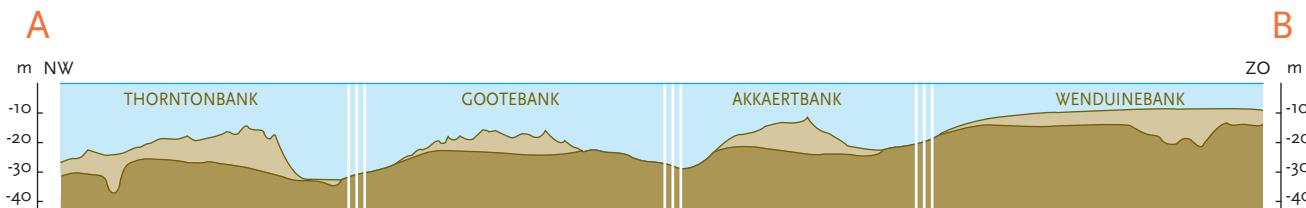
› Relicten van paraboolduinen bij De Panne
© Luchtfoto: GIS-West.

02

© Basisinformatie: BUDGET project.

» Dwarsprofiel van zandbanken voor de kust.

» ZANDBANKEN VOOR DE KUST

Het Belgisch continentaal plat, dat vanaf de kust geleidelijk aan daalt tot een niveau van min 35 à min 50 meter, wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van zandbankensystemen. Deze liggen ofwel bijna parallel met ofwel schuin op de kustlijn: de Kustbanken en de Zeelandbanken zijn wzw-ono georiënteerd, de Vlaamse Banken no-zw, en de Hinder Banken zijn nno-zzw georiënteerd.

Zandbanken zijn langgerekte oppervlaktestructuren die tot 30 meter hoog kunnen worden, met een top die soms slechts enkele meters onder het wateroppervlak ligt. De banken zijn tientallen kilometers lang en verschillende kilometers breed.

“DE ZEEBODEM”

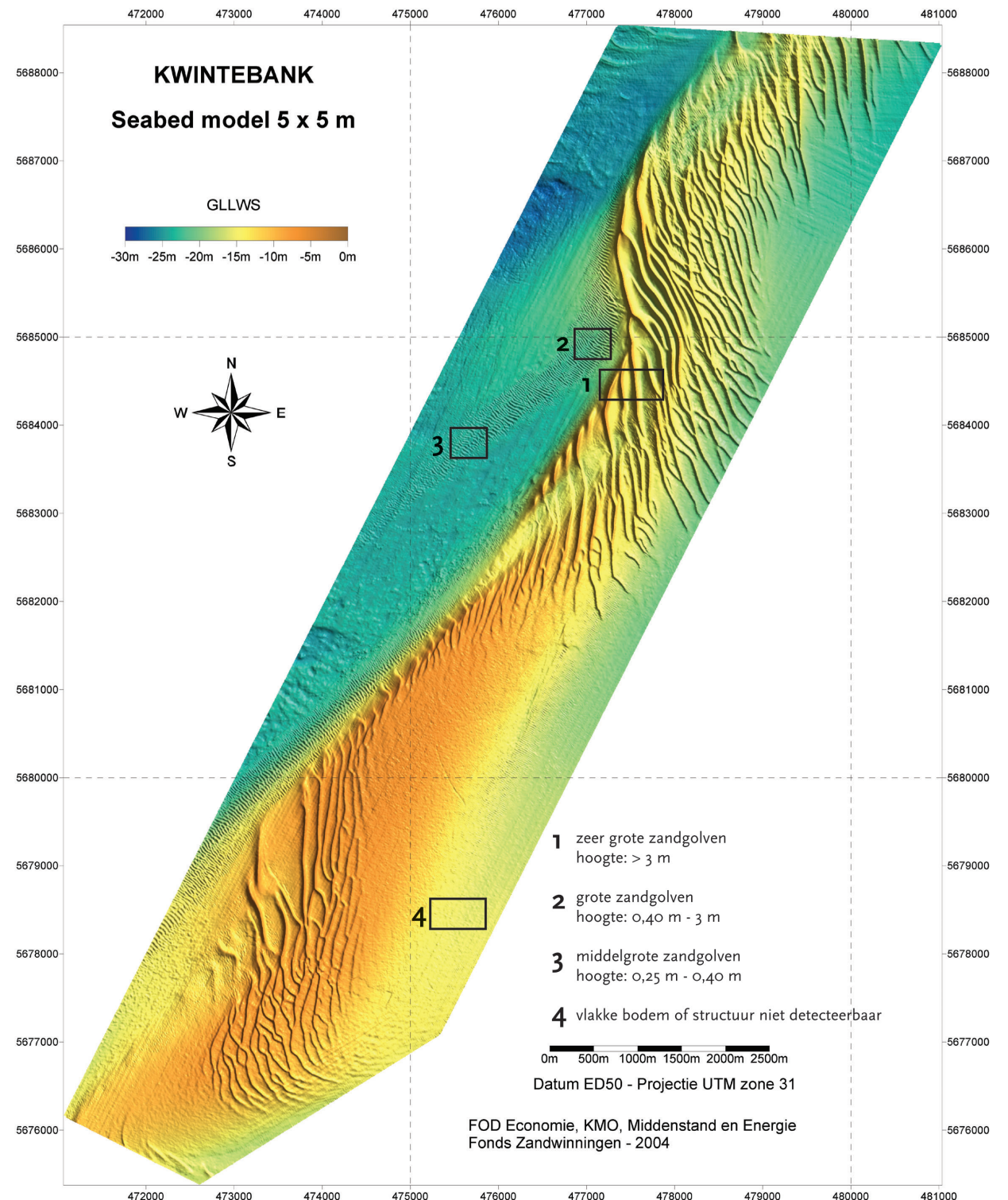
>> OPPERVLAKTESTRUCTUREN

De meeste zandbanken (de Kustbanken uitgezonderd) zijn bedekt met kleinere oppervlaktestructuren, zogenaamde zandgolven. Die zijn gemiddeld 2 tot 4 meter hoog, en worden hoger naarmate ze dichter bij de top van de zandbank liggen. Aan het noordelijk uiteinde van de Vlaamse Banken komen zandgolven van 8 meter hoog voor. Dichter bij de kust zijn de oppervlaktestructuren op de zandbanken kleiner.

>> DYNAMIEK EN SEDIMENTTRANSPORT

De zandbanken voor de Belgische kust veranderen nauwelijks van plaats en van vorm. Zij bestaan uit goed gesorteerd zand, terwijl in de tussenliggende geulen ook grover zand, klei, en soms residueel grind voorkomt. Het getijdengedomineerd sedimenttransport op de zandbanken is niet zo belangrijk en verloopt in wijzerzin.

Dicht bij de kust is er een residueel sedimenttransport, noordoost-gericht, parallel met de kust en vloeddominant, met waarden tussen 0,6 en 5 ton/m/dag. In open zee (ten noorden van de zandbanken) verloopt het sedimenttransport naar het zuidwesten.

› Oppervlaktestructuren op de Kwintebank.

/ WEER EN KLIMAAT

Door de nabijheid van de zee heeft de kuststreek een eigen klimaat. Bovendien treden ook langs de kust lokale klimaatsverschillen op.

>> MINDER REGEN

De jaarlijkse neerslaghoeveelheid aan de kust bedraagt ± 670 mm (780 mm in Brussel). Het koele, traag opwarmende zeewater houdt de temperatuur in de lagere luchtlagen laag. Daardoor is het temperatuurverschil met de koude hogere luchtlagen kleiner, en komen hevige (onweers)buien minder vaak voor. In de maanden oktober en november is het zeewater echter vaak warmer, waardoor de temperatuur in de lagere luchtlagen hoger is en de redenering omgedraaid wordt.

Aan de westkust (± 650 mm) regent het minder dan aan de oostkust (± 725 mm) door de overheersend noordwestelijke georiënteerde hoogtestromingen. De westkust krijgt vooral continentale en dus drogere lucht uit de "buienschaduw van Engeland". De oostkust krijgt eerder maritieme lucht die langer boven de Noordzee gestroomd heeft en meer met vocht beladen is.

>> MINDER BEWOLKING EN MEER ZON

Door de koelere temperatuur worden boven zee en aan de kust minder stapelwolken gevormd. Deze ontstaan pas in het binnenland, op enkele kilometers achter de kustzone.

Aan de kust schijnt de zon jaarlijks gemiddeld 1.700 uur (1.550 uur

voor Brussel). Het grootste verschil wordt genoteerd in de zomer, wanneer de zon aan de kust per maand soms tot 20 uur langer schijnt dan in het binnenland.

>> FRISSERE ZOMERS EN WARMERE WINTERS

Onder invloed van de koudere watermassa liggen de temperaturen aan de kust vooral in de zomer beduidend lager dan in het binnenland. Als er een zeebries waait kan het temperatuurverschil tussen de kust en de Kempen meer dan 10°C bedragen. In de winter is de situatie net omgekeerd door de aanwezigheid van het relatief warme zeewater.

>> VEEL MEER WIND

Er is veel meer wind aan zee dan in het binnenland. De dominerende windrichting is het zuidwesten. In de winter is de windsnelheid het grootst, doordat stormen dan frequenter optreden.

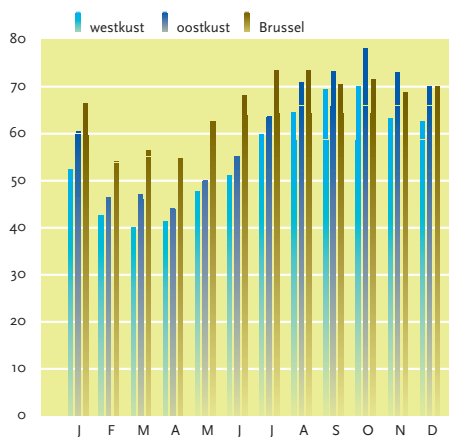
De grootste temperatuurverschillen tussen land en zee vinden we in het voorjaar. Dan is de zeebries, die opsteekt als gevolg van het temperatuurverschil tussen het nog koude zeewater en het opwarmende land, immers het sterkst. Op rustige zonnige dagen wordt dit temperatuurverschil rond de middag vaak groot genoeg

om een bries te veroorzaken. Boven land is de luchtdruk op dat moment lager dan boven zee, en de wind waait dus van het gebied met hogere luchtdruk naar het gebied met lagere luchtdruk.

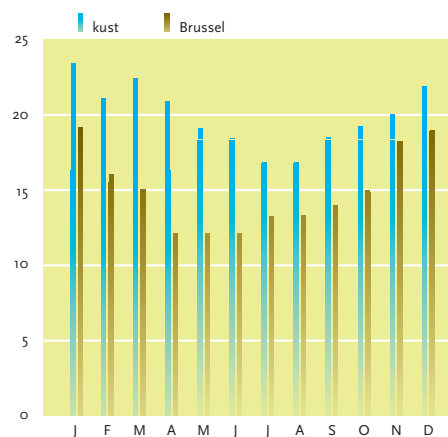
Naarmate de zomer vordert warmt het zeewater op en worden de temperatuurverschillen tussen land en zee kleiner, waardoor de zeebries minder vaak optreedt. In de winter wordt het weer, zowel aan de kust als in het binnenland, vaak beïnvloed door grootschaligere systemen zoals stormen.

>> ZEEMIST

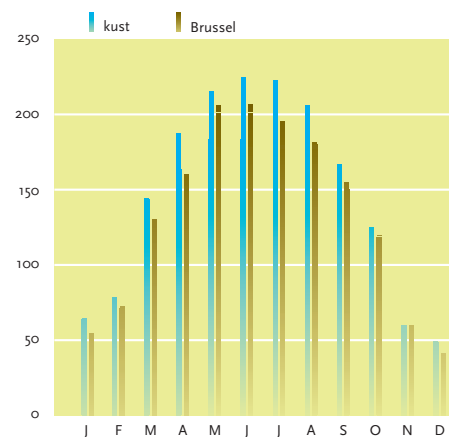
Zeemist is een kleinschalig en eerder zeldzaam fenomeen dat vooral aan de kust voorkomt in de zomer. Zeemist ontstaat wanneer vanuit het zuiden warme lucht aangevoerd wordt, waarvan het dauwpunt hoger is dan de zeewatertemperatuur. Die lucht stroomt boven de zee, koelt af, raakt verzadigd met waterdamp en vormt ten slotte zeemist, soms zelfs bij windsnelheden tot 4 à 5 beaufort! Waait de wind uit zee, dan wordt de mist naar de kust gedreven. Door de lagere temperatuur blijft hij er soms lang hangen, terwijl het een paar kilometer verder landinwaarts dan vaak al zonnig en warm is: door de hogere temperatuur is de mist er verdwenen.

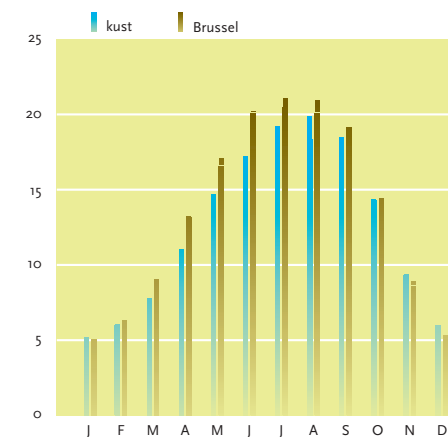
> Gemiddelde maandelijkse neerslagverdeling (mm).

> Gemiddelde maandelijkse windsnelheid (km/uur).

> Gemiddelde maandelijkse zonneshijnduur (uur).

> Gemiddelde maandelijkse maximumtemperatuur (°C).

/ GETIJDEN, STROMINGEN EN GOLVEN

>> GETIJDEN

De Belgische kust kent een getijdenregime met een halfdagelijkse periodiciteit. Per dag is het dus 2 keer hoog- en 2 keer laagwater, met een getijdenverschil van gemiddeld 4 meter. De getijdengolf beweegt zich langs de kust van west naar oost. Het getijdenverschil neemt in dezelfde richting af met $\pm 0,5$ m.

Twee keer per maand (na nieuwe en volle maan) is er springtij, wanneer het getijhoogteverschil het grootst is (tot ± 5 m), en 2 keer per maand is er doortij, wanneer het getijhoogteverschil het kleinst is (± 3 m).

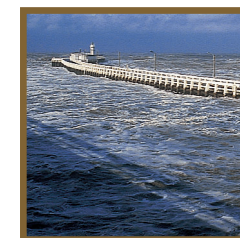
De getijkromme heeft een asymmetrische vorm doordat het ongeveer een half uur langer eb is dan vloed. Ook meteorologische omstandigheden kunnen de kromme sterk beïnvloeden. Langdurige felle wind kan belangrijke opstuwing of afwaaiing van het wateroppervlak veroorzaken en voor extreem lage en hoge waterstanden zorgen.

>> STROMINGEN

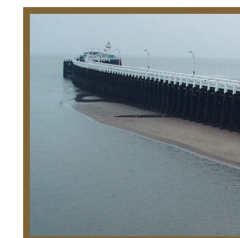
Het op en neer bewegende wateroppervlak veroorzaakt belangrijke getijdenstromingen met dezelfde periodiciteit als het getij. De vloedstroom heeft dezelfde richting als de getijdengolf, de ebstroom is tegengesteld. In de nabijheid van de kust lopen vloed- en ebstroom meestal evenwijdig met de kust. Bij hoog- en laagwater zijn de stromingen evenwijdig met de kust het grootst. Bij springtij kan de vloedstroom aan de havenmond te Zeebrugge een snelheid bereiken van 2 m/s. In volle zee vallen de kenteringen (de overgang van vloedstroom naar ebstroom en omgekeerd, waarbij de stroming tijdelijke nagenoeg stilvalt) ongeveer samen met de halftijhoogte.

>> GOLVEN

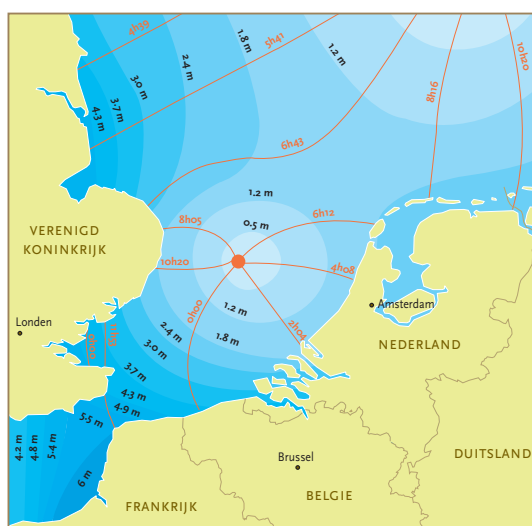
Het golfklimaat aan de kust wordt vooral bepaald door de meteorologische omstandigheden (overheersend westelijke winden) en de geringe diepte van de zeebodem. In normale omstandigheden is de golfhoogte (het niveauverschil tussen golfdal en golftop) bij de kust lager dan 1 meter. Tijdens (zware) stormen kunnen echter golfhoogten van meer dan 5 meter voorkomen. De golfperiode (het tijdsverschil tussen twee opeenvolgende golven) bedraagt bij rustige omstandigheden 3 tot 4 seconden, maar kan bij storm oplopen tot 10 tot 15 seconden.

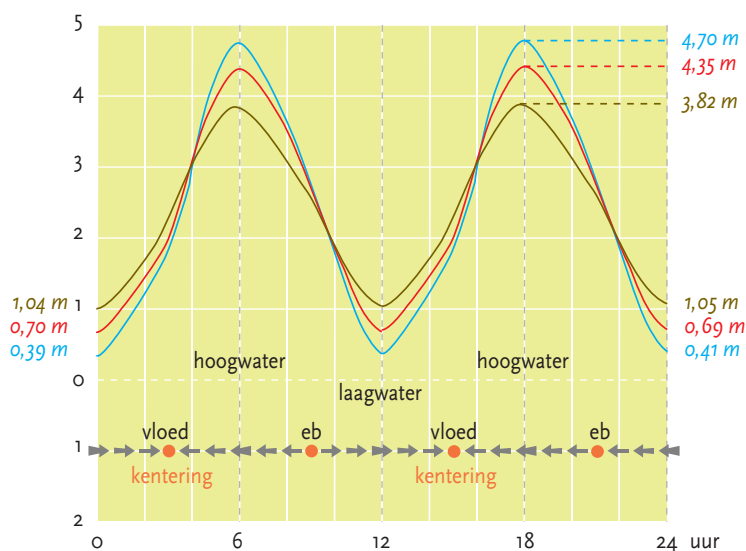
> Hoogwater.

> Laagwater.

> Getijdenwerking in de Noordzee.

> Getijkromme te Zeebrugge.

Getijde Zeebrugge
 — Gemiddeld doortij
 — Gemiddeld tij
 — Gemiddeld springtij

RUIMTELIJKE

“de ruimte structureren”

STRUCTUUR

RUIIMTELIJKE

03

STRUCTUUR

WOONGEBIED » INDUSTRIE » GROENZONE » GEWESTPLAN » OPEN RUIMTE » STRUCTUURPLANNING » MOBILITEIT » VERKEER

de ruimte structureren

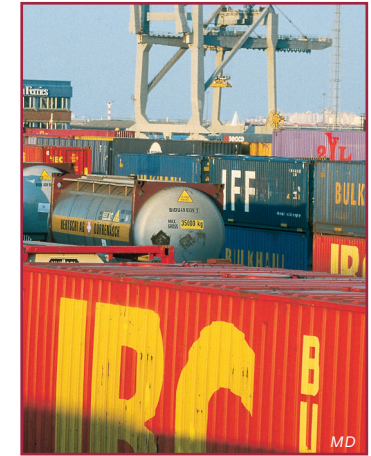
LEGENDE

- bebouwing
- open ruimte
- industrie
- water
- strand en duinen

- hoofdweg internationaal niveau
- weg structureerbepalend op Vlaams niveau
- weg structureerbepalend op provinciaal niveau
- spoorlijn
- B spoorwegstation
- tramlijn
- waterweg met belangrijke vervoersfunctie
- waterweg met beperkte economische functie

› De huidige situering van bebouwing, industrie, groengebieden, open ruimten en verkeersassen.

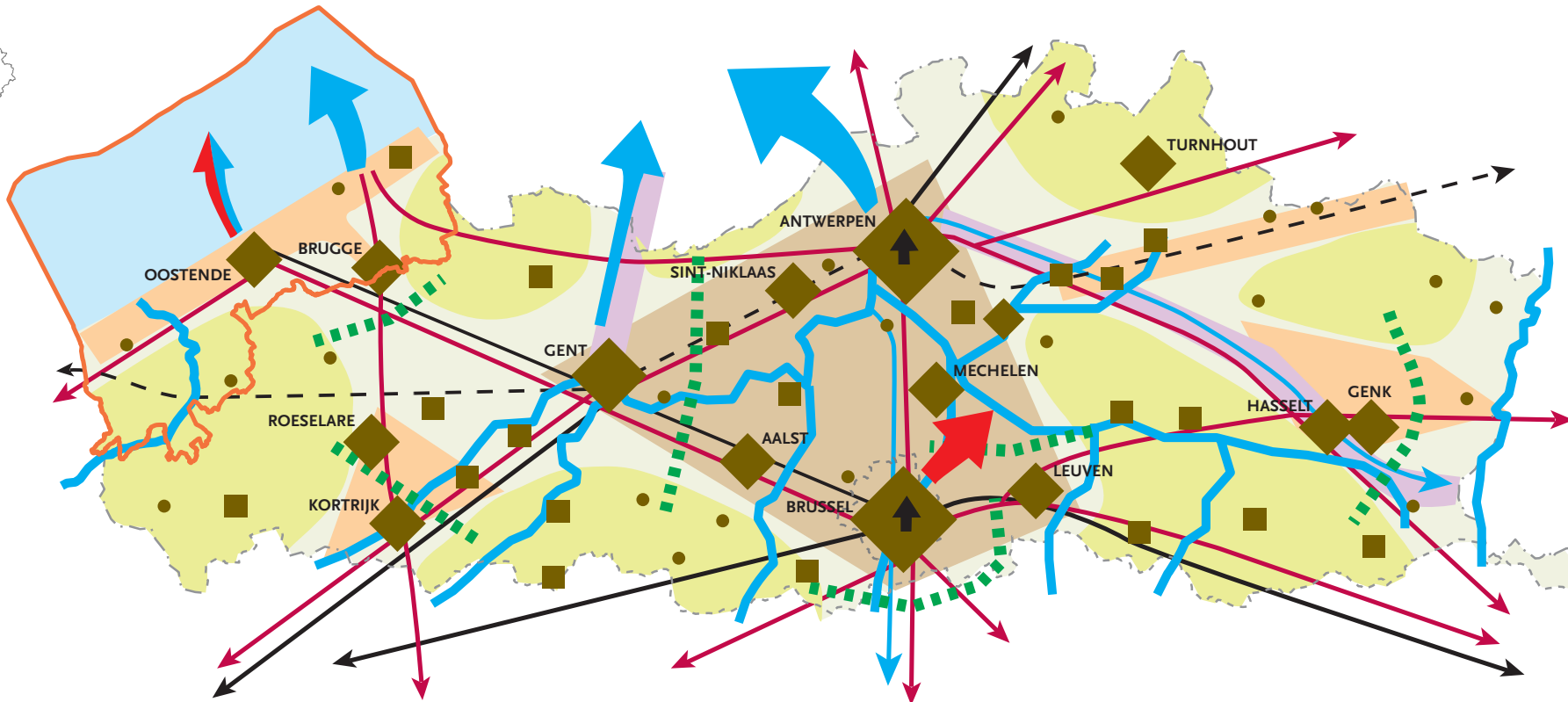
/ EEN RUIMTELIJKE VERWEVENHEID VAN ACTIVITEITEN

03

Door de gestage uitbreiding van de verschillende menselijke activiteiten is de kust ruimte vandaag de dag weinig of niet ruimtelijk gestructureerd. De urbanisatie die gepaard ging met de explosieve groei van het toerisme sinds het begin van de 20e eeuw is gebeurd zonder enige gecoördineerde ruimtelijke planning op lange termijn.

Die ongeorganiseerde groei heeft geleid tot een ruimtelijke verwevenheid van de diverse activiteiten en een sterke versnippering van de open ruimte.

/ TOEKOMSTVISIE

In 1996 nam de Vlaamse Regering het initiatief om de ruimtelijke ordening in Vlaanderen gecoördineerd aan te pakken. Een eerste stap was het opstellen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), dat de algemene beleidslijnen vastlegt waaraan de lokale overheden (provincies en gemeenten) zich moeten houden bij het structureren en organiseren van de leefruimte.

» HET RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN VLAANDEREN

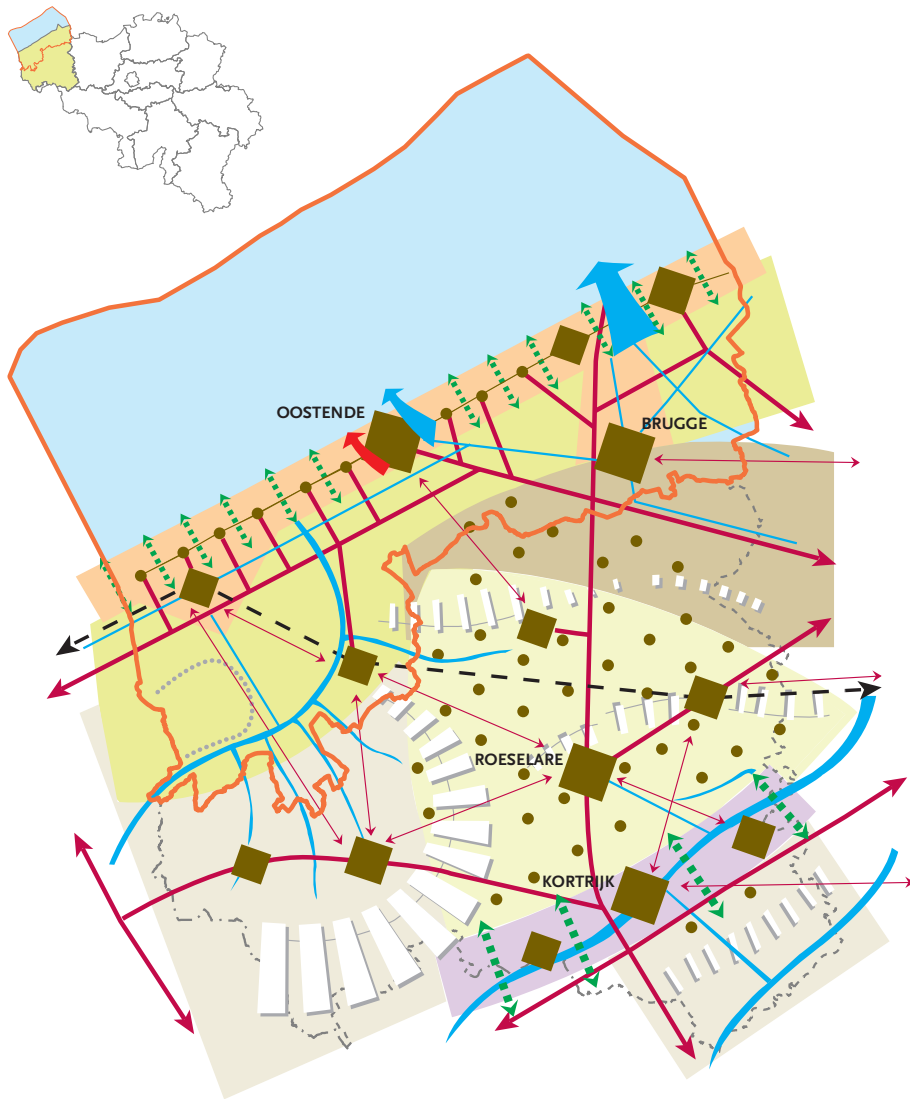
Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ziet de kustregio functioneel als een stedelijk netwerk met twee belangrijke steden (Oostende en Brugge) en enkele kleinstedelijke gebieden (Blankenberge en Knokke-Heist). Landwaarts wordt het stedelijk netwerk omringd door landbouwgebied en groenzones. Internationale weg- en spoorweginfrastructuur ontsluiten het kustnetwerk. De zeehavens van Oostende en Zeebrugge en de luchthaven van Oostende worden beschouwd als economische poorten.

0 10 km 20 km

LEGENDE

	stedelijk gebied		hoofdweg
	structuurondersteunend kleinstedelijk gebied		hst-lijn / internationale spoorlijn
	kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau		IJzeren Rijn
	rivier- en beekvallei		hoofdwaterweg
	verbinding buitengebied		POORTEN
	stedelijk netwerk Vlaamse Ruit		zeehavens
	stedelijk netwerk		luchthaven
	economisch netwerk		hst-station
	groot aaneengesloten gebied van het buitengebied		

» Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

» HET PROVINCIAAL RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan vult het Vlaams Structuurplan verder in. Aan de hand van gemeentelijke structuurplannen kunnen de gemeenten op hun beurt het provinciaal structuurplan verder detailleren. Daarbij wil de provincie de ruimtelijke verscheidenheid die de verschillende regio's in de provincie West-Vlaanderen van oudsher kenmerkt, behouden en versterken. Voor elke regio wordt een specifiek beleid opgesteld.

03

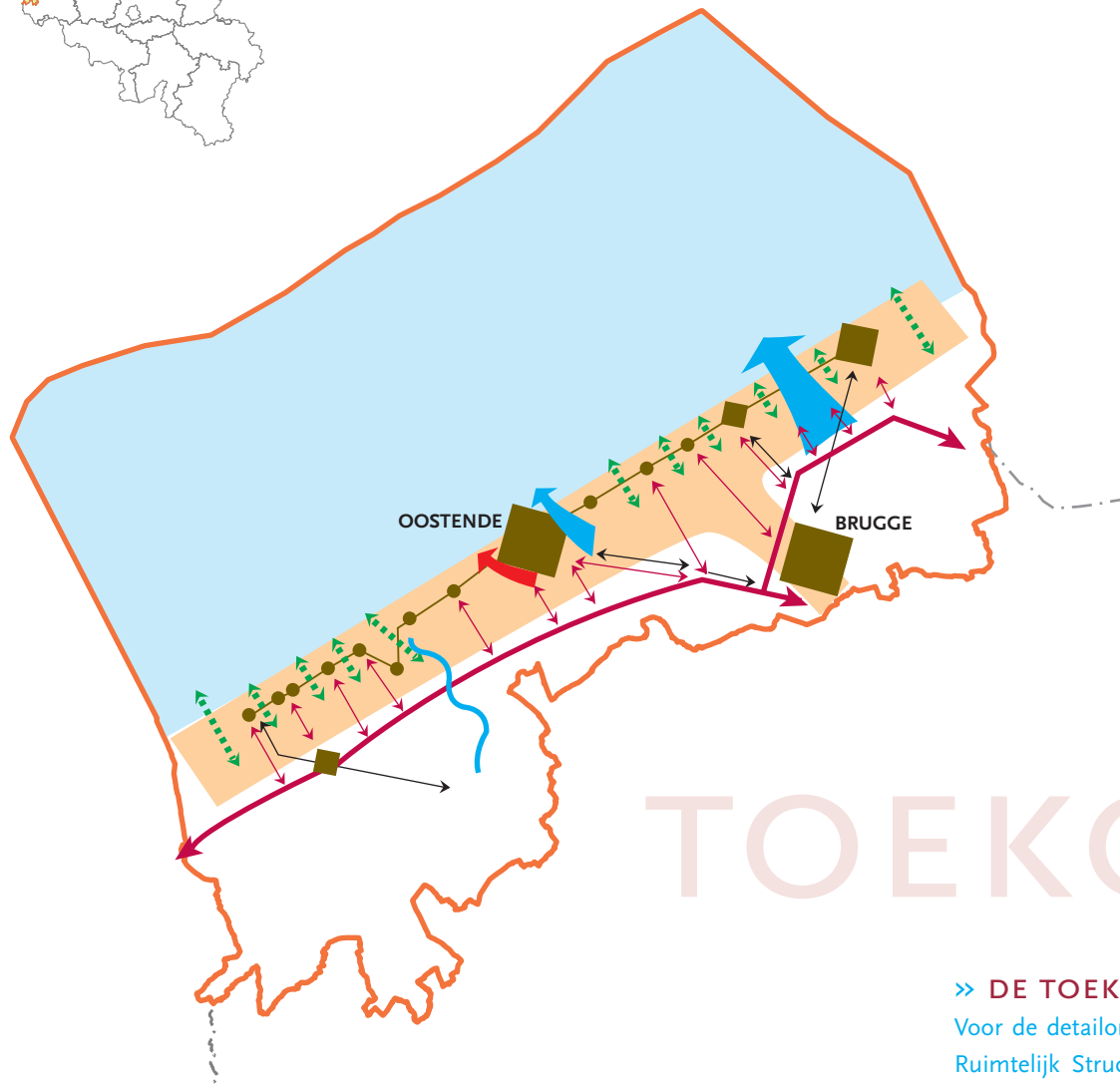

0 6 km 12 km

LEGENDE

	stedelijk gebied		stedelijk netwerk van de kust met vooral toeristisch-recreatieve ontwikkeling
	structuurondersteunend kernpatroon		verstedelijkte leieband met vooral industriële ontwikkeling
	structurerende open-ruimteverbinding in verstedelijkt gebied		structurerend gebied met vooral ruimtelijke ondersteuning van grondgebonden landbouw in vlak landschap
	riviervallei		structurerend gebied met vooral ruimtelijke ondersteuning van grondgebonden landbouw in golvend landschap
	beekvallei		structurerend gebied met vooral ruimtelijke ondersteuning van gedifferentieerde landbouw
	kanaal		structurerend gebied met het versterkend rasterpatroon van dreeven en boscomplexen
	reliefo component		
	plateaugebied		
	weg		
	spoor		
	secundaire wegverbinding		
			POORTEN zeehaven
			luchthaven

» Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan.

TOEKOMSTVISIE

>> DE TOEKOMSTVISIE VOOR DE KUSTZONE

Voor de detailontwikkeling van de kustzone worden in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan een aantal beleidsprioriteiten vooropgesteld voor de deelruimte Kust. Op die manier wil men het ruimtegebruik optimaliseren en tegelijkertijd genoeg ruimte laten voor verscheidenheid.

0 6 km 12 km

LEGENDE			
	stedelijk gebied		kamstructuur auto
	kernen		kamstructuur openbaar vervoer
	stedelijk netwerk		bedrijvigheid: zeehaven - luchthaven
	open-ruimteverbinding		

> De ruimtelijke structuurvisie voor de kustzone.

/ BELEIDSPRIORITEITEN VOOR DE DEELRUIMTE KUST

> toerisme en natuur met elkaar verweven

De toegankelijkheid van zee-strand-duinen voor toeristisch-recreatieve doelen blijft gegarandeerd maar zal gedifferentieerd toegepast worden, afhankelijk van de natuurwaarde. Strand- en duinbebouwing wordt selectief toegestaan.

> concentratie in de bestaande kernen

De uitbouw van het residentieel en toeristisch aanbod situeert zich in en rond de bestaande kernen, waarbij er complementariteit tussen de badplaatsen wordt nagestreefd.

De leefbaarheid wordt verhoogd door een kwalitatieve opwaardering van de open ruimte, systematische vernieuwing en architectonische kwaliteitsbewaking.

Er wordt een kwalitatieve verbetering van de openlucht-recreatieverblijven vooropgesteld, zoveel mogelijk rekening houdend met natuurlijke en landschappelijke waarden (open ruimten).

> de open ruimte vrijwaren

De open ruimte-verbindingen tussen de badplaatsen zijn markante terreinovergangen tussen zee-strand-duinen-polder, die absoluut gevrijwaard moeten worden. De open ruimte achter de verstedelijkte kustband dient bewaard te blijven om verstedelijking in de polders te vermijden.

> luchthaven en zeehavens als economische poorten

De economische activiteiten worden optimaal ontwikkeld, met aandacht voor de toeristisch-recreatieve activiteiten en de aanwezige natuurwaarden. Mogelijkheden voor toeristisch-recreatief gebruik zullen geëxploiteerd worden.

> economische ontwikkelingen enten op toerisme en recreatie

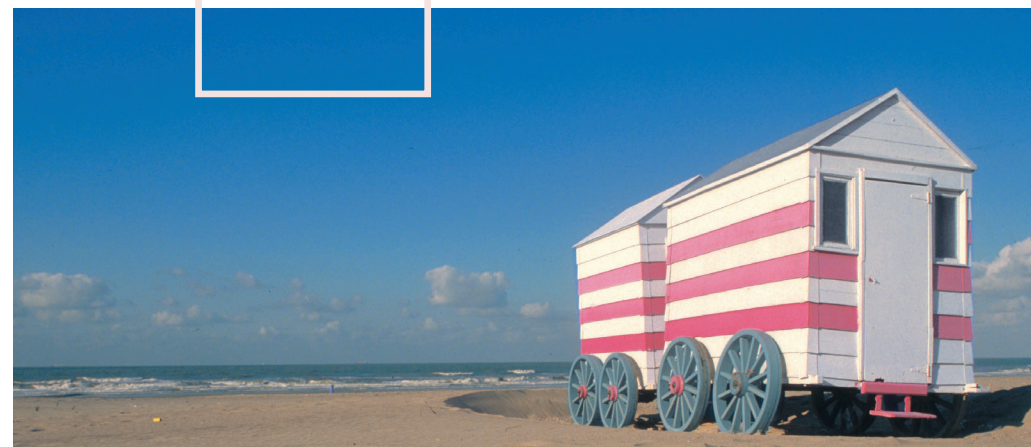
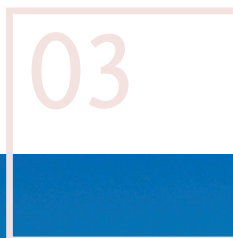
De economische ontwikkeling is vooral gericht op het toerisme en de verzorgingsfunctie. Andere bedrijfsactiviteiten worden ondergebracht in bedrijventerreinen bij de stedelijke gebieden. De dualiteit tussen industriële en toeristische ontwikkeling moet uitdrukkelijk tot uiting komen: de industriële bedrijvigheid mag geen hypotheek leggen op de toeristische ontwikkeling.

> de kustweg verbindt de badplaatsen met elkaar

De kustweg wordt in een ruimere dan louter verkeerskundige context bekeken. Het is een lineair landschapselement dat alle badplaatsen verbindt. De verbinding wordt heringericht in functie van plaatselijk en doorgaand verkeer, met bijzondere aandacht voor het openbaar vervoer.

> optimalisering van de bereikbaarheid en de mobiliteit

De optimalisering van de bestaande kamstructuur moet een oplossing bieden voor de bereikbaarheid met de auto. De drager van de kamstructuur wordt ter hoogte van de badplaatsen en de havens verbonden met de kustweg via zeelanen. Op de kamstructuur worden parkings geënt, die op hun beurt verbonden worden aan het openbaar vervoersnetwerk. De kusttram heeft haltes bij alle treinstations en is bijgevolg de basisstructuur voor het openbaar vervoer.

GEBRUIK

“open en multifunctioneel”

GEBRUIK VAN DE ZEE

VISSERIJ » ZANDWINNING » GRINDWINNING »

04

VAN DE ZEE

WINDMOLENS » VAARROUTEN » BAGGEREN » ZEILEN » NATUURGEBIED » DUMPINGSITE » MILITAIR » GASTRANSPORT » TELECOMMUNICATIE

LEGENDE

- 0 / -2 meter
- -2 / -5 meter
- -5 / -10 meter
- -10 / -20 meter
- -20 / -30 meter
- -30 / -40 meter

MARITIEM TRANSPORT

- vaarroute en -richting
- ankerplaats

ZAND- EN GRINDWINNING

- controlezone 1
- controlezone 2
- controlezone 3
- exploratiezone

STORTPLAATSEN

- baggerzone
- stortplaats baggerspecie
- stortplaats oorlogsmunitie (voormalig)
- stortplaats industrieel afval (inactief)

MILITAIR GEBRUIK

- zone schietoefeningen
- oefenzone mijnbestrijding

COMMUNICATIEKABELS & GASLEIDINGEN

- communicatiekabels
- gasleidingen

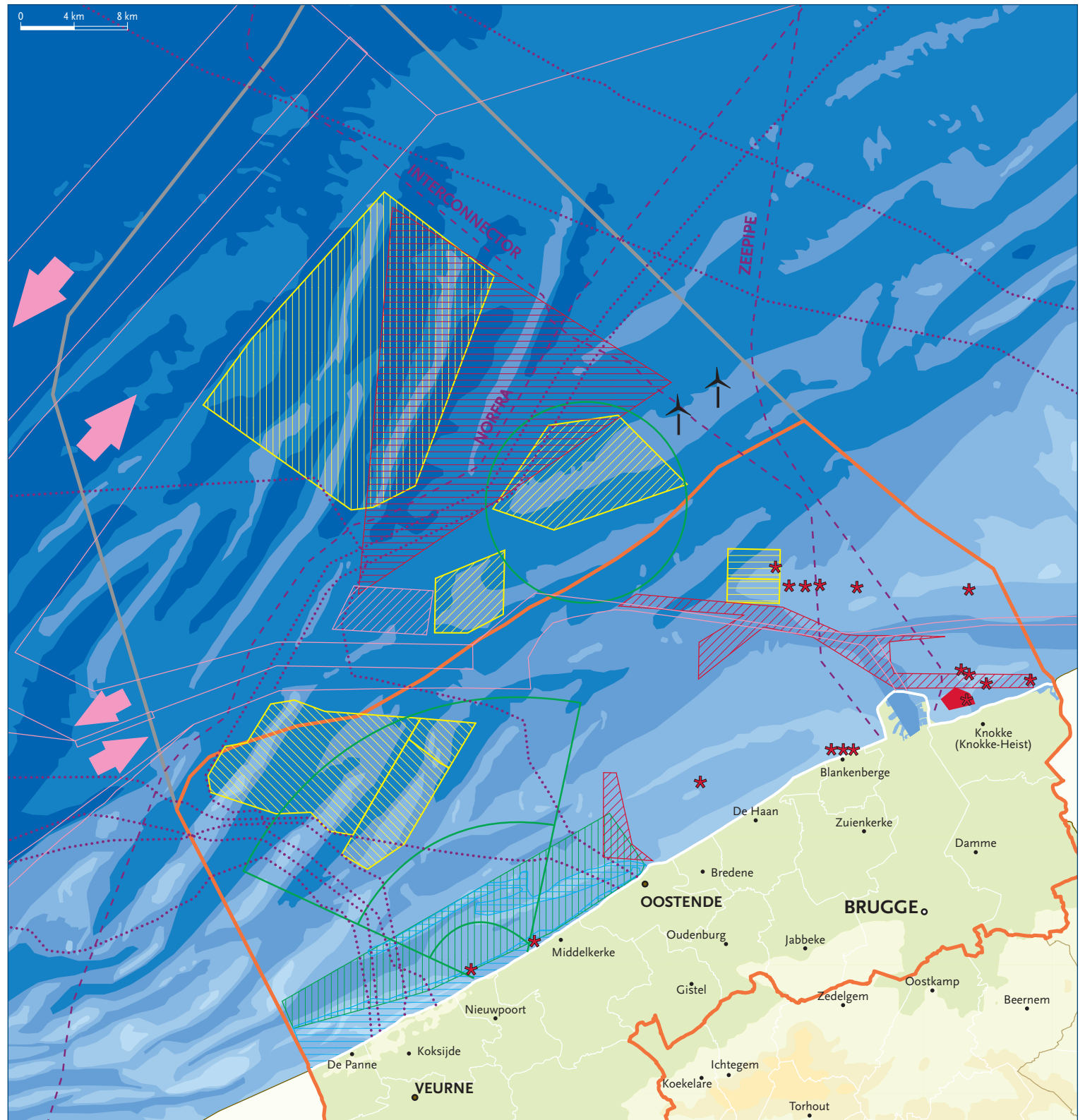
ENERGIEWINNING

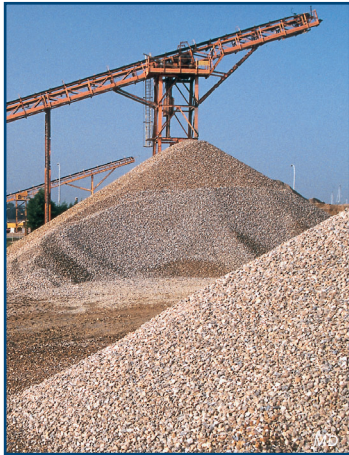
- gepland windmolenpark

NATUUR

- Ramsar site 'Vlaamse Banken'
- Natura 2000: speciale beschermingszone - habitatrichtlijn

➤ *Gebruik van het Belgisch continentaal plat.*

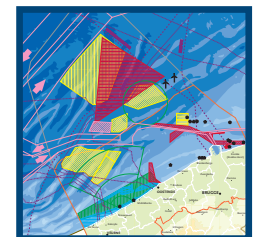

04

/ MULTIFUNCTIONEEL GEBRUIK VAN DE ZEE

Het Belgisch continentaal plat wordt intensief gebruikt door diverse actoren met dikwijls tegenstrijdige belangen. Om belangenconflicten te vermijden dringt een gecoördineerd beleid voor het multifunctioneel gebruik van de relatief beperkte oppervlakte zich op.

De federale overheid is bevoegd voor exploratie en ontginning, behoud en beheer van de natuurlijke rijkdommen, de wateren boven de zeebodem, de zeebodem en de ondergrond, de exploitatie voor economische doeleinden, het gebruik voor de opwekking van energie, de installatie en het gebruik van bouwwerken en kunstmatige eilanden, wetenschappelijk onderzoek, en bescherming en behoud van het mariene milieu.

<< MARITIEM TRANSPORT

De strategische betekenis van de Noordzee en in het bijzonder van het Kanaal als maritieme transportader leidt tot druk zeeverkeer voor de Belgische kust. Om het risico op ongevallen te beperken en de scheepvaart te regelen werden scheepvaartroutes afgebakend en specifieke wetten ingevoerd.

De hoofdvaartroute ligt buiten het gebied dat in deze atlas behandeld wordt. De belangrijke toegangsvaartroutes naar de Scheldehavens en de Belgische kusthavens daarentegen liggen wel in dit gebied.

<< ZAND- EN GRINDWINNING

Binnen de Belgische maritieme zone kan in een beperkt aantal specifieke zones aan zand- en grindwinning worden gedaan. De noordelijke controlezone (Thornton Bank en Goote Bank), en de exploratiezone (Hinder Banken) liggen buiten het gebied dat in deze atlas behandeld wordt. De zuidelijke controlezone (Kwintebank, Buiten Ratel en Oost Dijck) en de controlezone op de Sierra Ventana liggen er wel in. Het gewonnen materiaal wordt vooral gebruikt in de bouwsector en voor strand-suppleties. De impact van deze ontginningen wordt door de overheid van nabij gevolgd om verstoringen van het mariene milieu te voorkomen.

<< BAGGER- EN STORTPLAATSEN

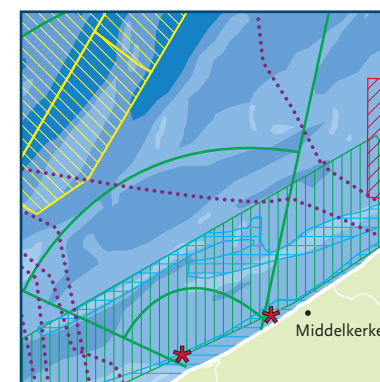
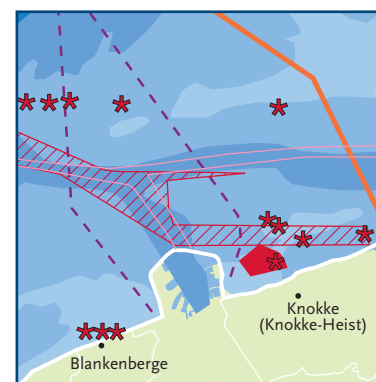
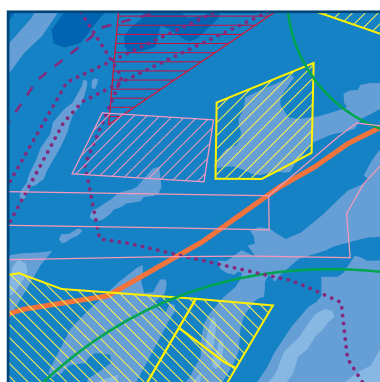
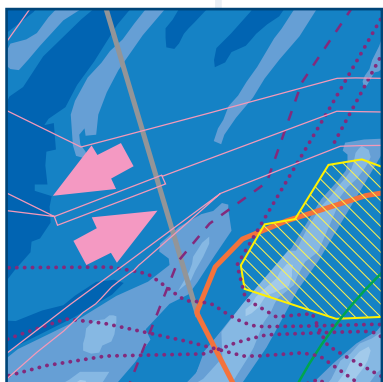
Om de havens toegankelijk te houden voor de scheepvaart moeten de vaargeulen goed onderhouden zijn, wat in de praktijk betekent dat er zeer regelmatig gebaggerd moet worden, gezien de aard van het sediment en de grote dynamiek van het mariene milieu. De baggerspecie wordt al naargelang de herkomst ervan gestort in een van de specifieke stortzones in de Belgische maritieme zone.

Ten oosten van Zeebrugge ligt dicht bij de kust de vroegere dumpingsite "Paardenmarkt" met oorlogsmunitie uit de Eerste Wereldoorlog. Bovendien ligt aan de kust buiten het gebied van deze atlas ook een stortplaats voor industrieel afval, die echter niet langer gebruikt wordt.

<< MILITAIR GEBRUIK

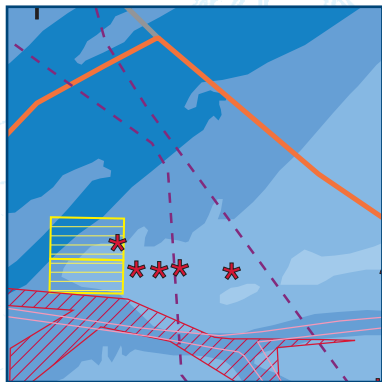
In de hele zone vinden allerlei militaire oefeningen plaats. Voor een aantal specifieke militaire activiteiten werden zones afgebakend die tijdens de oefeningen door andere gebruikers gemedend moeten worden. Zo bevindt zich ter hoogte van Nieuwpoort een zone voor schietoefeningen vanaf de kust. Buiten het gebied van deze atlas ligt ook nog een circulaire zone voorbehouden voor het tot ontploffing brengen van mijnen.

04

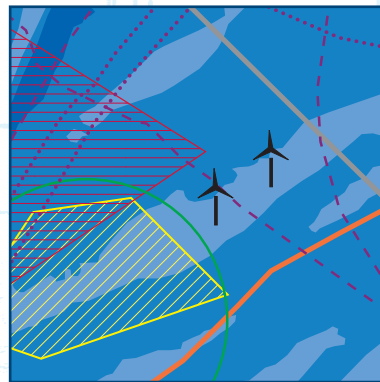
« COMMUNICATIEKABELS EN GASLEIDINGEN

Over het Belgisch Continentaal Plat lopen heel wat telecommunicatiekabels en gasleidingen. Op de overzichtskaart zijn alleen de communicatiekabels (telefoon) aangeduid die vandaag de dag in gebruik zijn. De drie onderzeese gasleidingen op het Belgisch Continentaal Plat zijn de Interconnector (verbinding met Groot-Brittannië), de Zeepipe en de NORFRA (verbindingen met de gasvelden in de noordelijke Noordzee). Rond de communicatiekabels en de gasleidingen zijn veiligheidszones afgebakend van respectievelijk 250 en 500 meter, en dit aan beide zijden.

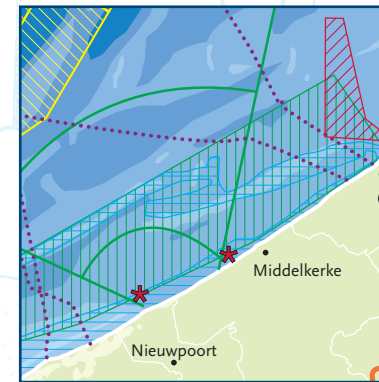
« ENERGIEWINNING

In de loop van de laatste jaren werden een aantal initiatieven ontwikkeld voor energiewinning op zee aan de hand van windturbines. Gezien de relatief kleine oppervlakte van de Belgische territoriale zee en de vele belemmerende factoren is het aantal mogelijke locaties voor offshore-windenergieparken uitermate beperkt. De Belgische overheid heeft, rekening houdend met andere gebruiksfuncties van het zeegebied, een specifieke zone voor windenergiewinning op zee aangeduid. Zo zal een eerste windturbinepark aangelegd worden op de Thorntonbank, op zo'n 30 km van de kust.

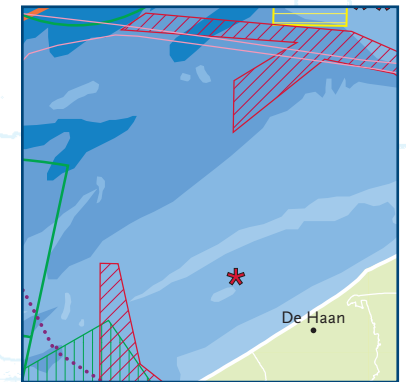
« NATUUR

Door het ondiepe karakter van de zee en de aanwezige zandbanken is vooral het gebied dicht bij de kust van groot ecologisch belang. Aan de Belgische kust werd één Ramsar-zone, dat is een waterrijk gebied van internationaal belang voor vogels, afgebakend. Verder valt bijna de hele zone met een waterdiepte van minder dan 20 m (met de kustnabije zandbanken) onder het toepassingsgebied van de Habitat-richtlijn inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

« VISSERIJ - RECREATIE

Minder plaatsgebonden maar daarom niet minder belangrijke activiteiten op het Belgisch continentaal plat zijn visserij en recreatie. Binnen de 12-mijlszone heeft de Belgische visserij prioritairerechten. Vanaf 3 mijl van de kust zijn er faciliteiten voor de Nederlandse en Franse visserij. De jachthavens aan de kust tellen meer dan 3.000 ligplaatsen en vormen de uitvalsbasis voor de recreatieve zeilvaart op zee.

Voor het vlotte verloop van de vele zeer uiteenlopende activiteiten in het beperkte gebied zijn een goede organisatie, controle en opvolging noodzakelijk. Dankzij een uitgebreid netwerk van meetsensoren, navigatiesystemen en informatiebronnen kunnen alle activiteiten naast en met elkaar functioneren. Verschillende wetenschappelijke onderzoeksinstellingen leveren de nodige informatie en advies om beleidsbeslissingen te onderbouwen.

/ MONITORING EN ONDERZOEK

› *Onderzoek op zee.*
 Het onderzoek op zee gebeurt vooral van op de onderzoeksschepen Belgica, Ter Streep en Zeeleeuw. Die schepen worden zowel ingezet voor wetenschappelijke missies en alledaagse meetopdrachten als voor dringende opdrachten en controlemissies.

› *Het meetnet Vlaamse Banken.*
 Het meetnet werd opgezet om permanent actuele oceanografische (golven, tijlhoogte, stroming, watertemperatuur) en meteorologische (wind, luchtdruk, luchttemperatuur, neerslag) gegevens te verzamelen.

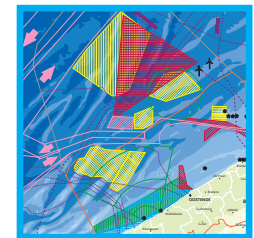
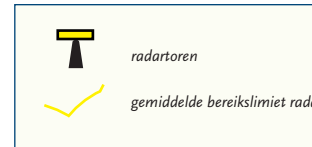
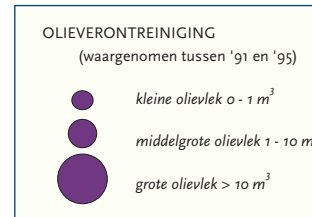
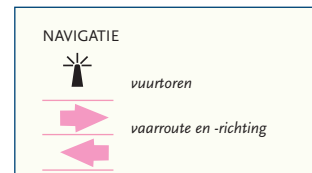
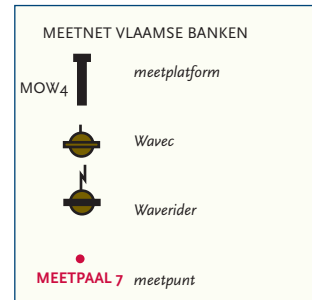
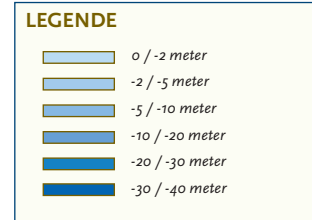
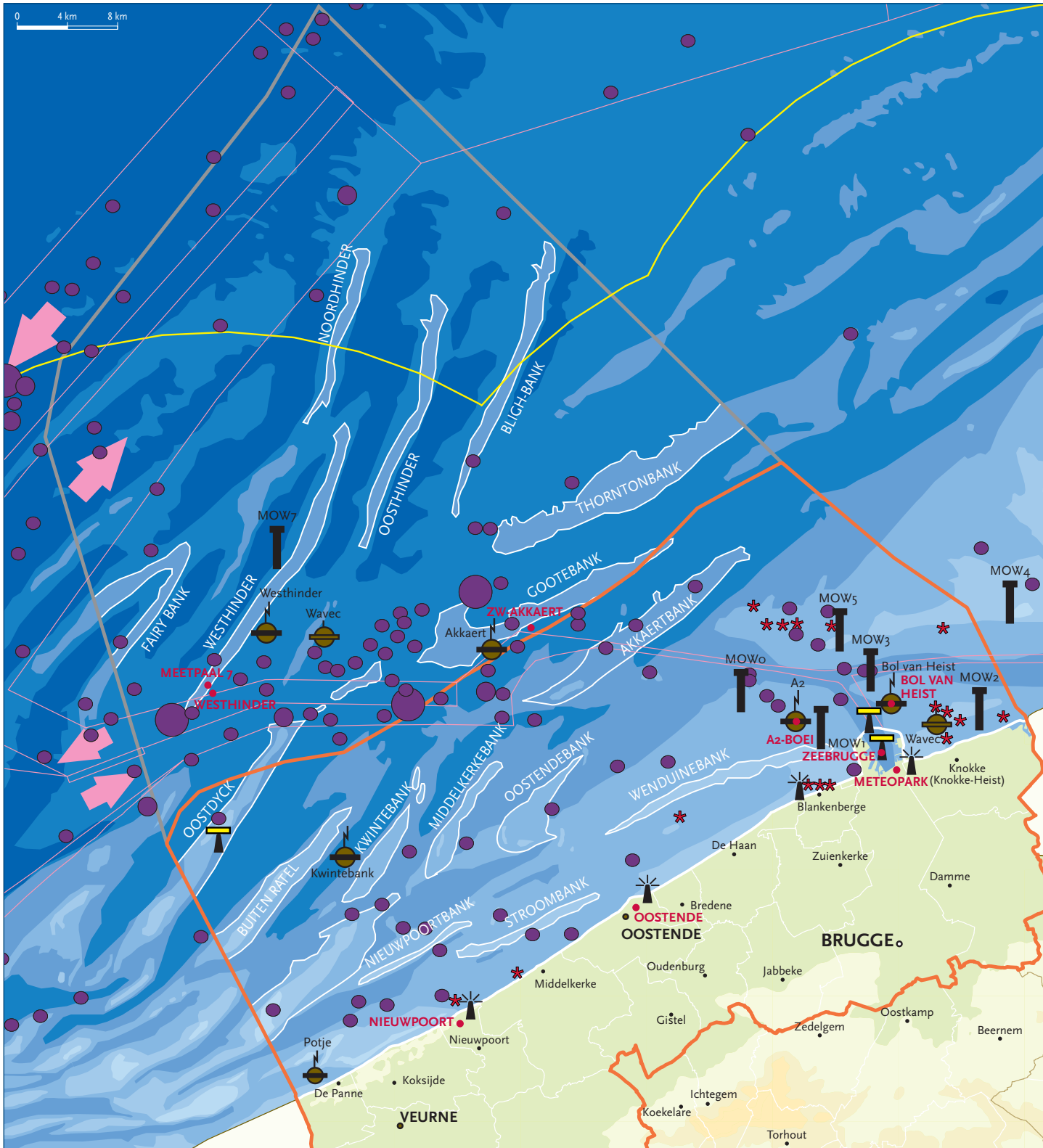
› *De vuurtoren van Blankenberge.*
 De scheepvaart wordt begeleid door een uitgebreide keten van vuurtorens, zeebakens, radarinstallaties en telecommunicatiemiddelen.

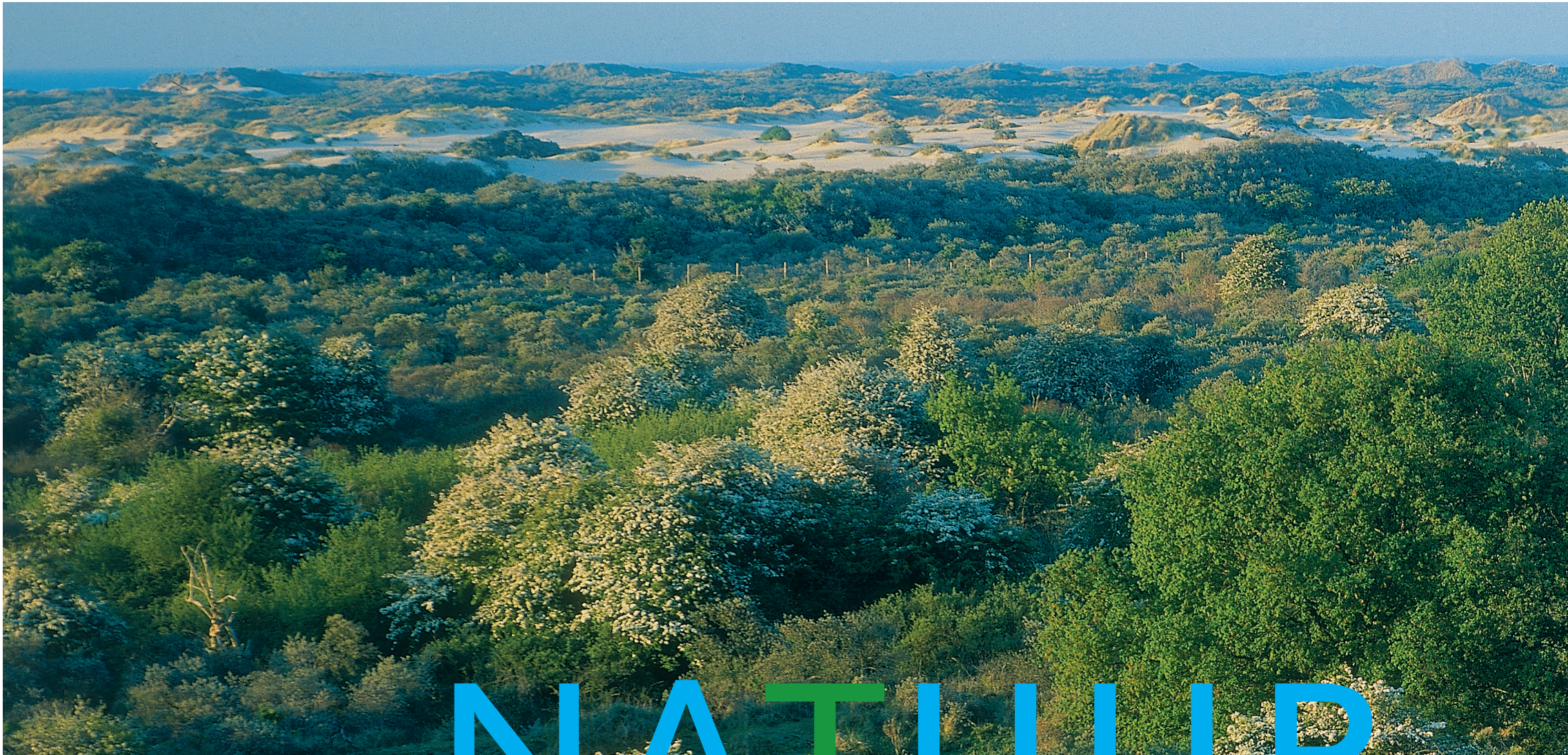

04

› *Controle vanuit de lucht.*
 De meeste vluchten hebben als taak vervuilers te controleren en toezicht te houden op het naleven van de wetgeving op de visvangst. Daarnaast controleert en observeert men de dynamiek van zandbanken, de zand- en grindwinning, het storten van baggerslib in zee, het gedrag van zeezoogdieren, de seizoensgebonden bloei van algen en de recreatie-activiteiten.

NATUUR

NATUUR EN MILIEU

“een ecologische schatkamer”

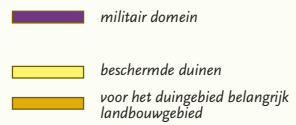
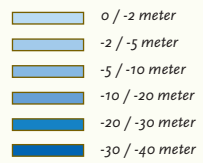
05

ENMILIEU

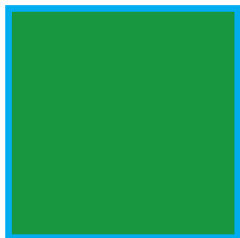
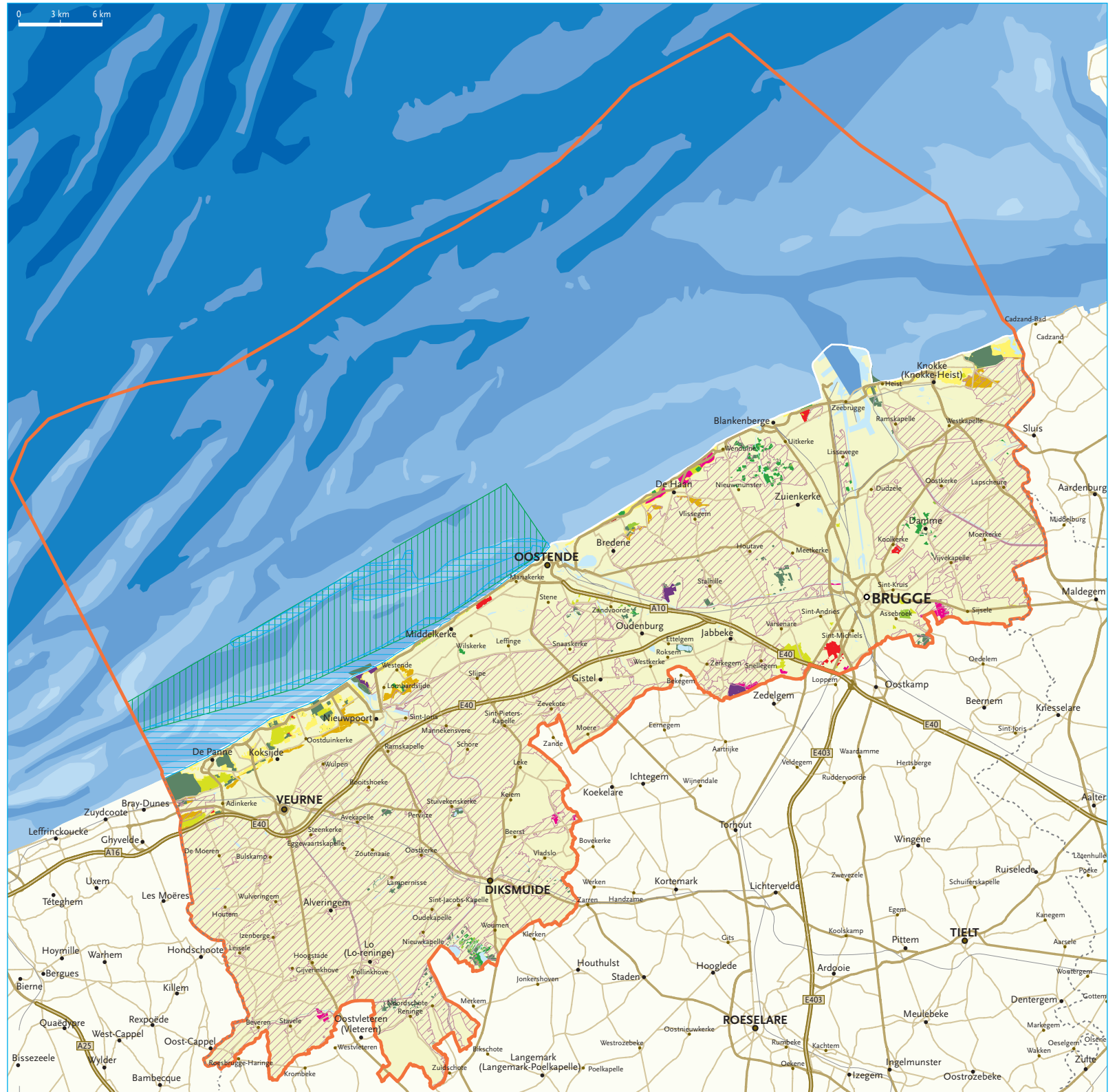
een ecologische schatkamer

NATUURRESERVATEN » DUINEN » STRANDEN » VOGELS » POLDERS » GRACHTEN » PLANTEN » WEIDEN » ESTUARIUM

LEGENDE

› *Natuur en milieu.*

/ NATUUR EN MILIEU

Door haar ligging op de overgang tussen zee en land beschikt de kust over een specifiek potentieel aan natuurwaarden op zee, aan land en in de overgangszone. Dit drong pas op het einde van de 20e eeuw tot vele mensen door, maar sindsdien is er een kentering merkbaar in het beleid en de mentaliteit en wordt er actief aan natuurherstel gedaan.

» OP ZEE

In vergelijking met de oceanen is de Noordzee een kleine ondiepe plas. Maar net daardoor is het mariene leven in de Noordzee zo rijk ... Zeker in de ondiepe wateren en op de bodem van het Belgische deel van de Noordzee, waar een grote verscheidenheid aan dieren en planten te zien is. Hun habitat en het hele ecosysteem staan echter onder zware druk door de intense menselijke activiteit, met name visserij, zand- en grindwinning, scheepvaart en toerisme.

» TUSSEN ZEE EN LAND

Strand en duinen vormen de overgang van de zee naar het land. Ondanks de menselijke activiteiten die een groot deel van dit gebied innemen en een grote druk uitoefenen op de fragiele ecosystemen zijn een aantal ecologisch zeer waardevolle gebieden bewaard gebleven. De plaatsen waar de natuurlijke overgang van de zee over strand en duinen naar de polders volledig intact is gebleven zijn echter zeldzaam.

» AAN LAND

Het hinterland van de kust bestaat hoofdzakelijk uit polders, land dat eertijds op de zee werd gewonnen door systematische dijkaanleg en drooglegging. Het vlakke polderland is voor een groot deel in gebruik als landbouwareaal. Daarvoor werd een afwateringssysteem met sloten en kanalen opgezet. Op de hoger gelegen delen komt veel akkerland voor, terwijl er in de relatief lager gelegen gebieden een aantal uitgestrekte weilandcomplexen zijn, waar een specifieke weidevogelfauna voorkomt.

05

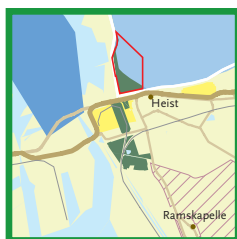

MD

05

/ NATUURGEBIEDEN EN -RESERVATEN: STRAND

De Belgische kust telt slechts 2 strandreservaten: De Baai van Heist en De IJzermonding bij Lombardsijde.

» “DE BAAI VAN HEIST”

Het strandreservaat “De Baai van Heist” (50 ha) bevindt zich op de strandvlakte die ontstond door zand- en slibafzetting in de luwte van de oostelijke strekdam van de Zeebrugse haven. Het is een levend strandgebied waar men de typische delen van een natuurlijk littoraal gebied (duin, slik, schorre, zandstrand, nat strand, plasjes) terugvindt.

© GIS-West.

/ NATUURGEBIEDEN EN -RESERVATEN: DUINEN

De duinen aan de Belgische kust zijn vrij kwetsbare ecosystemen, die pas sinds korte tijd een planologische bescherming genieten. De drie grootste natuurgebieden aan de kust zijn De Westhoek, Het Zwin en Ter Yde.

» “TER YDE”

Het duinencomplex “Ter Yde” (260 ha), het derde grootste duinencomplex aan de kust, vertoont een grote diversiteit aan landschappen (zeereepduinen, mobiele duinmassieven, duinbos, middeleeuwse duinen, natte duinvalleien). Het is één van de enige plaatsen waar de natuurlijke overgang tussen zee en polders over een 2,5 km brede duinstrook is blijven bestaan. Daarbinnen bevinden zich het Vlaams Natuurreservaat “Ter Yde” (70 ha) en het Vlaams Natuurreservaat “Hannecartbos” (32 ha).

© GIS-West.

/ NATUURGEBIEDEN EN -RESERVATEN: DUIN-POLDEROVERGANG

De plaatsen aan de kust waar de natuurlijke overgang van duin naar polders intact is gebleven zijn zeer zeldzaam geworden.

» “DUINZOOM OOSTHOEK”

Het Vlaams natuurreservaat “Duinzoom Oosthoek” (18 ha), gelegen op het ecologisch uitermate waardevolle overgangsgebied tussen duinen en polders, is gekenmerkt door een specifieke waterhuishouding: kwel uit de duinen. Het natuurreservaat bestaat uit kleine akkers en weilanden, en het is tevens een van de weinige plaatsen waar de duin-polder-overgang niet onderbroken wordt door een verharde weg.

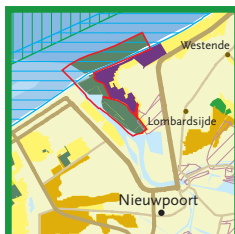

© GIS-West.

/ NATUURGEBIEDEN EN -RESERVATEN: ESTUARIUM

In Nieuwpoort zorgt de IJzer voor een unieke situatie. Het is immers de enige plaats aan de Belgische kust waar een rivier rechtstreeks in zee uitmondt.

» “DE IJZERMONDING”

Het ecosysteem in het Vlaams natuurreservaat “De IJzermondning” (100 ha) is een unicum aan de kust. De riviermondning met slikken en schorren sluit aan op strand, zeeerepduinen, achterliggende graslanden en mosduinen, en reikt tot de polders. Het strand maakt over een breedte van 1.100 m deel uit van het natuurreservaat.

© GIS-West.

TOERISMENEN

“een geliefde bestemming”

TOERISME EN RECREATIE

06

RECREATIE

een geliefde bestemming

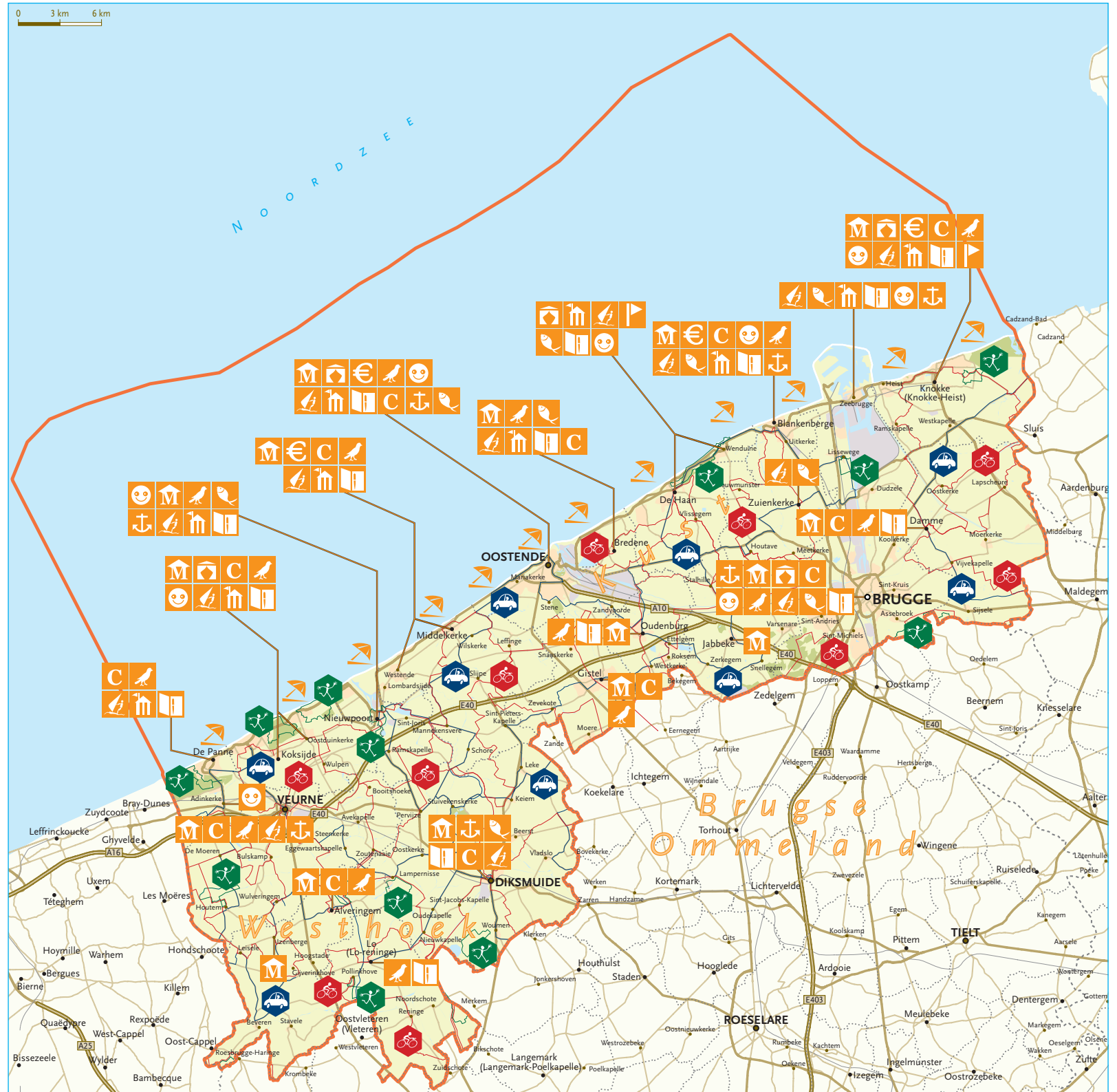
ZANDSTRANDEN » JACHTHAVENS » MICE » MUSEA » EVENEMENTEN » NATUURBELEVING » CASINO'S » HOTELS » HOTELS » CAMPINGS » DAGTOERISME

LEGENDE

VOORZIENINGEN

- museum
- film & theater
- casino
- kunst- & cultuurhuis
- waterrecreatie
- strandclub
- hengelwater
- congresfaciliteit
- attractie/pretpark
- jachthaven
- golf
- bezoekerscentrum
- badstrand
- wandelroute
- fietsroute
- autoroute

› Aanbod belangrijkste toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Het toerisme is veruit de belangrijkste economische activiteit in de kustregio. Het kusttoerisme staat op kop, maar ook de historische steden in het hinterland zijn (internationale) trekpleisters. Het hinterland ontwikkelt zich steeds meer als zone voor zachte recreatie, met de uitbouw van hoevertoerisme, fiets-, wandel- en ruiterroutenetwerken, en pleziervaart op de binnenwateren.

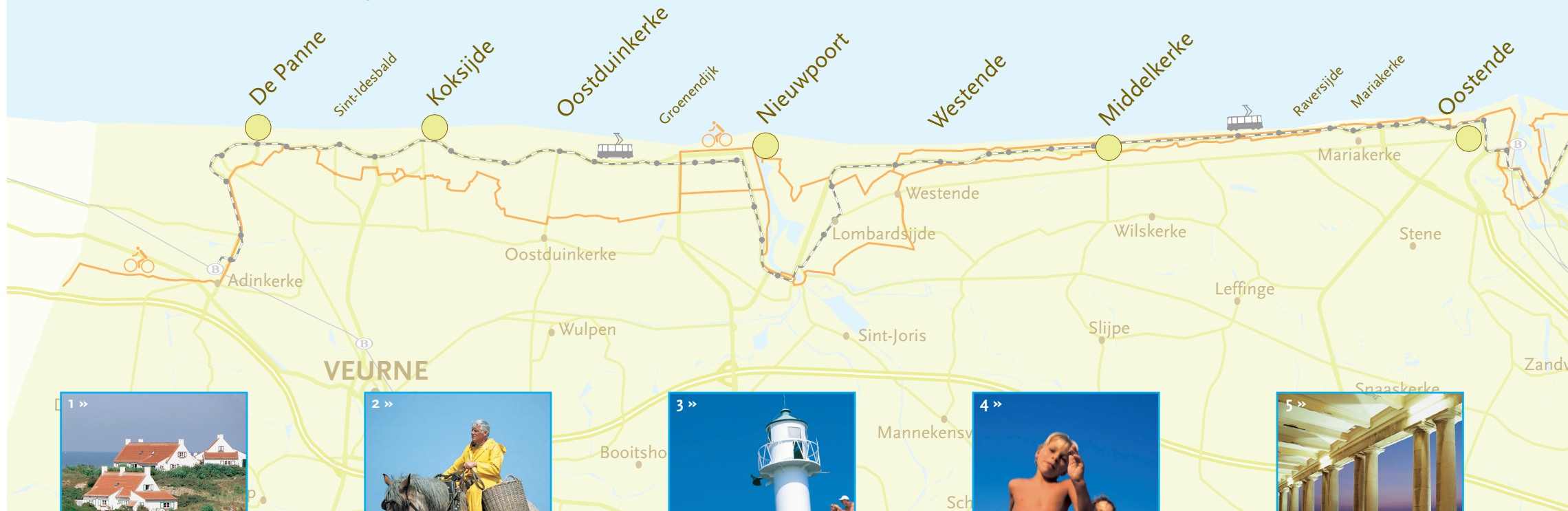
06

/ TOERISME AAN DE KUST EN IN HET HINTERLAND

» 10 KUSTGEMEENTEN/13 BADPLAATSEN MET ELK EEN EIGEN UITSTRALING

Hoewel de ontwikkeling en promotie van de kust als toeristische bestemming op een gecoördineerde manier gebeurt, behouden de 10 kustgemeenten elk hun eigen karakter en heerst er op elke plaats een aparte sfeer. Kenmerkend voor de geïntegreerde aanpak is de aanwezigheid van een kusttram en een kustfietsroute, die alle badplaatsen aaneenrijgen en de mobiliteit tussen de badplaatsen onderling bevorderen.

1 » De Panne

GROEN VAKANTIEOORD AAN ZEE

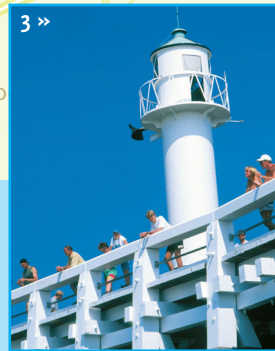
De prominente aanwezigheid van de natuur, de vele sportieve mogelijkheden en het grote strand nodigen uit tot wandelen, strandzeilen en genieten van het actieve buitenleven. De pittoreske cottage-stijl roept de sfeer van de Noord-Franse kust op. Frankrijk en (via de verbinding Calais-Dover) ook de overkant van het kanaal zijn hier trouwens nooit ver weg.

2 » Koksijde – Oostduinkerke

EEN NATUURPALET BOORDEVOL CULTUUR

Van de hoogste duin aan de kust (Hoge Blekker) tot internationaal erkende kunst, archeologie, cultureel erfgoed en vissersfolklore. Villawijken stralen de sfeer van de bon temps van weleer uit, strand, een uitgestrekt duinenlandschap en garnalvissers te paard brengen het vissersleven van toen weer tot leven.

3 » Nieuwpoort

STRANDSTAD VAN VISSERS EN ZEEZELERS

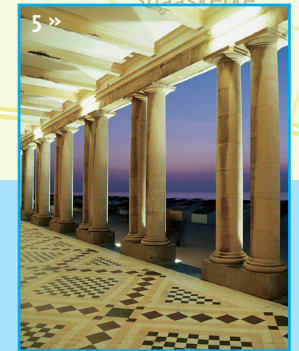
De grootste jachthaven van Noord-Europa met plaats voor 1.800 plezierboten biedt een indrukwekkend schouwspel van schier ontelbare masten. De oude stad met haar middeleeuwse architectuur is ook nu nog strategisch gelegen, vlak aan de monding van de IJzer. De haven vormt de verbinding tussen zee en vlak hinterland. Nieuwpoort is de stad van de vissers en de zeilers.

4 » Middelkerke – Westende

DE GOEIE KANT VAN 'T STRAND

Een pretentieloze kustgemeente die niet uit de band springt, maar wél over alles beschikt wat een badplaats nodig heeft om families met kinderen te verwennen. Hier zijn alle ingrediënten voor een ontspannende strandvakantie te vinden: openlucht-evenementen, animatie in het casino, en een strand dat ideaal is om te spelen en te sporten.

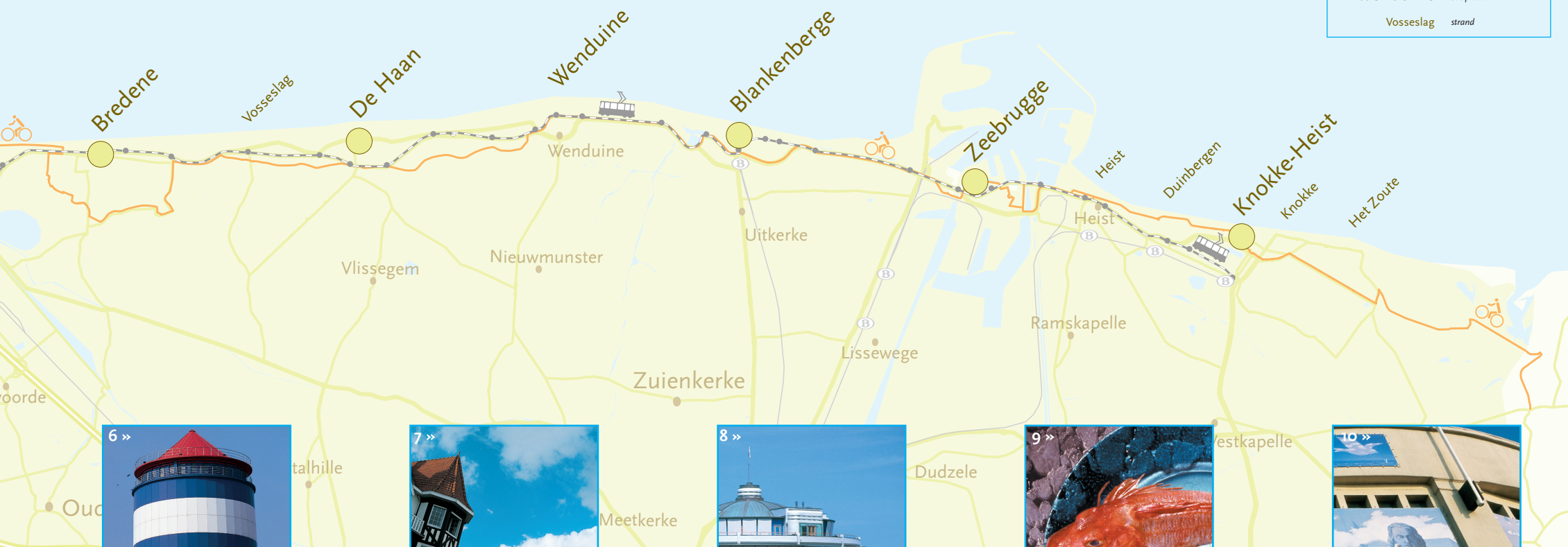

5 » Oostende

STAD AAN ZEE

Hier proef je de sfeer van een echte wereld- annex havenstad met een roemrijke geschiedenis. Oostende is meer dan een badplaats, er wordt ook echt geleefd in deze smeltkroes van beau monde en harde zeebonken. De monumentale architectuur en de zee-manshuisjes in de oude stadskern gaan hand in hand. En de stad van Ensor biedt ook alle faciliteiten van een cultuurstad.

	kustfietsroute
	kustram
	De Haan Wenduine
	kustgemeente/badplaats badplaats
	Vosseslag strand

6 » Bredene

TUSSEN DUIN EN POLDER

Bredene staat synoniem voor campingtoerisme en ongedwongenheid. Sinds de opening van het afgebakende naaktstrand is het ook dé badplaats van de naturisten. Het is de enige kustgemeente zonder zeedijk, waardoor de prachtige overgang van strand naar duinen bewaard is gebleven.

7 » De Haan – Wenduine

RESIDENTIEEL IN BELLE EPOQUE STIJL

Eén en al belle époque tussen strand en unieke duinbossen. De typische Anglo-Normandische bouwstijl met rode daken, balkonnetjes, torentjes en gevels met vakwerkstructuur bepaalt het uitzicht en de sfeer in het centrum. Rust en gezellig toeven is hier de boodschap. Wenduine is bij uitstek de plek voor gezellig toeven. 158 ha duinbossen rijgen beide plaatsen aan elkaar.

8 » Blankenberge

DE BRUISENDE BADPLAATS

De vakantiestek met een “Costa’s”-sfeer verbaast ook op vele andere vlakken. Als je door de drukte heen kijkt en verder gaat dan het strand, ontdek je een prachtig art nouveau-erfgoed en waardevolle natuurgebieden. Blikvangers zijn de vernieuwde pierpromenade in zee –een knap staaltje architectuur–, het mondaine casino, en de moderne jachthaven midden in de stad.

9 » Zeebrugge

HET MEKKA VAN DE LEKKERE VISKEUKEN

In deze havenstad staat alles in het teken van de zee. De zeehaven domineert het straatbeeld en het dagelijks leven van toeristen en inwoners. De specialiteiten in de restaurants zijn steevast visschotelletjes. Wie graag zelf de lijn uitwerpt vindt hier ook heel wat mogelijkheden. In Zeebrugge wordt iedereen zeeman!

10 » Knokke – Heist

DE KUST VAN HET GENIETEN

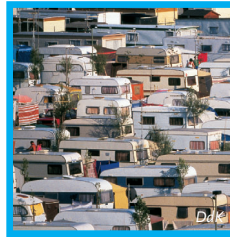
Mondain, eigentijds en natuurvriendelijk. Deze badplaats heeft het allemaal: natuur, cultuur, gastronomie, trendy shopping en boeiende sporten. Het casino, het cultureel centrum en de meer dan vijftig kunstgalerijen waarvan enkele van internationaal niveau geven deze badplaats een culturele uitstraling.

Bron: Kustschatten 2004, © Westtoer

/ KUSTTOERISME

Het kusttoerisme is historisch verbonden met strand en zee. Het elitaire kuurtoerisme van eertijds evolueerde gaandeweg naar massatoerisme. Parallel met deze evolutie werd het logiesaanbod sterk uitgebreid en gediversifieerd, en ontstond er een ruim aanbod aan typische “kustattracties”, gaande van minigolf tot pretparken.

De laatste jaren kwam een nieuwe dynamiek op gang waarbij het basisaanbod werd gemoderniseerd en aangepast aan de eisen van een modern toerisme. Deel van deze vernieuwingsgolf is de komst van actuele weersonafhankelijke attracties als toeristische uitwijkmogelijkheid bij slecht weer (Seafront, Zwinpark, Vlindertuin, Train City, Sea Life Center, Earth Explorer, ...). Het toeristisch-recreatieve basisaanbod (strand, zee, havens, wandeldijken, polders, ...) blijft echter nog steeds de belangrijkste trekpleister van de kust.

06

>> LOGIESVORMEN

De diversiteit in het aanbod aan logiesvormen en de beschikbare logiescapaciteit zijn zeer uitgebreid en weerspiegelen het economisch belang van het toerisme in de regio. Naast de commerciële logiesvormen nemen voor het verblijfstoerisme aan de kust de “tweede verblijven” in betekenis toe. De totale bedden-capaciteit van alle logiesvormen aan de kust bedraagt ongeveer 500.000 eenheden.

LEGENDE

- hotel
- jeugdherberg
- camping
- gastenkamer
- trekkershut
- vakantiepark/centrum
- vakantiewoning
- jachthaven

> *Indicatief aanbod logiesvormen naar aantal inrichtingen (Bron: Westtoer en Toerisme-Vlaanderen).*

» STRANDTOERISME

Het strand blijft veruit het de belangrijkste trekpleister voor het toerisme aan de kust. De meeste stranden zijn goed tot zeer uitgerust met recreatie- en veiligheidsvoorzieningen: afgebakende bewaakte zones, oriëntatiepalen, verwaalarmbandjes, signaalvlaggen, en natuurlijk ook strandredders die waken over de zonnebadende of zwemmende vakantiegangers op het strand en in zee.

» DAGTOERISME

Strandtoerisme is nauw verbonden met het fenomeen “dagtoerisme”: bij mooi weer trekken dagjesmensen massaal naar de zee. De snelwegen- en spoorweginfrastructuur en het spoorwagennet met stations aan de kust maken het mogelijk om op één dag heen en weer te reizen. En daar maken de bewoners van het binnenland gretig gebruik van. De voorbije jaren telde men immers gemiddeld 17 à 18 miljoen dagtoeristen per jaar, met pieken van bijna 240.000 bezoekers per dag.

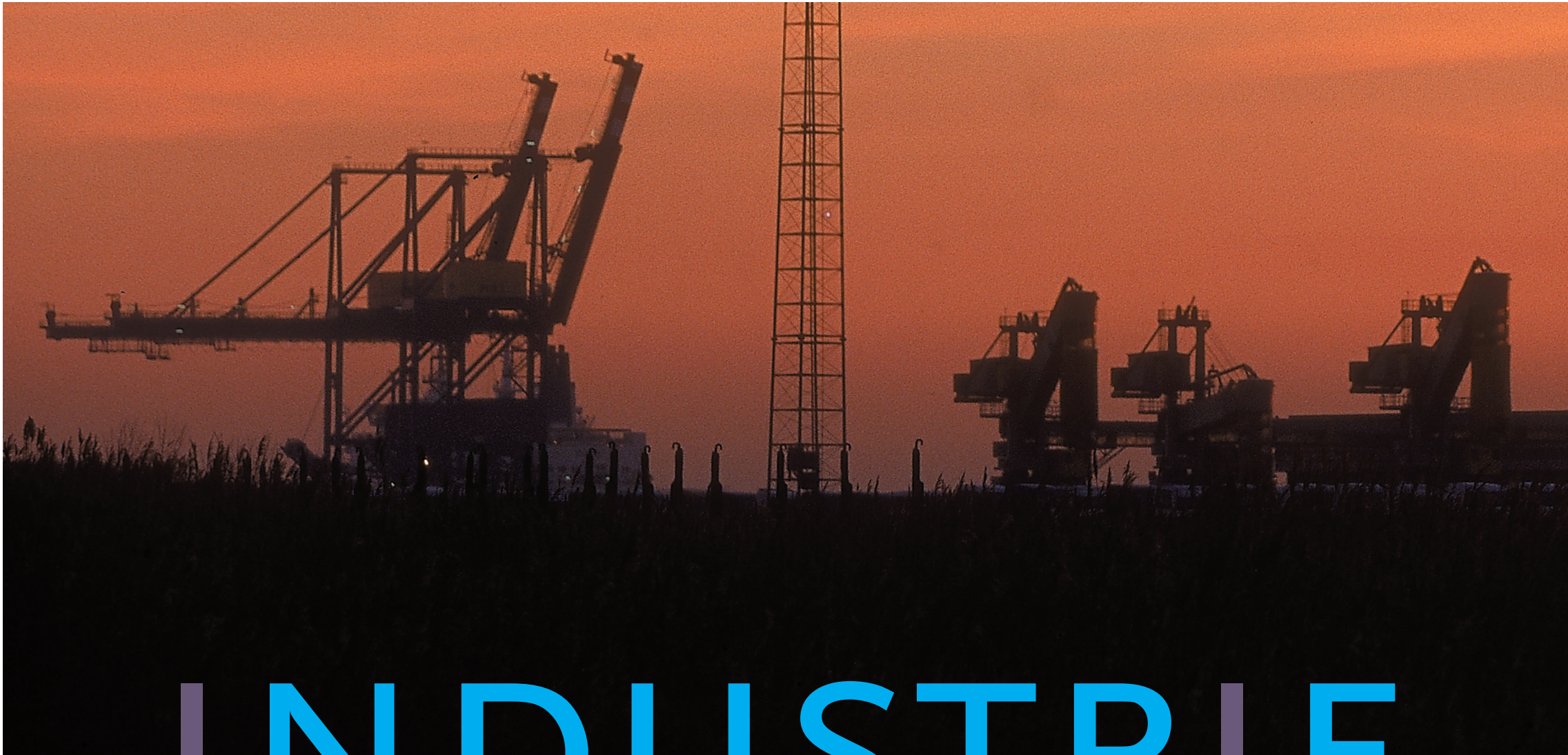
» TOERISME HINTERLAND

Met de middeleeuwse stadskern van Brugge, de Zwinstreek met Damme, Veurne en de WO-I-frontstreek rond Diksmuide, heeft de kust ook een aantal trekpleisters voor de meer geschiedkundig georiënteerde vakantieganger. Zachte recreatievormen en plattelandstoerisme zijn dan weer typisch voor het vlakke hinterland.

› Veurne (© GIS-West).

INDUSTRIE

INDUSTRIE EN BEDRIJVEN

“een economische poort naar de wereld”

07

BEDRIJVEN

MD

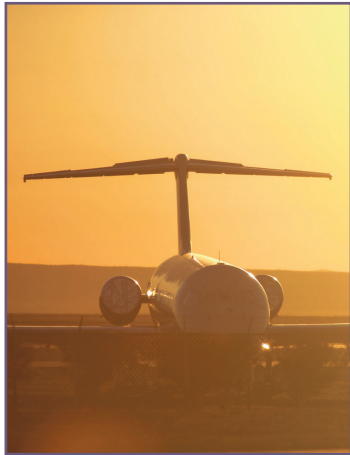
een economische poort naar de wereld

KUSTHAVENS » CONTAINERVERKEER » LUCHTHAVEN » SNELWEGEN » SPOORTRANSPORT » RO-RO » AARDGASTERMINAL » LE HAVRE-HAMBURG RANGE

LEGENDE	
	regionale bedrijventerreinen en industriegebieden
	specifieke regionale bedrijventerreinen
	lokale bedrijventerreinen
	hoofdweg
	spoorlijn
	elektriciteitsleiding
	aardgasleiding
	waterwegen met belangrijke vervoersfunctie
	waterwegen met beperkte economische functie
	vaarroute
	luchthaven Oostende

› Bedrijventerreinen en verkeersassen.

De kustregio kent, door zijn geo-economische centrale ligging tussen de economische polen van het Europees kerngebied, een specifieke bedrijvigheid in sectoren als transport, logistiek en distributie. Het goed uitgebouwde wegennet, de regionale luchthaven, de kanalen en de spoorwegen vormen de economische ruggengraat voor deze activiteiten. Naast de havens van Zeebrugge en Oostende, de belangrijkste centra van economische activiteit, beschikt de regio ook over lokale bedrijventerreinen die vooral bedoeld zijn voor KMO's.

07

/ ECONOMISCHE TROEVEN EN HINDERNISSEN

› De Zeebrugse havenzone.

/ ZEEBRUGGE - DIEPWATERHAVEN

De haven van Zeebrugge is een diepwaterhaven (tot 52 voet) met een havenuitrusting die voldoet aan alle vereisten van de moderne scheepvaart en overslagtechnieken. Deze polyvalente haven is gespecialiseerd in de behandeling van ro-ro, containers, stukgoed, vloeibare bulk en vaste bulk. Van een vroeger loutere transithaven is Zeebrugge uitgegroeid tot een centrum voor Europese distributie.

De totale trafiek bedraagt zo'n 30 miljoen ton per jaar. Binnen de havenzone Brugge-Zeebrugge zijn meer dan 350 bedrijven actief, die samen elk jaar een toegevoegde waarde van gemiddeld 750 miljoen euro realiseren en bijna 11.000 personen tewerkstellen. Het aantal indirecte jobs wordt geraamd op 30.000. (bron: MBZ, GOM-West-Vlaanderen)

› Ligging van haven en luchthaven in Oostende.

/ OOSTENDE - HAVEN & LUCHTHAVEN

De haven van Oostende is een snelle “short sea shipping” haven met vooral ro-ro en cargo vrachtovervoer naar Groot-Brittannië. De totale jaarlijkse trafiek bedraagt zo’n 6 miljoen ton. Een kleine 3.000 mensen worden hier direct tewerkgesteld.

De regionale luchthaven “Brugge-Oostende” vertegenwoordigt een cargo-traffic van zo’n 60.000 ton per jaar. Er worden jaarlijks zo’n 100.000 passagiers vervoerd, vooral met chartervluchten. Het aantal vliegbewegingen schommelt rond de 40.000 per jaar. (bron: GOM West-Vlaanderen)

VISSERIJ EN

VISSERIJ EN LANDBOUW

“vruchtbare polders en rijke visgronden”

08

LANDBOUW

Noordzeekrab, MD

vruchtbare polders en rijke visgronden

VISVEILING » POLDERGROND » AKKERS » WEILANDEN » MELKVEE » AARDAPPELEN » KUSTVISSERIJ » TONG » GARNAAL » SERRETEELT

LEGENDE

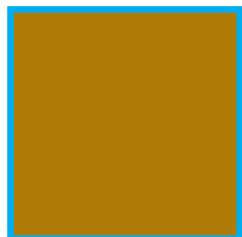
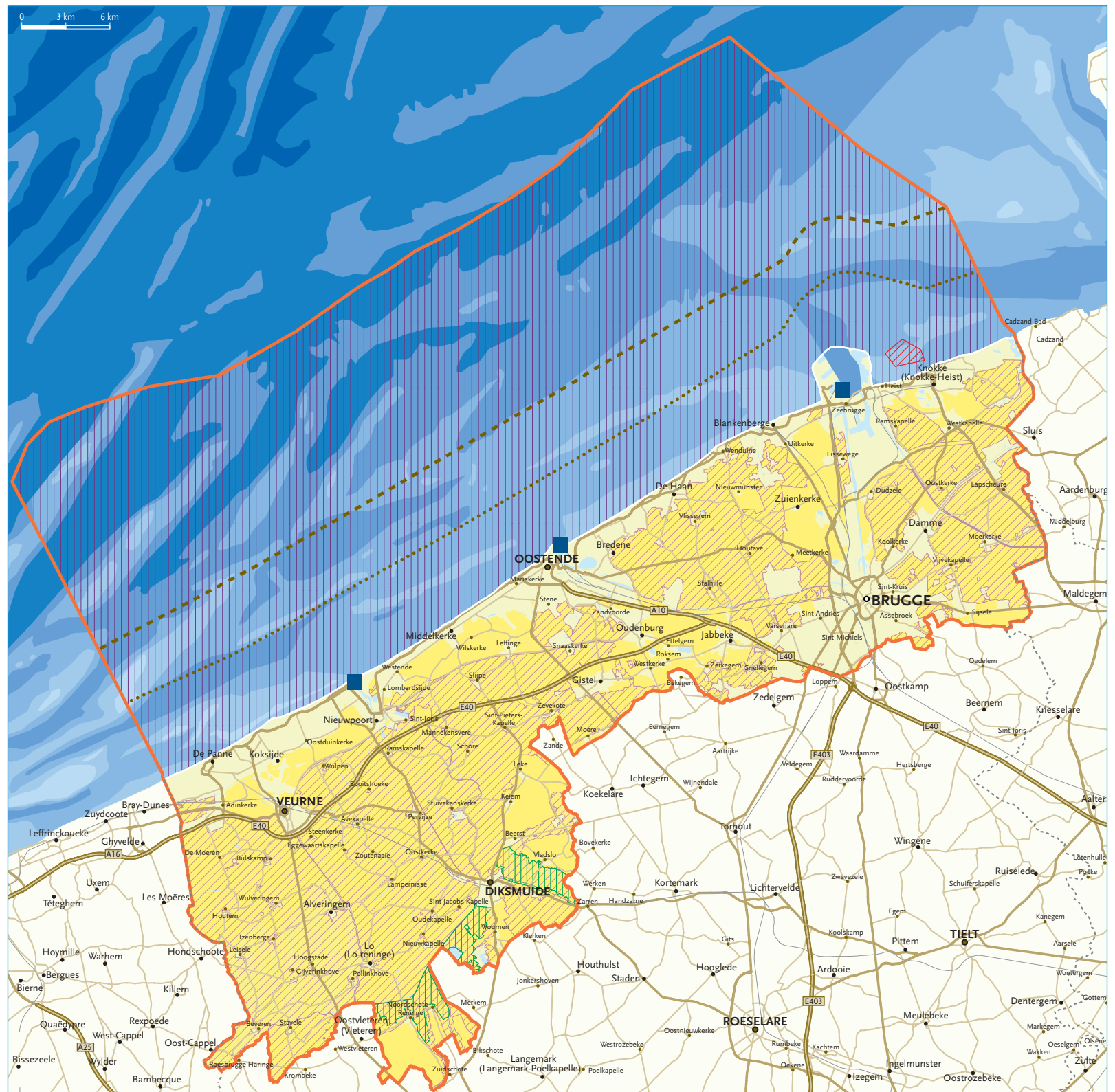
LANDBOUW

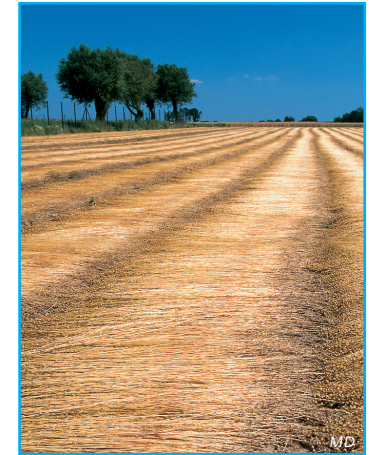
- agrarisch gebied
- landschappelijk waardevol agrarisch gebied
- agrarisch gebied met ecologisch belang of landschappelijke waarde

VISSERIJ

- gereserveerd voor Belgische visvangst
- 3 mijl zone
- 6 mijl zone
- verboden te vissen
- vissershaven

› Landbouw en visserij.

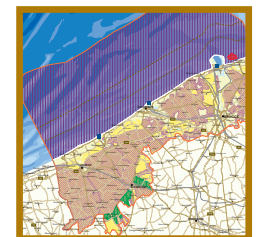
08 / VISSERIJ EN LANDBOUW, ACTUEEL EN HISTORISCH

Landbouw en visserij zijn van oudsher de 2 belangrijkste economische sectoren in de regio: landbouw ligt aan de basis van de inpolderingen, en veel badplaatsen waren oorspronkelijk kleine vissersdorpen aan zee.

De nog aanwezige landbouw is vooral grondgebonden en komt aan de kust, en in mindere mate ook in de polders, onder steeds grotere druk te staan door verstedelijking enerzijds en natuurbelangen anderzijds.

De zeevisserij heeft de 3 vissershavens Zeebrugge, Oostende en Nieuwpoort als uitvalsbasis. Het aantal vaartuigen daalt systematisch, onder invloed van o.a. de teruglopende visbestanden.

De 12-mijl zone is gereserveerd voor de Belgische visserij. In de 6-mijl zone gelden ook bepaalde specifieke rechten voor de vissers uit de buurlanden. De 3-mijl zone is voorbehouden voor de kustvisserij.

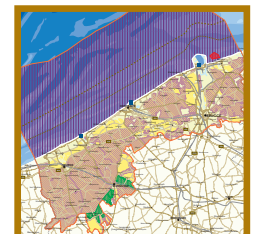
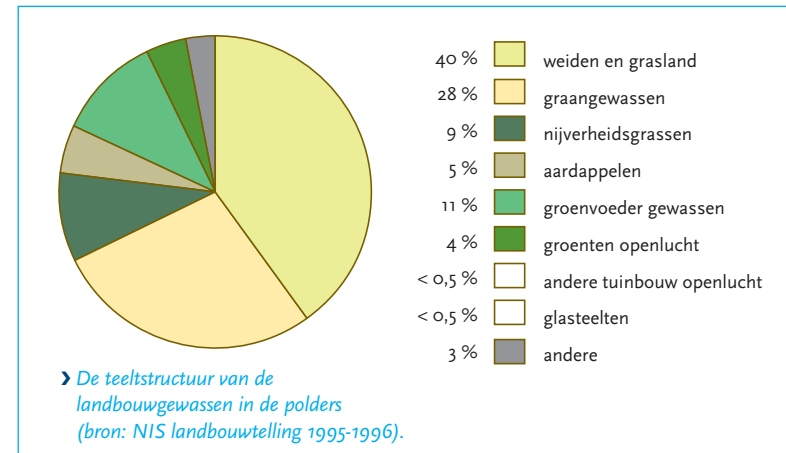
/ LAND- EN TUINBOUW

08

De polders vormen een zeer homogeen agrarisch gebied waar weinig bebouwing voorkomt en extensief aan landbouw gedaan wordt. Naast weiden en graslanden, die 40 % van het areaal uitmaken, zijn er akkers waarop vooral graangewassen worden geteeld.

De agrarische bedrijven hebben meestal een grote omvang, iets wat gegroeid is uit de vele ruilverkavelingen die in dit gebied zijn of worden doorgevoerd. Vooral in de westelijke helft van de polders zijn relatief veel grote bedrijven te vinden.

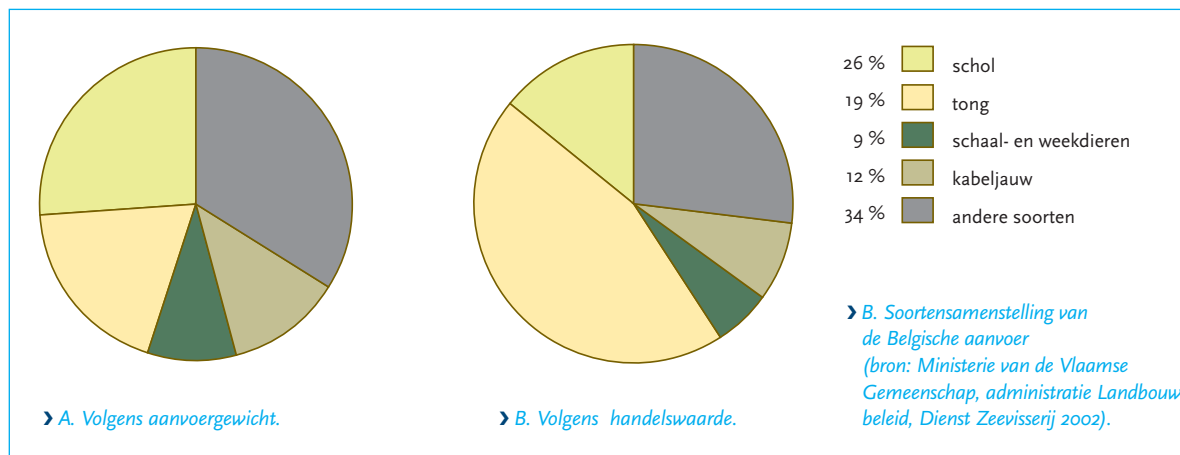
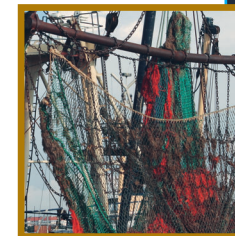
In de polders treft men vrij veel terreinen met een hoge natuurwaarde en een grote landschappelijke waarde aan. Samenwerkingen tussen natuurbewegingen en landbouwers ondersteunen de duurzame ontwikkeling van de kust.

/ VISSERIJ

De ondiepe wateren van de zuidelijke Noordzee zijn traditioneel rijke visgronden. De visserij-activiteit neemt echter gestaag af. Vandaag de dag nemen de Belgische vissers nog slechts 1 % van de totale visvangst in de Noordzee voor hun rekening. Vooral tong, schol, haring, schar, schelvis en kabeljauw worden voor menselijke consumptie gevangen. Ook garnaal is zeer belangrijk voor België.

De Belgische vissersvloot telde in 2002 nog 128 vaartuigen met een totale bruto tonnenmaat van 24.000 BT. Deze stonden in voor een visaanvoer van 20.000 ton of 72 miljoen euro. De haven van Zeebrugge neemt 75 % daarvan voor zijn rekening. (bron: GOM-West-Vlaanderen)

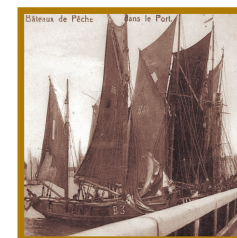

> De "Schute", een replica van een historische platbodem voor de kustvisserij.

>> DE VISSERIJ HISTORISCH

De visserij was voor een aantal kustgemeenten gedurende lange tijd de belangrijkste, zonet de enige economische activiteit. Er werd niet alleen voor de kust en in eigen wateren gevestigd, maar ook in verafgelegen visgronden. Een typisch voorbeeld is de IJslandvisserij.

> Vissersvloot anno 1900.

ERFGOEDEN

ERFGOED EN CULTUUR

“wijdse vergezichten, historische steden, bruisende cultuur”

wijdse vergezichten,
ABDIJEN >> KERKEN >> POLDERLANDSCHAP >>

09

CULTUUR

Damse Vaart, MD

historische steden, bruisende cultuur

SCHEEPSWRAKKEN » DIJKEN » PROCESSIES » MARITIEM ERFGOED » MUSEA » EVENEMENTEN » SPORTMANIFESTATIES » CULTURELE CENTRA

LEGENDE

- Houtland traditioneel landschap + naam veldgebied
- belangrijk aaneengesloten kreekruigengebied
- beschermd landschap

- verlaten spoorbedding
- tracé oude dijk

- stedelijke nederzetting met erfgoedwaarde
- historische woonkern

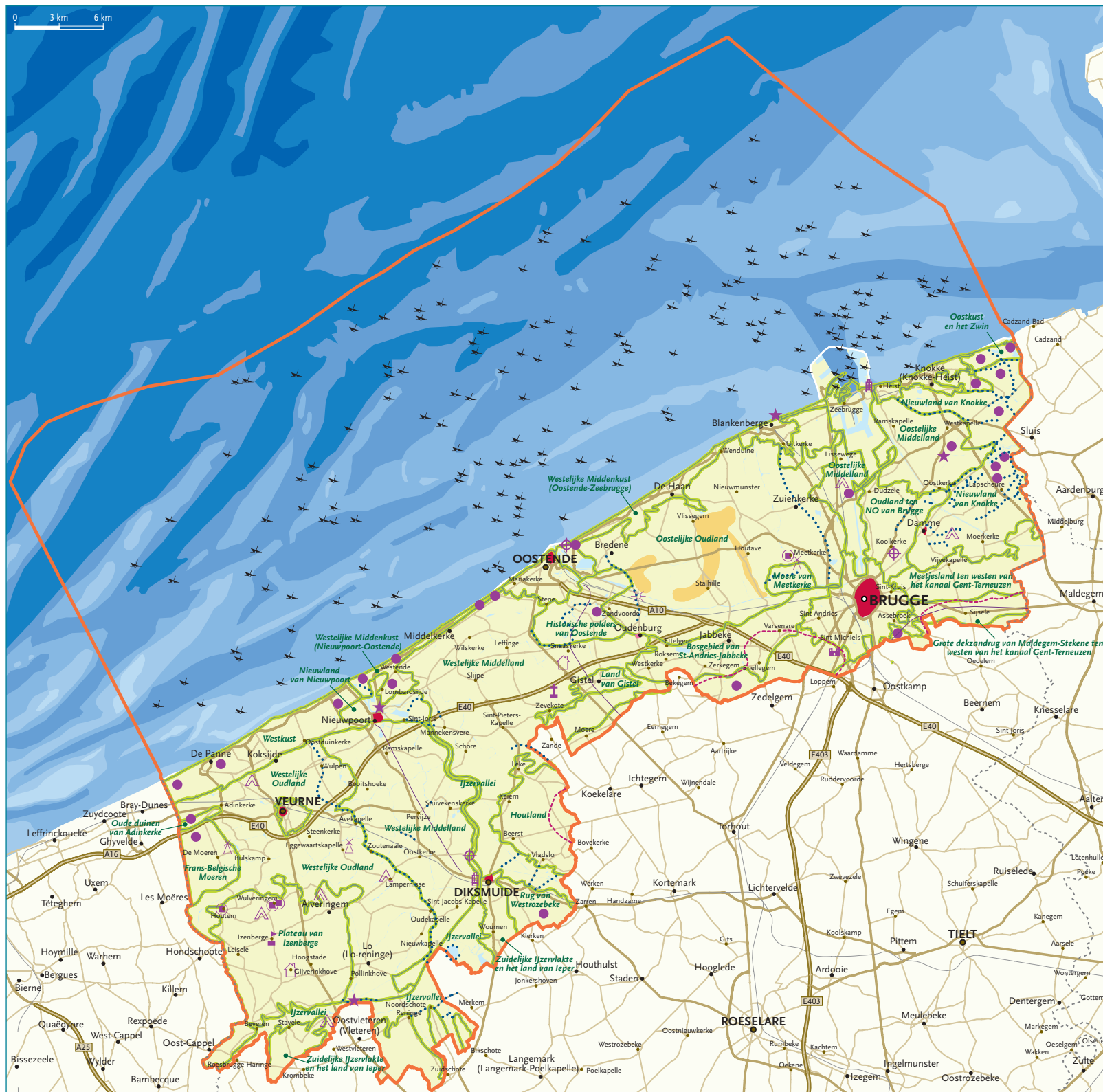
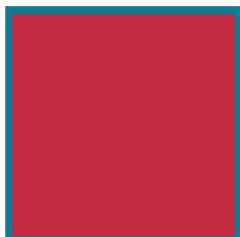
WAARDEVOLLE LOCATIES (klassering)

- abdij
- gebouw
- hoeve
- molen
- kasteel
- windmolen
- dorpskern
- andere
- toren
- militair

› **Erfgoed en cultuur**
(bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie Monumenten en Landschappen).

- scheepswrak

› (bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie Waterwegen en Zeewezen, afdeling Kust).

/ VERLEDEN EN HEDEN VERENIGD

09

De kuststreek kent een rijke en bewogen geschiedenis. Inpolderingen, militaire operaties aan land en op zee, bloeiende middeleeuwse handelsactiviteit, grootschalig toerisme, recente economische ontwikkelingen, de inplanting van zeehavens, enz. hebben hun stempel gedrukt op de regio.

Het bewaard gebleven historisch en landschappelijk erfgoed maakt de kuststreek tot een cultuurlandschap *sensu strictu*. Ook oude tradities zijn blijven bestaan en worden soms verweven in hedendaagse cultuurevenementen.

/ CULTUUR EN TRADITIES

Het rijke hedendaagse cultuur- en sportleven is nauw verbonden met het toeristisch belang van de kuststreek. Cultuur, kunst, erfgoed, traditie en sport krijgen meestal elk een plaatsje bij toeristische evenementen en manifestaties.

09

» (CULTUUR) LANDSCHAPSBELEVING

De polders zijn een cultuurlandschap waarin de sporen van de door mensen geleide ontstaansgeschiedenis nog duidelijk af te lezen zijn. Middeleeuwse abdijhoeven die de inpoldering coördineerden, resten van oude zeedijken, perceelsstructuren, oude kreken, ontveningen, en molens zijn als stille getuigen in dit antropogene landschap.

» CULTUURCENTRA

Het omvangrijke culturele aanbod, met musea, culturele centra, verschillende concertgebouwen en casino's is grotendeels ontstaan vanuit het recreatief-toeristisch belang van de kust.

» MUSEA

De talrijke Brugse musea in de monumentale historische binnenstad genieten internationale bekendheid, maar ook Oostende kan prat gaan op musea met interessante collecties. Verder organiseren plaatselijke musea in heel de kustregio kleinschaligere tentoonstellingen. Aan de kust zelf zijn er ook diverse kunstgalerijen.

» ERFGOED EN TRADITIES

De kustregio houdt oude tradities en gebruiken in stand, en slaat op die manier een brug tussen verleden en heden. De vele heemkundige musea schetsen het verhaal van de verschillende badplaatsen. Ook optochten en reconstructies van historische gebeurtenissen houden het verleden levendig.

Bron: Kustschatten 2004, © Westtoer

DE WAARHEID OVER DE ZEE

literaire stempels aan de kust

/ EVENEMENTEN EN MANIFESTATIES

Het rijke hedendaagse cultuur- en sportleven is nauw verbonden met het toeristisch belang van de kuststreek. Cultuur, kunst, erfgoed, traditie en sport komen meestal allemaal tot hun recht bij toeristische evenementen en manifestaties.

09

Zandsculptuur Zeebrugge

» CULTURELE MANIFESTATIES

Naast kleinschalige initiatieven vinden aan de kust ook grote cultuurmanifestaties plaats, dikwijls in open lucht, zoals het kunst-aan-zee project “Beaufort 2003” of het literair project “Literaal”.

Bron: Kustschotten 2007, © W. Verbeke

» SPORTEVENEMENTEN

De omgeving, de open ruimte en de beschikbare sportinfrastructuur zijn troeven voor het organiseren van grote sportmanifestaties (kustmarathon, zeilwedstrijden, wandeltochten, ...).

» MASSA-EVENEMENTEN

De aanwezigheid van toeristen maakt de kust in de zomerperiode tot een uitstekende locatie voor de meest uiteenlopende massa-evenementen (muziekfestivals, zandsculpturen, vuurwerkfestivals).

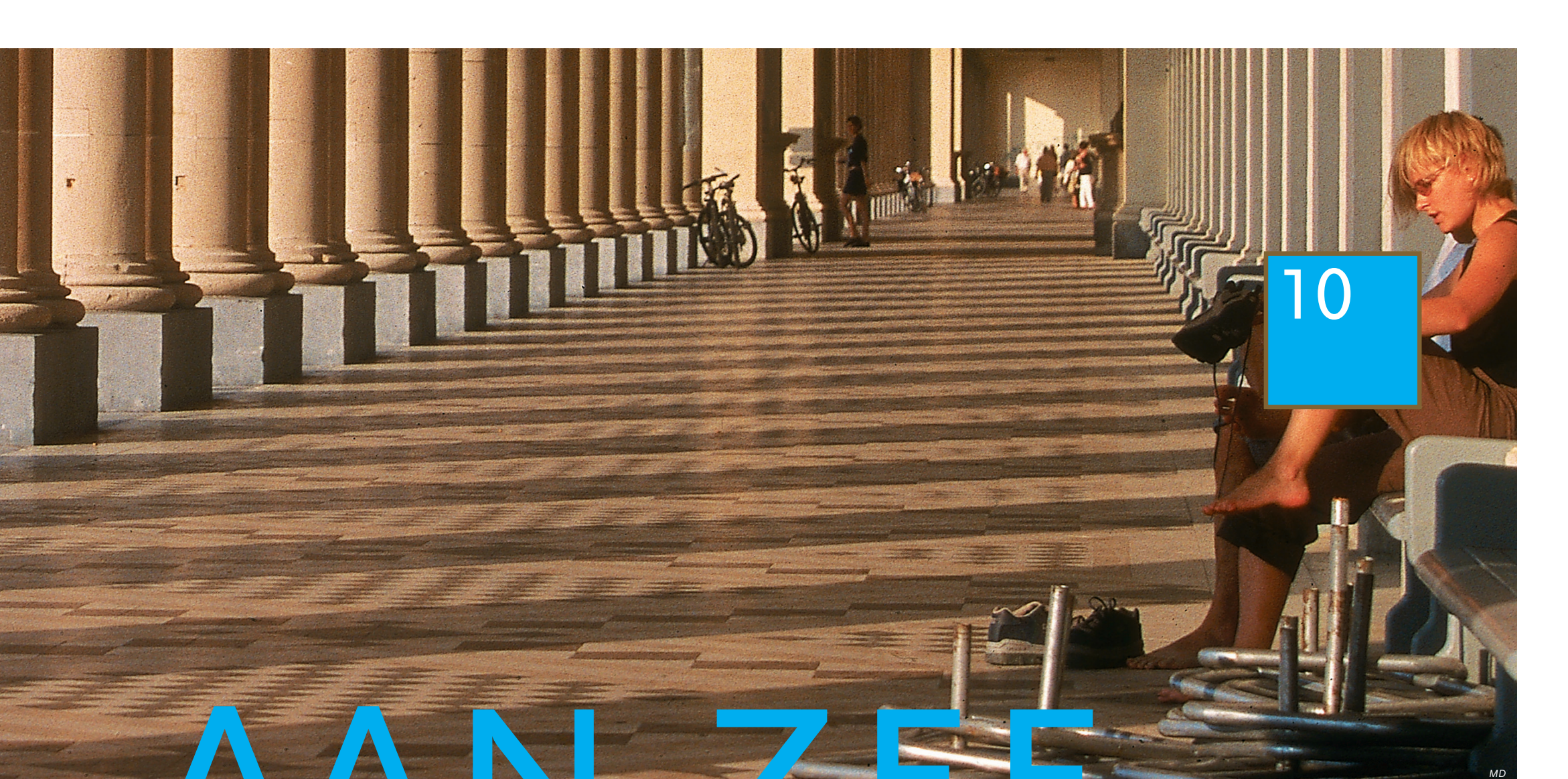

WONEN

AAN ZEE
WONEN

“bewoning en architectuur”

BELLE-EPOQUE » KUSTBAAN »

10

AAN ZEE

MD

bewoning en architectuur

VAKANTIEWONINGEN » POLDERDORPEN » ATLANTIC WALL » KUSTTRAM » LEOPOLD II » PIER » TWEEDE VERBLIJVEN » INTERBELLUM

LEGENDE

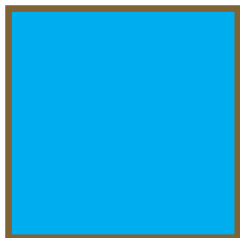
- woongebied (volgens gewestplan)
- woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde
- spoorlijn
- tramlijn

aantal inwoners per stedelijk centrum, hoofdkern, gewone kern en gehucht met meer dan 300 inwoners:

- > 300 inwoners
- > 1.000 inwoners
- > 2.000 inwoners
- > 10.000 inwoners
- > 50.000 inwoners

Bron: WES

› **Bewoning en bevolkingsverspreiding.**

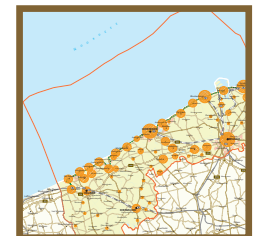

10

/ GROTE VERSCHIEDENHEID IN BEWONING EN ARCHITECTUUR

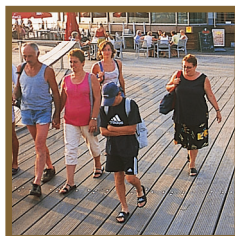
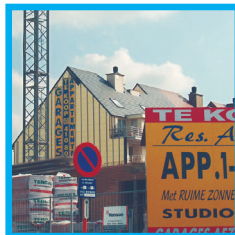
De structuur van de bewoning in de regio is uitermate verscheiden. Vlak aan zee is er een grote concentratie van compacte, dikwijls torenhoge gebouwen in zeer verschillende stijlen, terwijl het hinterland een open karakter kon behouden en de kleine polderdorpen gespaard bleven van de typisch Vlaamse lintbebouwing. Wat verder van de kust komen enkel rond de steden grotere woonwijkuitbreidingen en bedrijventerreinen voor. De historische centra zelf bewaarden hun originaliteit en zijn daarom van grote cultuurhistorische waarde.

De verschillende ontwikkelingsgeschiedenis van de kust, het hinterland en de historische steden liggen aan de basis van de vele gezichten van de bewoning in de regio.

/ EEN KUSTAGGLOMERATIE

Als gevolg van de ontwikkeling van het toerisme is het oorspronkelijk zeer dun bevolkt kustgebied in de loop van de voorbije eeuw op een expansieve en veelal ongecontroleerde manier verstedelijkt. De kleine nederzettingen langs de kust groeiden naar elkaar toe en er kwamen nieuwe woonkernen bij, waardoor de kust vandaag als één langgerekte agglomeratie kan worden gezien.

» VERKEERSINFRASTRUCTUUR

De huidige wegeninfrastructuur illustreert de stedelijke ontwikkeling van de kustagglomeratie. De kustbaan en de kusttramverbinding rijgen de kustgemeenten onderling aaneen, de (snel)wegverbindingen en de spoorwegstations verbinden de kust met de rest van het land.

» INWIJKING EN VERGRIJZING

De kustgemeenten kennen een positief migratiesaldo, vooral als gevolg van pensioenmigratie (inwijking van oudere bevolking). Daardoor vormen de oudere bevolkingsgroepen in de bevolkingsstructuur van de meeste kustgemeenten een overwicht.

» TWEEDE VERBLIJVEN EN HOGE VASTGOEDPRIJZEN

Naast de permanente bewoners die het hele jaar door aan de kust wonen kiezen ook steeds meer mensen voor een tweede verblijf aan de kust. De vraag naar tweede verblijven (en ook de pensioenmigratie) jaagt de prijzen op de lokale woningmarkt de hoogte in en heeft bijgevolg ook invloed op de sociale structuur van de kustbevolking.

» GOEDE UITRUSTING

In vergelijking met de gewone behoeften van de permanente bevolking is de kustregio, dankzij het toerisme, erg goed uitgerust. Samen met de nabijheid van de zee en het unieke ecosysteem van duinen en polders, maakt dat de kust tot een bijzonder aantrekkelijke woonlocatie.

/ SPECIFIEKE KUSTARCHITECTUUR

Aan de kust vindt men een uitgebreid architecturaal patrimonium. Sinds het ontstaan van het kusttoerisme ontwikkelde zich een kuur- en recreatiegebonden submaatschappij, waardoor veel gebouwen aan de kust specifiek ontworpen werden voor recreatie- en toerismedoelinden.

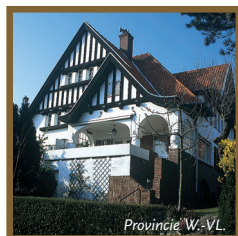

» ANNO 1900 EN LEOPOLD II

Dit gaat zeker op voor de periode rond de eeuwwisseling toen prachtige villa's, luxueuze hotels en prestigieuze openbare gebouwen (hippodroom, thermen, casino's, stations, pieren, e.d.) werden gerealiseerd. De typische Belle Epoque bouwwerken dateren uit die tijd.

» HET INTERBELLUM

Ook tussen de twee wereldoorlogen werden opmerkelijke bouwwerken opgetrokken. De opkomst van het sociaal toerisme stimuleerde het bouwen van homes en vakantiehuizen in eigentijdse architectuurstijlen.

» EXPANSIE EN MASSATOERISME

Na de Tweede Wereldoorlog werd de kust geconfronteerd met massatoerisme. Hoewel deze term vaak geassocieerd wordt met karakterloze architectuur zagen ook in deze periode kwalitatief hoogstaande projecten het levenslicht (vb. Casino Oostende).

» MARITIEM ARCHITECTURAAL ERFGOED

Uiteraard is ook architecturaal erfgoed dat specifiek te maken heeft met het haven- en vissersleven (vuurtorens, loodsen, vismijnen, staketsels, ...) op diverse plaatsen aan de kust te vinden.

» SPECIFIEKE BOUWERKEN

Kortom, aan de kust vind je overal architecturale pareltjes. Een greep uit het aanbod: hotels, zoals White Residence in Nieuwpoort of de Bellevue in Westende, appartementsgebouwen zoals Europanorama, villa's en appartementsvilla's zoals Villa Maritza in Oostende en verschillende gebouwen in De Haan, toeristische nutsvoorzieningen zoals casino's, paravents en zwembaden, en een paar blikvangers, waaronder de pier in Blankenberge en een aantal watertorens.

ZEEWERING

ZEEWERING

“van hard naar zacht”

DIJKEN » STRANDHOOFDEN » GOLFBREKERS »

11

Rijshoutaanplanting, Belcam

van hard naar zacht

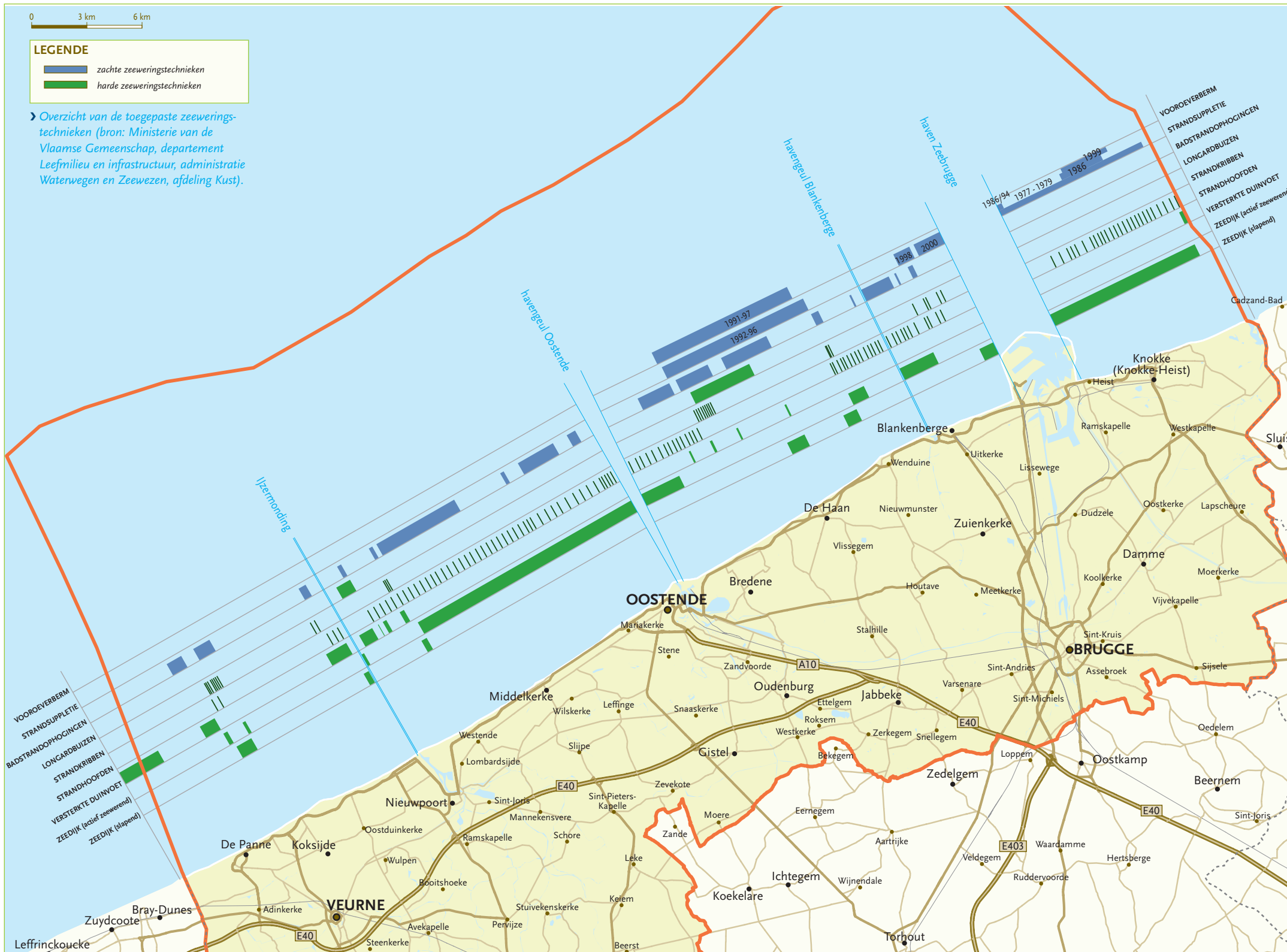
STRANDSUPPLETIE » BADSTRANDVERHOGINGEN » ZEESPIEGELSTIJGING » ZAND » VEILIGHEID » KUSTLIJNDYNAMIEK » DUINFIXATIE

0 3 km 6 km

LEGENDE

- zachte zeeweringstechnieken
- harde zeeweringstechnieken

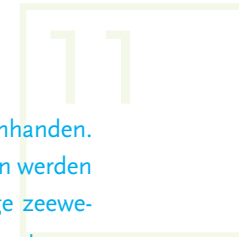
› Overzicht van de toegepaste zeeweringstechnieken (bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Leefmilieu en infrastructuur, administratie Waterwegen en Zeewezen, afdeling Kust).

/ EEN KUNSTMATIG RECHTLIJNIGE KUST

De huidige, bijna rechtlijnige kustlijn is het werk van mensenhanden. Zo verdwenen bijvoorbeeld kusteilanden omdat de zeegaten ertussen werden afgedicht. Verder heeft de mens de kust gefixeerd met kunstmatige zee-
weringen: lange tijd ging men strandversmalling en -afslag tegen met houten en stenen strandhoofden en dijken, eerst van aarde, later van steen en beton. Meer dan de helft van de Belgische kust werd zo door één of meer menselijke versterkingen verdedigd.

/ DE VEILIGHEID OP EEN HOOG NIVEAU BRENGEN

De bescherming van de kust is werkelijk cruciaal, omdat zowel de kust als het achterliggende polderland (waarvoor bij hoog water overstromingsgevaar bestaat) een aanzienlijke economische, recreatieve en ecologische waarde hebben. Bovendien moet men vandaag al rekening gehouden met de voorspelde klimaatsveranderingen en de ermee gepaard gaande stijging van de zeespiegel.

>> ZACHTE ZEEWERINGSTECHNIKEN

Duinen, zandbanken en stranden vormen de natuurlijke bescherming tegen de zee. Die beschermende zone is enkele honderden meter tot een paar kilometer breed en tot 30 meter hoog. Tussen deze natuurlijke zeekering en de zee bestaat van oudsher een dynamisch evenwicht. Met zachte zeeerings-technieken speelt men flexibel in op het dynamisch kustgedrag en worden de kustdynamische processen bijgestuurd.

- > *Strandophoging:* strandafslag van het hoogstrand compenseren.
- > *Zandsuppletie:* (her)voeden van duin, strand en vooroever door zandopspuiting.
- > *Rijshoutaanplanting:* fixatie en aangroei van duinvoet en hoogstrand.
- > *Zandvangschermen:* fixatie en aangroei van hoogstrand.
- > *Helmgrasbeplanting:* fixatie van duinen.

11

>> HARDE ZEEWERINGSTECHNIKEN

Op verschillende plaatsen wordt de kustlijn versterkt door kunstmatig aangebrachte zeevering. Deze onflexibele zeeveringstechnieken grijpen rechtstreeks in op de kustdynamische processen en zijn veelal schadelijk voor de aangrenzende stranden. Tegenwoordig bestaat in het beleid de trend om zoveel mogelijk over te schakelen op de zachte aanpak om zo de natuur zelf zijn werk te laten doen.

- > *Strandhoofden:* afzwakken van stroming en zandtransport op het strand.
- > *Dijken:* duinvoetvastlegging.
- > *Strandkribben:* kleine strandhoofden.
- > *Golfbrekers:* breken van golven, meestal bij havenmonden (strekdammen).

0 3 km 6 km

LEGENDE

KUSTEVOLUTIE TUSSEN 1990 EN 2000

- stabiel
- algemeen stabiel
- lokale erosie
- algemene erosie
- lokale sedimentatie
- algemene sedimentatie

ZEEWERING

- harde zeevering aanwezig

➤ **Kustlijnevolutie**

(bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Leefmilieu en infrastructuur, administratie Waterwegen en Zeewezen, afdeling Kust).

11

» EROSIE EN SEDIMENTATIE

Ondanks de vele beschermingsmaatregelen blijven grote delen van de kustlijn aan structurele erosie onderhevig. Op andere plaatsen is er dan weer aangroei. Dit naast elkaar voorkomen van erosieve en sedimentaire zones op zo'n korte afstand resulteert uit een combinatie van een aantal factoren, namelijk het kunstmatig vasthouden van een van nature dynamische kustlijn, het extreem hoogenergetisch karakter en de losse sedimentologische structuur van de omgeving. Aangroei en afslag van de zandkust worden veroorzaakt door zandtransporten onder invloed van wind, golven en getijden.

Zo'n 20 % van de kustlijn is sedimentair, 40 % is erosief, het overige deel blijft relatief stabiel. Door natuurlijke processen of menselijk ingrijpen kan dit schema echter op relatief korte tijd versterkt, afgezwakt of zelfs omgekeerd worden. Bovendien is een dergelijk schema altijd onderhevig aan tijdelijke variaties onder invloed van hydro-meteorologische omstandigheden, en schommelt het ook op lange termijn.

› Een erosieve kustzone.

› Een sedimentaire kustzone.

GEÏNTEGREERD

“kwestie van evenwicht”

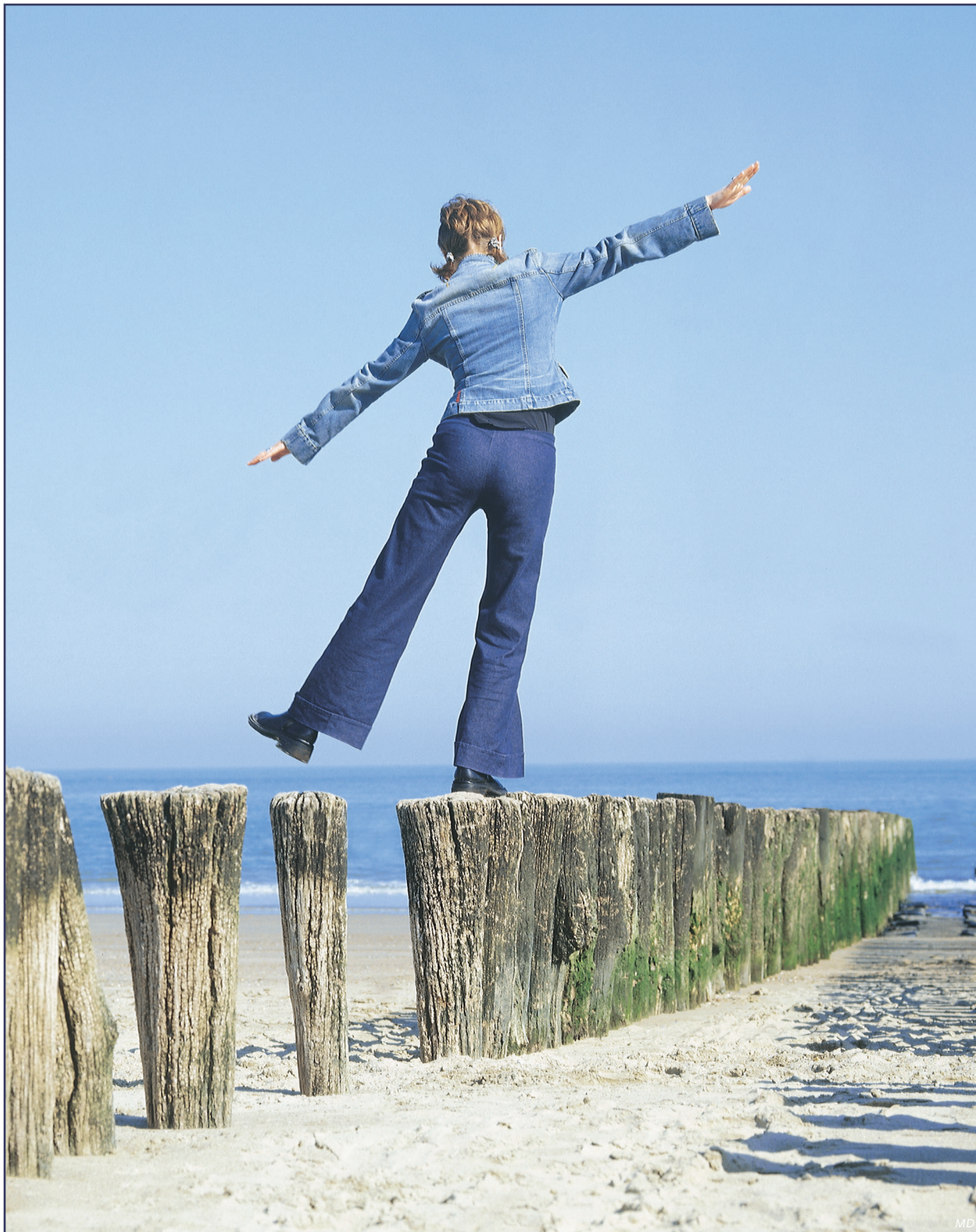
KUSTBEHEER

GEINTEGREERD

KUSTBEHEER

MD

kwestie van evenwicht

/ EEN KWESTIE VAN EVENWICHT

De vorige hoofdstukken getuigen ervan dat onze kust een rijke natuur heeft en dat het er prettig wonen en werken is. De kust is ook bijzonder aantrekkelijk voor economische activiteiten zoals toerisme en recreatie, vastgoed, visserij, havenindustrie, landbouw, ... Verder heeft ze ook een belangrijke rol te vervullen in de bescherming van de kustbewoners en het hinterland tegen stormvloed.

Uit deze atlas blijkt ook dat veel activiteiten, functies en belangen geconcentreerd zijn op een wel erg beperkte oppervlakte. En ieder element koestert eigen wensen en toekomstplannen ... Dat is nu net wat onze kust zo boeiend, veelzijdig en dynamisch maakt, maar tegelijkertijd ontstaat hierdoor ook een grote druk.

Samen moeten we werken aan het evenwicht tussen de sociale, economische en ecologische aspecten van onze kust, een duurzaam evenwicht dat rekening houdt met de belangen van de generaties na ons.

/ PRIORITEITEN VOOR BELGIË

Het Belgisch beleid inzake geïntegreerd kustzonebeheer past in het ruimere Europese kader. Het wil tot een gezamenlijke aanpak komen en van daaruit het kustbeleid sturen, zodat het mogelijk wordt om in de toekomst strategische doelstellingen op lange termijn te formuleren.

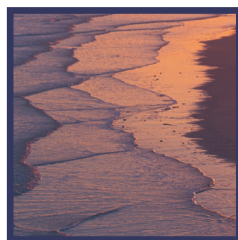
» ER WORDEN ZES PRIORITEITEN NAAR VOREN GESCHOVEN:

- > kwaliteitsverbetering van de woon- en leefomgeving,
- > behoud en versterking van sociaal-cultureel kapitaal,
- > verbetering van het milieu en de natuur,
- > versterking van het economisch weefsel,
- > ondersteuning van toerisme en recreatie,
- > realisatie van een bestuurlijke vernieuwing.

/ HET EUROPEES KADER

Veel van de situaties die zich aan onze kust voordoen blijven niet tot ons land beperkt. Als in het Frans-Engels Kanaal een olietanker zinkt, veroorzaakt de vrijkomende olie vrijwel zeker ook problemen in België en Nederland. De Europese Unie besteedt al sinds 1990 bijzondere aandacht aan een gecoördineerd en duurzaam beleid voor de kustgebieden en vraagt de lidstaten daarvoor nationale strategieën te ontwikkelen.

Europa omschrijft een duurzame kustregio als een regio waarin een veranderingsproces plaats heeft en waarbij het beleid de menselijke activiteiten bijstuurt, opdat de vraag en het aanbod optimaal op elkaar zouden aansluiten, de sociale rechtvaardigheid bevorderd zou worden, het milieu-gebruik efficiënter zou verlopen, de milieukwaliteit zou verbeteren en de bestuurlijke vernieuwing in de praktijk wordt gebracht.

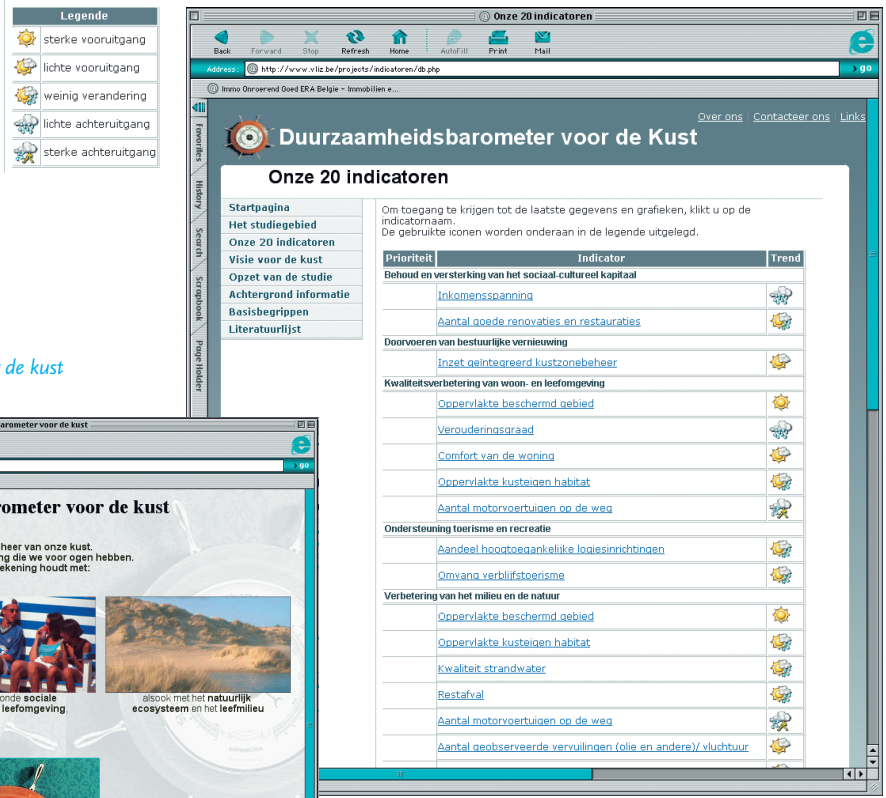

» BEGINSELEN VAN EUROPA

Om een goed beheer van hun kustgebieden te verzekeren, volgen de lidstaten bij het bepalen van de nationale strategieën en de daarop gebaseerde maatregelen de Europese beginselen van het geïntegreerd beheer van kustgebieden; zij kiezen voor de verantwoorde aanpak die onder meer is omschreven in het demonstratieprogramma van de Commissie voor het geïntegreerd beheer van kustgebieden.

Het beheer van kustgebieden is geïnspireerd vanuit:

- > een holistisch perspectief (thematisch en geografisch), dat rekening houdt met de onderlinge afhankelijkheid en de uiteenlopende aard van de natuurlijke systemen en menselijke activiteiten in het kustgebied;
- > een perspectief op lange termijn dat rekening houdt met het voorzorgsbeginsel en met de behoeften van de huidige en toekomstige generaties;
- > een adaptief beheer, dat de soms langzame evolutie van problemen en de kennis errond volgt en de voorkeur geeft aan flexibele op maat gemaakte oplossingen. Hiervoor is een solide wetenschappelijke kennis over de ontwikkeling van het kustgebied noodzakelijk;
- > de specifieke lokale kenmerken en de grote diversiteit van de Europese kustgebieden, zodat door specifieke oplossingen en flexibele maatregelen aan hun concrete behoeften kan worden voldaan;
- > een voorkeur voor natuurlijke processen en het eerbiedigen van de draagkracht van de ecosystemen, zodat onze activiteiten op lange termijn milieuvriendelijker, sociaal verantwoord en economisch gezonder worden;
- > het betrekken van alle belanghebbenden (economische en sociale partners, organisaties die de bewoners van kustgebieden vertegenwoordigen, NGO's en bedrijfsleven) bij het beheersproces, bijvoorbeeld via overeenkomsten en op basis van gedeelde verantwoordelijkheid;
- > samenwerking met alle betrokken bestuursinstanties op nationaal, regionaal en lokaal niveau, alsook tussen deze instanties. Daartoe moeten de nodige contacten gelegd of verstevigd worden, en waar dit passend is moeten ook partnerschappen met en tussen regionale en lokale autoriteiten tot stand worden gebracht, wat zal leiden tot een betere coördinatie van de reeds bestaande beleidsmaatregelen;
- > de toepassing van een combinatie van instrumenten, die de samenhang wil verbeteren tussen de sectorale beleidsdoelstellingen onderling enerzijds, en tussen de ruimtelijke ordening en het beheer anderzijds.

VINGER AAN DE POLS

» DE DUURZAAMHEIDSBAROMETER VOOR DE KUST

Om te weten of de ontwikkelingen aan de kust al dan niet een duurzame ontwikkeling ondersteunen, werd door het Coördinatiepunt Geïntegreerd Beheer voor Kustgebieden (GBKG) de Duurzaamheidsbarometer voor de kust opgesteld. Dit handig meetinstrument volgt de evolutie op van een set thema's of "indicatoren" die voor de kust belangrijk zijn.

De duurzaamheidsindicatoren zijn een ideaal meetinstrument om de actuele stand van zaken te kennen en ze kunnen een signaal geven om het kustbeleid bij te sturen en het beleid uit verschillende sectoren op elkaar af te stemmen. Bovendien is het een belangrijk communicatie-instrument.

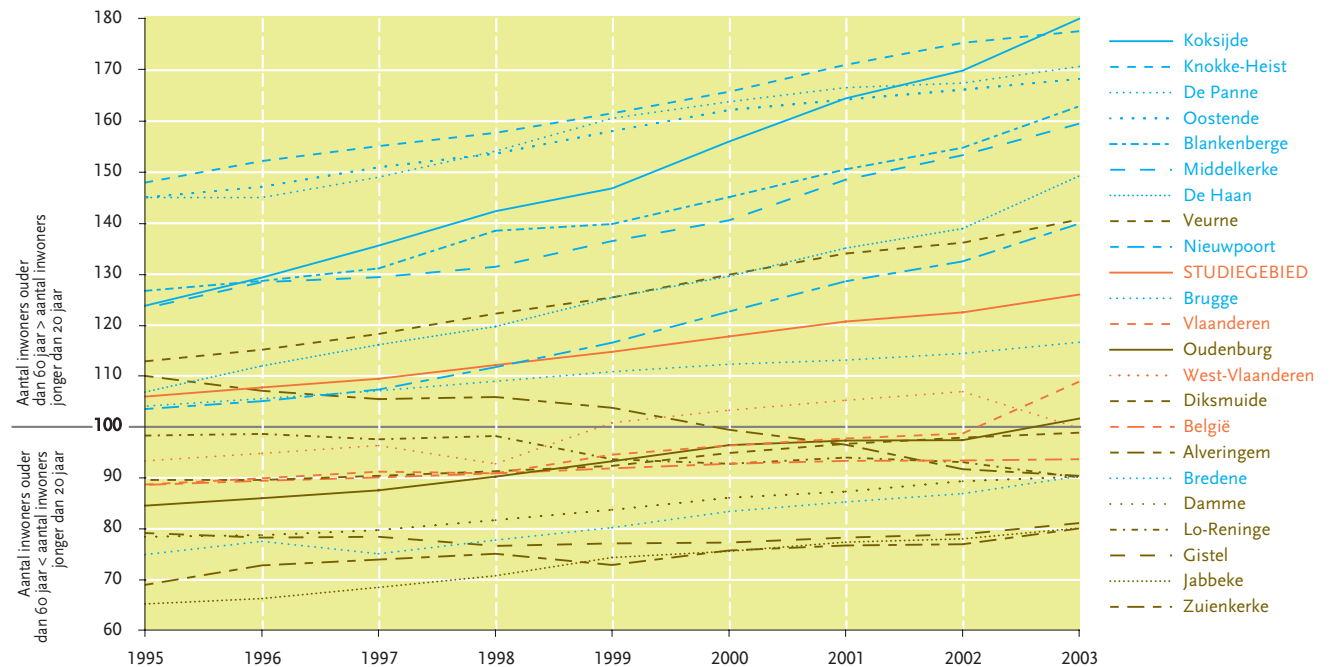
Alle indicatoren geven stuk voor stuk waarneembare trends in de kustregio weer, waardoor iedereen mee de vinger aan de pols kan houden.

» De Duurzaamheidsbarometer voor de kust op www.kustbeheer.be/indicatoren.

» De indicator "Verouderingsgraad". Deze indicator doet een uitspraak over het evenwichtig en dynamisch karakter van een gemeenschap. Een veroudering van de bevolking heeft een (economische) weerslag op het zorgsysteem en op de pensioenen.

De verouderingsgraad in het studiegebied haalt elk jaar duidelijk hogere waarden dan Vlaanderen en België. Op het niveau van het kustgebied blijft de verouderingsgraad stijgen. De stijging is aan de kust groter dan in het binnenland.
Bron: www.kustbeheer.be/indicatoren.

/ EEN GEÏNTEGREERDE BENADERING

Geïntegreerd werken aan een evenwichtige ontwikkeling van onze kust: verbetering van het kustmilieu, verdere economische ontwikkeling, voldoende kustveiligheid door een optimale zeekering én het uitbouwen van een leefbare woonomgeving. Dat is waar het om gaat. Aan de basis van een geïntegreerde benadering ligt overleg en samenwerking tussen verschillende groepen, sectoren of bestuursniveaus. De overheid en de beleidsmakers, maar ook niet-gouvernementele organisaties en het bedrijfsleven, zoeken samen naar oplossingen die voor alle partijen aanvaardbaar zijn.

» CONCRETE VOORBEELDEN

> Speelruimte aan de kust: fragiele duinen worden door het belang van hun zeeverende en hun natuurbehoudsfunctie op kwetsbare plaatsen afgesloten. In overleg met jeugdverenigingen wordt gezocht naar aanvaardbare afspraken en alternatieven.

> Machinale strandreiniging verstoort het natuurlijke leven en de structuur van het strand. Samen met de gemeenten wordt onderzocht of bepaalde stukken strand op een duurzame manier gereinigd kunnen worden.

> Onthaal van kustbezoekers: een goede communicatie en kwalitatieve onthaalinfrastructuur helpen bij het vlot opvangen van de talrijke kustbezoekers. Daarbij hoort niet alleen informatie voor de bezoekers, maar ook bescherming van de meest kwetsbare locaties.

» COÖRDINATIE IS EEN BELANGRIJK PUNT

De provincie West-Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap sloegen de handen in elkaar om een contactpunt en coördinatie-orgaan voor geïntegreerd werken op te zetten. Voor meer informatie over geïntegreerd kustzonebeheer en de duurzaamheidsbarometer:

Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden
P/a VLIZ, Vismijn, Pakhuizen 45-52, B-8400 Oostende
tel. +32 (0)59 34 21 47, fax: +32-(0)59 34 21 31
kathy.belpaeme@west-vlaanderen.be, www.kustbeheer.be

De Atlas van de Belgische Kust is een publicatie van het Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden en werd gerealiseerd door Aquaterra en Magenta.

Coördinatiepunt voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden

P/a VLIZ, Vismijn, Pakhuizen 45-52, B-8400 Oostende
tel. +32 (0)59 34 21 47, fax: +32-(0)59 34 21 31
kathy.belpaeme@west-vlaanderen.be, www.kustbeheer.be

Aquaterra nv

*bureau voor geografische communicatie,
digitale cartografie, luchtfotografie en GIS.*

IJzerweglaan 48
9050 Gent
tel. +32 (0)9 230 55 15
fax. +32 (0)9 230 21 10
www.aquaterra.be
info@aquaterra.be

Magenta nv

*bureau voor communicatie- en
reclame-advies*

Sint-Sebastiaanstraat 4
8200 Brugge (Sint-Andries)
tel. +32 (0)50 39 19 03
fax. +32 (0)50 19 39 93
www.magenta.be
info@magenta.be

De inhoud en het concept van deze atlas zijn aan auteursrechten onderhevig (art. 3 § 1 Auteurswet d.d. 30 juni 1994). Alle intellectuele rechten op deze atlas behoren toe aan de provincie West-Vlaanderen. Niets uit deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen worden gereproduceerd, bewaard, en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Hoewel de samenstellers van deze atlas al het mogelijke hebben ondernomen om volledigheid en correctheid na te streven, wijzen ze uitdrukkelijk alle verantwoordelijkheid af voor eventuele onjuistheden.

“een boeiend stukje wereld”

ONTDEKKINGEN AAN DE KUST

DE KUSTATLAS

De Atlas van de Belgische Kust geeft in 100 pagina's een boeiend en verrassend overzicht van de typische kenmerken van

de Belgische Kust. Met overzichtskaarten, schema's en schitterend beeldmateriaal worden thema's behandeld als “fysisch milieu”, “het gebruik van de zee”, “zeewering”, “natuur en milieu”, maar ook “erfgoed en cultuur”, “toerisme en recreatie”, “industrie”, “visserij en landbouw”, en meer ...

